DUK.1711.1.2019

Protokół

z kontroli planowej przeprowadzonej w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach oraz w Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy w dniach od 16.01.2019 r. do 8.02.2019 r. przez mgr [redacted], naczelnika Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy oraz mgr [redacted], inspektora Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy, na podstawie upoważnień, odpowiednio nr 0052.1/1/19, 0052.1/2/19 z dnia 14.01.2019 r. wydanego przez Prezydenta Miasta Tychy.

Zakres kontroli:

Prawidłowość i terminowość prowadzonej windykacji oraz realizacja wniosków pokontrolnych zawartych w wystąpieniu pokontrolnym nr DUK.1711.7.2016 z dnia 12.09.2016 r.

1. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 511),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351),
- Zarządzenie nr 0050/379/15 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie Regulaminu przeprowadzania kontroli przez pracowników Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy.

2. Dane identyfikujące jednostkę

2.1.Podstawa prawna funkcjonowania jednostki

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351),
- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 862 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 574 z późn. zm.),

- Zarządzenie Nr 120/23/14 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 2 czerwca 2014 r. w sprawie trybu przyznawania, przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Miasta Tychy dla samorządowych instytucji kultury zmienione zarządzeniem nr 120/45/2016 z dnia 30 maja 2016 r.,
- Zarządzenie Nr 120/65/18 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie trybu przyznawania, przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Miasta Tychy dla samorządowych instytucji kultury,
- Statut Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach wprowadzony Uchwałą Nr XVI/263/15 Rady Miasta Tychy z dnia 26 listopada 2015 roku w sprawie nadania Statutu samorządowej instytucji kultury - Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach.

2.2. Organizacja, przedmiot i zakres działania kontrolowanej jednostki

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach jest samorządową instytucją kultury, posiadającą osobowość prawną, wpisaną do Rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Organizatora, którym jest miasto Tychy. Nadzór na Biblioteką sprawuje bezpośrednio Prezydent Miasta Tychy, a nadzór merytoryczny nad działalnością Biblioteki sprawuje Biblioteka Śląska w Katowicach.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, informacyjnych i kulturalnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy, nauki i kultury.

Do podstawowych zadań Biblioteki należy :

- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie, ochrona i aktualizacja materiałów bibliotecznych utrwalonych w dowolnej formie, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących miasta i regionu,
- obsługa użytkowników, przede wszystkim udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem potrzeb wszystkich mieszkańców miasta, także chorych i niepełnosprawnych,
- tworzenie i udostępnianie komputerowych baz danych: katalogowych, bibliograficznych, faktograficznych oraz organizowanie dostępu do baz zewnętrznych,
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej, zwłaszcza informowanie o zbiorach własnych, innych bibliotek, muzeów i ośrodków informacji naukowej, a także współdziałanie z archiwami w tym zakresie,
- prowadzenie działalności bibliograficznej, dokumentacyjnej i wydawniczej,
- organizowanie różnego typu imprez popularyzujących wiedzę, kulturę, książkę i czytelnictwo oraz rozpoznawanie potrzeb w tym zakresie,

- współdziałanie z bibliotekami wchodzącymi w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej,
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i stowarzyszeniami w zakresie rozwijania i zaspokajania kulturalnych i oświatowych potrzeb społeczeństwa,
- prowadzenie działalności instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej,
- doskonalenie form i metod obsługi użytkowników Biblioteki poprzez wykorzystywanie nowych technologii.

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach prowadzi swoją działalność w Bibliotece Głównej oraz 13 filiach bibliotecznych.

2.3. Kierownictwo jednostki

- mgr [redacted] – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach od 1.10.2016 r. do nadal,
- mgr [redacted] – Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy od 1.08.2016 r. do nadal,
- mgr [redacted] – Główna Księgowa Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy od 1.09.2016 r. do nadal.

3. Dokumentacja poddana kontroli:

- Unormowania wewnętrzne regulujące działalność instytucji dotyczące przedmiotu kontroli,
- Sprawozdania Rb-N i Rb-Z za IV kwartał 2016 r. i sprawozdania za 2017 i 2018 r.,
- Sprawozdanie finansowe (bilans, RZiS) wraz z informacja dodatkową za 2017 r.
- Sprawozdanie z wykonania planu finansowego za 2018 r.,
- Zestawienia obrotów i sald za 2016 r.,
- Zestawienia obrotów i sald i dzienniki za 2017 r. i 2018 r.,
- Dokumentacja dotycząca ewidencji i gospodarki majątkiem trwałym,
- Wyrywkowo dokumenty źródłowe, umowy, wyciągi bankowe dotyczące poniesionych wydatków w latach 2017 – 2018 wraz z dokumentacją dotyczącą postępowań w zakresie udzielonych zamówień publicznych wskazanych w treści protokołu,
- Dokumentacja dotycząca obrotu gotówkowego i gospodarki drukami ścisłego zarachowania.

4. Ustalenia kontroli

4.1. Regulacje wewnętrzne dotyczące kontrolowanych jednostek

Działalność kontrolowanej instytucji kultury Dyrektor MBP uregulował m.in. następującymi unormowaniami wewnętrznymi:

- Zarządzenie Nr 76/769/17 z dnia 18 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania ze zbiorów bibliotecznych i usług Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach.
- Zarządzenie nr 46/740/16 z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie instrukcji prowadzenia oraz zasad ewidencji i kontroli kwitariuszy przychodowych,
- Zarządzenie nr 41/735/16 z dnia 28 października 2016 r. w sprawie prowadzenia gospodarki kasowej Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- Zarządzenie nr 52/746/17 z dnia 3 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych przez MBP w Tychach, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartość kwoty 30 000 euro.

Od 1.09.2016 r. Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach przystąpiła do wspólnej obsługi prowadzonej przez Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy na mocy porozumienia nr 2/06 zawartego w dniu 8.08.2016 r. wraz z aneksami nr 1 z dnia 30.12.2018 r. oraz nr 2 z dnia 2.01.2018 r.

Wobec powyższego Dyrektor CUW Tychy wprowadził następujące regulacje prawne:

- Zarządzenie nr 1/2017 Tychy z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej przyjęte zasady polityki rachunkowości,
- Zarządzenie nr 24/2017 z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie zmian dokumentacji opisującej przyjęte zasady polityki rachunkowości,
- Zarządzenie nr 8/2018 z dnia 26 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia instrukcji inwentaryzacyjnej,
- Zarządzenie nr 11/2017 z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych.

4.2. Prawidłowość i terminowość prowadzonej windykacji należności.

W wyniku przeprowadzonej w 2016 roku kontroli w Miejskiej Bibliotece Publicznej stwierdzono brak w księgach rachunkowych przypisów należności od czytelników z tytułu opłat wynikających z „Cennika opłat regulaminowych wypożyczalni MBP w Tychach” za: przetrzymywania, zgubienie, zniszczenie książek, oraz za upomnienia. Wobec powyższego w trakcie niniejszej kontroli powzięto kroki zmierzające do zweryfikowania działań podjętych

celem realizacji wniosku obligującego MBP do prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.

Zgodnie z zapisami polityki rachunkowości obowiązującej w 2017 roku ewidencja szczegółowa do kont rozrachunkowych powinna umożliwiać wyodrębnienie poszczególnych grup rozrachunków, ustalenie przebiegu ich rozliczeń oraz stanu należności i zobowiązań z podziałem na kontrahentów. Zarówno w roku 2017 jak i 2018 w przypadku zaległości czytelników biblioteki głównej i czytelników filii wprowadzonych do systemu Prolib podstawą przypisu był wydruk zaległości z systemu bibliotecznego, natomiast w przypadku należności dotyczących filii nie objętych funkcjonowaniem tego systemu wykazy były sporządzane przez ich pracowników.

W 2017 r. przypisów należności dokonywano odrębnie dla każdego czytelnika w okresach kwartalnych na podstawie przekazywanych imiennych wykazów zaległości sporządzanych przez bibliotekę. Tym samym w księgach rachunkowych utworzono ewidencję analityczną dla dłużników.

W 2018 r. w polityce rachunkowości wprowadzono obok zapisu „Ewidencja szczegółowa do kont rozrachunkowych powinna umożliwiać wyodrębnienie poszczególnych grup rozrachunków, ustalenie przebiegu ich rozliczeń oraz stanu należności i zobowiązań z podziałem na kontrahentów" zapis „Należności z tytułu zobowiązań czytelników będą prowadzone przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Tychach jako księgi pomocnicze". Wobec takiego zapisu, przypisów zaległości w 2018 r. dokonuje się na koncie 202-3-10000 – *Czytelnicy* w okresach miesięcznych, w kwocie zbiorczej na ostatni dzień miesiąca obejmującej zaległości, a nie należności czytelników wynikające z systemu bibliotecznego Prolib. **Powyższe zapisy są niezgodne zarówno z zapisami zawartego porozumienia, które wskazuje na odpowiedzialność Kierownika jednostki obsługującej za ustalanie przypadających jednostce obsługiwanej należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania oraz przepisami wynikającymi z ustawy o rachunkowości wskazującymi, iż konta ksiąg pomocniczych prowadzi się w szczególności dla rozrachunków z kontrahentami, które zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej.**

Na koncie 202-3-10000 *Czytelnicy* ewidencjonowane są zbiorczo przypisy należności wszystkich dłużników ich wpłaty lecz w przypadku wpłat gotówkowych bez odnotowywania kogo dotyczą. Tym samym w księgach rachunkowych wprowadzone w 2017 r. analityczne salda dłużników pomimo dokonanych wpłat nie ulegają zmianie. **Nie ma możliwości na podstawie ksiąg rachunkowych ustalenia stanu należności i zadłużenia danego czytelnika. Taki sposób prowadzenia rozrachunków nie pozwala na porównanie konta**

202-3-10000 z analityką prowadzoną przez MBP z uwagi na: ograniczoną funkcjonalność systemu oraz fakt, iż w przypadku braku aktywności czytelnika przez okres dwóch lat i równoczesnym braku zaległości na koncie jego dane są usuwane z systemu. Przykładowo:

- czytelnik z nr karty 6183 został usunięty z systemu Prolib w dniu 20.11.2017 r. tymczasem w księgach rachunkowych na karcie kontowej nr 202-3-00489 zarówno w 2017 r. jak i w 2018 r. czytelnik posiadał saldo zaległości w kwocie 490 zł. Zaległość ta objęta została egzekucją komorniczą na łączną kwotę 674,50 zł na podstawie nakazu zapłaty nr IX Nc 3931/15 i zgodnie z postanowieniem Komornika Sądowego z dnia 7.06.2016 r. została umorzona z uwagi na spłatę całości świadczenia objętego tytułem. Zauważa się ponadto, że na karcie kontowej w pierwszym półroczu 2017 r. nadal przypisywano czytelnikowi opłaty za przetrzymywane zbiory w łącznej kwocie 23 zł czyli po skierowaniu sprawy na drogę sądową nie zatrzymano w systemie Prolib biegu naliczania kary za przetrzymywanie,
- czytelnik z nr karty 6354 został usunięty z systemu Prolib w dniu 20.11.2017 r. tymczasem w księgach rachunkowych na karcie kontowej nr 202-3-00493 zarówno w 2017 r. jak i w 2018 r. posiadał saldo zaległości w kwocie 545,05 zł. Zaległość czytelnika objęta została egzekucją komorniczą na łączną kwotę 2 528,50 zł na podstawie nakazu zapłaty nr IX Nc 3927/15 i zgodnie z adnotacją w przedłożonej przez bibliotekę dokumentacji postępowanie egzekucyjne zostało umorzona z uwagi na spłatę całości świadczenia objętego tytułem. W pierwszym półroczu 2017 r. nadal przypisywano czytelnikowi opłaty za przetrzymywane zbiory w łącznej kwocie 92 zł,
- czytelnik z nr karty 7178 został usunięty z systemu Prolib w dniu 20.11.2017 r. tymczasem w księgach rachunkowych na karcie kontowej nr 202-3-00878 zarówno w 2017 jak i w 2018 r. posiadał saldo zaległości w kwocie 509 zł. Zaległość czytelnika objęta została egzekucją komorniczą na łączną kwotę 1 684,50 zł na podstawie nakazu zapłaty nr IX Nc 6457/14 i zgodnie z adnotacją w przedłożonej przez bibliotekę dokumentacji postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z uwagi na spłatę całości zobowiązania. Nadal w pierwszym półroczu 2017 r. przypisywano czytelnikowi opłaty za przetrzymywane zbiory w łącznej kwocie 23 zł,
- czytelnik z nr karty 5880 został usunięty z systemu Prolib w dniu 2.01.2019 r. wobec braku aktywności przez dwuletni okres i braku zadłużenia. W przedłożonej dokumentacji znajdował się kwit wygenerowany z systemu Prolib potwierdzający wpłatę w kwocie 1 456 zł z adnotacją „przelew”. Tymczasem wyciąg bankowy nie potwierdza takiej wpłaty, a na karcie kontowej nr 202-3-00518 w 2017 czytelnik posiadał saldo zaległości w kwocie 1 404 zł, które w 2018 r. zostało przeksięgowane na konto 202-4-00518 i według stanu na 31.12.2018 r. konto to wykazywało saldo zaległości w kwocie 1 092,03 zł. Zaległość

czytelnika objęta została egzekucją komorniczą na łączną kwotę 1 456 zł na podstawie nakazu zapłaty nr IX Nc 3937/15. Po wniesionych apelacjach (sprawa o sygn. akt IX C 1547/16) oraz wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 6.04.2017 r. należność względem MBP została zmniejszona do kwoty 121 zł (101 zł wartość niezwróconych zbiorów, 20 zł koszty wezwania do zapłaty) wobec powyższego wpłata komornika z dnia 2.03.2018 r. w kwocie 265,68 zł powinna pokryć zasądzoną należność. Ponadto w pierwszym półroczu 2017 r. mimo toczącej się sprawy sądowej nie zatrzymano w systemie Prolib biegu naliczania kary i przypisano czytelnikowi opłaty za przetrzymywane zbiory w łącznej kwocie 69 zł.

W 2018 roku systemem Prolib objęto filie biblioteczne nr 3, 5, 12 i 13, a w I kwartale roku 2019 planuje się przyłączenie wszystkich pozostałych filii. Z uwagi na brak możliwości wprowadzenia do systemu danych dotyczących ubiegłych okresów, bieżące przypisy będą wynikać ze sporządzanych wydruków, natomiast wykazy należności dotyczące poprzednich okresów sporządzane będą nadal odręcznie.

Przedłożona do kontroli dokumentacja związana z dokonywaniem przypisów należności czytelników oraz ich rozliczaniem wskazuje na szereg nieprawidłowości mających znaczący wpływ na stan należności wykazywany w sprawozdaniach Rb-N oraz sprawozdaniach finansowych. Z uwagi na obszerną dokumentację kontrolujące nie miały możliwości doprecyzowania kwot niezgodności, wskazując jedynie obszary, w których nieprawidłowości występują:

1. Bilans otwarcia w 2017 r. dla konta 202 *Rozrachunki z dostawcami* wyniósł 399 329,97 zł, w tym kwota 398 090 zł dotyczy czytelników. Analizując dokumentację na podstawie, której dokonano przypisu należności stwierdzono, iż przypisana kwota nie odzwierciedla realnego stanu zaległości. **Parametry wydruku z systemu informatycznego biblioteki głównej, tj. wybrany zakres nazwisk „czytelników z przekroczonym terminem zwrotu" nie uwzględnił wszystkich czytelników, a sam wydruk sporządzony w dniu 24.01.2017 r. mimo wskazania daty granicznej tj. 31.12.2016 r. pokazuje saldo należności na dzień 24.01.2017 r. łącznie z kosztami upomnień wygenerowanych już w 2017 r.** Tym samym występują rozbieżności między kontem czytelnika prowadzonym w systemie Prolib, a kontami rozrachunków z poszczególnymi czytelnikami. Przypis należności dla filii dotyczył tylko zaległości z 2016 r. i nie obejmował poprzednich okresów.

2. W I kwartale 2017 r. nie dokonano przypisu należności. Należności ujęto w księgach dopiero pod datą 30.04.2017 r. na podstawie wydruków z systemu komputerowego sporządzonego na dzień 4.04.2017 r. oraz wykazów zaległości z części filii bibliotecznych. Ponadto dokument PK 32/2017 na kwotę 3 518 zł dotyczący zaległości filii nr 13 został sporządzony wg stanu na dzień 28.02.2017 r.

W okresie od lipca 2017 r. nie dokonuje się przypisów należności za miesiąc, w którym należność została uregulowana w formie gotówkowej lub przelewem. Przypisów dla biblioteki głównej oraz filii zinformatyzowanych dokonuje się na podstawie generowanego z systemu przez MBP wykazu czytelników z zaległymi opłatami na koniec danego okresu (jednakże jeżeli wydruk sporządzany jest w innej dacie niż ostatni dzień miesiąca należności generują się na ten dzień), w przypadku filii niezinformatyzowanych każda z nich przekazuje ręcznie sporządzony wykaz. Kwota przypisu stanowi różnicę między saldem zaległości z okresu bieżącego, a saldem zaległości na koniec okresu poprzedniego. **Wobec faktu, iż wykazy dotyczą zaległości czytelników na dzień sporządzenia wydruku to zapłacone należności się w nim nie generują. Brakuje również zestawień, które uwzględniałyby naliczone opłaty za zniszczone, uszkodzone lub zagubione zbiory**. W 2017 roku prowadzono konta analityczne dla każdego z czytelników co umożliwiało bieżącą analizę wpłat dokonywanych przez czytelników i w oparciu o te dane CUW dokonywał dokumentem PK przypisu należności za bieżący miesiąc uregulowanych w tym miesiącu np. dokumentem PK nr 70-88/2017 z dnia 31.05.2017 r. dokonano przypisów należności za okres od stycznia do maja 2017 roku w łącznej kwocie 17 065,37 zł, a dokumentem PK nr 105-108/2017 oraz PK nr 110-112/2017 z dnia 31.07.2017 r. dokonano przypisów należności za m-c czerwiec 2017 r. na łączną kwotę 3 985 zł. Od tego momentu nie przypisano już żadnej należności za bieżący okres do której dokonano w tym samym miesiącu wpłaty np.: w wykazie zaległości sporządzonym przez MBP przekazanym do CUW za okres do 31.07.2018 i 31.08.2018 r. nie wykazano zaległości dłużników fili nr 5, którzy dokonali następujących wpłat:

- z dnia 3.08.2018 na kwotę 7 zł (nr 6570144),
- z dnia 6.08.2018 na kwotę 6 zł (nr 6570145),
- z dnia 6.08.2018 na kwotę 3 zł (nr 6570146).

Przykład braku przypisów dla czytelników ujętych w systemie Prolib przedstawia poniższe zestawienie:

numer czytelnika	numer KP	data wpłaty	kwota wpłaty	wykaz zaległości z systemu Prolib z dnia 31.07.2018	wykaz zaległości z systemu Prolib z dnia 31.08.2018	kwota na którą nie dokonano przypisu
25896	125/2018	01.08.2018	6 zł	brak	Brak	6 zł
23995	125/2018	01.08.2018	6 zł	brak	Brak	6 zł
30941	125/2018	03.08.2018	4 zł	brak	Brak	4 zł
4903	125/2018	03.08.2018	2 zł	brak	Brak	2 zł
30771	125/2018	09.08.2018	4 zł	2 zł	Brak	2 zł
29703	125/2018	10.08.2018	1 zł	brak	Brak	1 zł
29853	125/2018	10.08.2018	9 zł	6 zł	Brak	3 zł
8602	149/2018	13.08.2018	9 zł	3 zł	Brak	6 zł
31135	149/2018	14.08.2018	5 zł	brak	Brak	5 zł

numer czytelnika	numer KP	data wpłaty	kwota wpłaty	wykaz zaległości z systemu Prolib z dnia 31.07.2018	wykaz zaległości z systemu Prolib z dnia 31.08.2018	kwota na którą nie dokonano przypisu
24381	149/2018	14.08.2018	27 zł	20 zł	Brak	7 zł
23781	149/2018	16.08.2018	5 zł	brak	Brak	5 zł
24634	149/2018	16.08.2018	1 zł	brak	Brak	1 zł
27443	149/2018	17.08.2018	5 zł	1 zł	Brak	4 zł
26920	149/2018	17.08.2018	23 zł	10 zł	Brak	13 zł
26685	149/2018	17.08.2018	15 zł	8 zł	Brak	7 zł
21291	149/2018	20.08.2019	3 zł	brak	Brak	3 zł
25306	149/2018	21.08.2018	21 zł	8 zł	Brak	13 zł
4468	149/2018	21.08.2018	2 zł	brak	Brak	2 zł
65454	149/2018	21.08.2018	8 zł	brak	Brak	8 zł
20960	149/2018	22.08.2018	13 zł	4 zł	Brak	9 zł
23172	149/2018	23.08.2018	2 zł	brak	Brak	2 zł
			171 zł	**62 zł**		**109 zł**

3. W 2018 r. nie dokonywano przypisu należności naliczonych w 2018 r. w filiach niewprowadzonych do systemu Prolib tj. filii nr 1,2,4,11,18.

4. Wyrywkowo porównując salda występujące na kartach kontowych czytelników z dokumentami źródłowymi stwierdzono, iż w wielu przypadkach wykazują one nieprawidłowe wartości, które mają wpływ na dane wykazywane w sprawozdaniach:

a) <u>zdublowano należności np.:</u>

- na karcie kontowej nr 202-3-02395 dokonano przypisu salda zaległości dokumentem zbiorczym PK 25/2017 z dnia 30.04.2017 r. w łącznej kwocie 81 zł, na które składa się kwota opłaty za przetrzymywanie w wysokości 66 zł oraz koszty upomnień w łącznej kwocie 15 zł, kolejnym dokumentem zbiorczym nr PK 93/2017 z dnia 30.06.2017 r. zamiast przypisać kwotę opłaty naliczonej w II kwartale 2017 r. tj. 12 zł, **ponownie przypisano saldo zaległości figurujące na czytelniku na dzień 30.06.2017 r. w łącznej kwocie 93 zł** (78 zł opłata za przetrzymywanie + 15 zł koszty upomnień);
- na karcie kontowej nr 202-3-02438 dokonano przypisu salda zaległości dokumentem zbiorczym PK 25/2017 z dnia 30.04.2017 r. w łącznej kwocie 1 454 zł, na które składa się kwota opłaty za przetrzymywanie w wysokości 1 434 zł oraz koszty upomnień w łącznej kwocie 20 zł, kolejnym dokumentem zbiorczym PK 93/2017 z dnia 30.06.2017 r. zamiast przypisać kwotę opłaty naliczonej w II kwartale 2017 r. tj. 36 zł, **ponownie przypisano saldo zaległości figurujące na czytelniku na dzień 30.06.2017 r. w łącznej kwocie 1 490 zł** (1 470 zł opłata za przetrzymywanie + 20 zł koszty upomnień);
- na karcie kontowej nr 202-3-01324 dokonano przypisu salda zaległości dokumentem zbiorczym PK 12/026/2016 z dnia 31.12.2016 r. w łącznej kwocie 99 zł, na które składa się

kwota opłaty za przetrzymywanie w wysokości 84 zł oraz koszty upomnień w łącznej kwocie 15 zł, kolejnym dokumentem zbiorczym PK 31/2017 z dnia 30.04.2017 r. zamiast przypisać kwotę opłaty naliczonej w I kwartale 2017 r. tj. 33 zł, **ponownie przypisano saldo zaległości figurujące na czytelniku na dzień 31.03.2017 r. w łącznej kwocie 132 zł** (117 zł opłata za przetrzymywanie + 15 zł koszty upomnień);

b) <u>zaniżono należności:</u>

- na karcie kontowej nr 202-3-01324 dokumentem zbiorczym PK 52/2017 z dnia 30.04.2017 r. przypisano czytelnikowi salda zaległości 2 dzieci w łącznej kwocie 2 346 zł, na które składa się kwota opłaty za przetrzymywanie w wysokości 2 316 zł oraz koszty upomnień w łącznej kwocie 30 zł. Na wykazie sporządzonym przez filię nr 11 wg stanu na dzień 30.06.2017 r. **nie wykazano żadnych należności wymagalnych dot. dzieci**, na wykazie dotyczącym III kwartału 2017 r. ponownie pojawiają się salda zaległości dzieci czytelnika, ale z uwagi, iż wykaz nie wskazywał salda na dzień 30.09.2017 r. tylko na 31.03.2017 r. dokument opisano jako „dublet" **i nie dokonano żadnego przypisu w odniesieniu do osób znajdujących się na tym wykazie**. Na wykazie sporządzonym wg stanu na dzień 31.12.2017 r. nadal figuruje saldo dot. dzieci, ale pomimo tego **przypisu należności za IV kwartał 2017 r. nie dokonano. Ostatecznie wg wykazu filii nr 11 saldo należności dot. dzieci wg stanu na dzień 31.12.2017 r. wynosiło łącznie 2 580 zł (2 550 zł koszty przetrzymywania + 30 zł koszty upomnień) natomiast saldo przypisane w księgach stanowiło kwotę 2 376 zł (2 346 zł koszty przetrzymywania + 30 zł koszty upomnienia), tym samym należności zostały zaniżone;**
- dokumentem PK 186/2017 z 30.09.2017 na łączną kwotę 2 527 zł przypisano zaległości czytelników filii nr 11 za III kwartał 2017. Wykaz dłużników filii DF11 zawierał zestawienia sporządzone za poszczególne okresy powstania zaległości, w tym za okres 2.01.2008 r. - 31.12.2009 r., jednakże sporządzono go wg stanu na dzień **31.03.2017, zamiast wg stanu na dzień 30.09.2017 r. Wykaz opisano jako "dublet" i nie dokonano przypisu należności dla 27 czytelników, czym dodatkowo zaniżono wartość należności;**
- na karcie kontowej nr 202-3-00520, nie dokonano przypisu należności zgodnie z nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym nr sygn. akt I Nc 7883/14 z dnia 28.01.2015 r. Kwotę należną MBP w Tychach stanowi należność główna 893 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 16.12.2014 r. do dnia zapłaty oraz 204,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (w tym 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego). W księgach brakuje również przypisu kosztów postępowania klauzulowego w kwocie 120 zł, kosztów postępowania komorniczego w kwocie 204,90 zł oraz kosztów zastępstwa w postępowaniu komorniczym na kwotę 90 zł – łącznie 1 512,40 zł plus należne odsetki;

- na karcie kontowej nr 202-3-01814**,** nie dokonano przypisu należności zgodnie z nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym nr sygn. akt IX Nc 3260/16 z dnia 30.06.2016 r. Kwotę należną MBP w Tychach stanowi: należność główna 342 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 31.05.2016 r. do dnia zapłaty oraz 114,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (w tym 107 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego);
- na karcie kontowej nr 202-3-04236, nie dokonano przypisu należności zgodnie z nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym nr sygn. akt I Nc 92/16 z dnia 29.01.2016 r. Kwotę należną MBP w Tychach stanowi należność główna 1 407 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 1.12.2015 r. do dnia zapłaty oraz 294,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (w tym 270 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego), konto czytelnika o nr 202-3-04236 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo nadpłaty w kwocie 248,64 zł stanowiące różnicę pomiędzy zaległościami czytelnika w kwocie 161 zł (zaległość powstała w bibliotece głównej), a wpłatami komornika na łączną kwotę 409,64 zł. **Nadpłatę dokumentem PK 170 z dnia 30.09.2018 roku przerachowano na zbiorcze konto 202-3-10000.** W 2018 roku komornik dokonał kolejnych wpłat na łączną kwotę 309,26 zł, które dokumentem PK 50/2018 z 24.04.2018 r. przerachowano na utworzone konto 202-4-04-236 *Odsetki,* gdzie następnie księgowano comiesięczne wpłaty komornika. **Według stanu na 31.12.2018 r. na koncie 202-4-04-236 figuruje nadpłata w kwocie 1 064,51 zł, brakuje jednak prawidłowego przypisu należności wynikających z nakazu, co powoduje zaniżenie należności.**
- czytelnikowi filii nr 13 w dniu 28.05.2015 r. wystawiono ostateczne przesądowe wezwanie do uiszczenia opłaty za przetrzymywanie książek wypożyczonych w 2008 r. na kwotę 2 442 zł. **W księgach rachunkowych nie figuruje czytelnik z przypisaną należnością we wskazanej wysokości.** Wyrokiem sądu drugiej instancji o sygn. akt III Ca 1031/17, po odwołaniu się czytelnika od wyroku, powództwo biblioteki oddalono w części zasądzając na jej rzecz kwotę 947 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 2.11.2016 r. do dnia zapłaty oraz koszty w łącznej wysokości 658,14 zł. Nadal nie dokonano w księgach **przypisu zasądzonej: należności, odsetek oraz kosztów.** Czytelnik w dniu 1.03.2018 r. dokonał wpłaty na kwotę 1 605,14 zł. **Kwotę 658,14 zł zaksięgowano jako zwrot kosztów procesu i postępowania klauzulowego na kontach przychodów finansowych: 750-03 w wysokości 427,14 zł i 750-04 w wysokości 231 zł. Pozostałą część wpłaty w wysokości 1 012,03 zł zaksięgowano na koncie zbiorczym 202-3-10000 zaniżając należności wymagalne.**

5. Brak weryfikacji kont księgowych prowadzonych dla czytelników w zakresie ustalenia należności, co w konsekwencji skutkuje niewyjaśnionymi saldami na kontach czytelników zarówno po stronie należności jak i nadpłat np.:

- konto czytelnika o nr 202-3-01814 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo nadpłaty w kwocie 779,32 zł na które składały się 3 wpłaty opisane jako wpłaty komornika (WB 9 z dnia 28.02.2017 r. kwota 638,13 zł, WB 38 z dnia 11.05.2017 r. 46,87 zł, WB nr 53 z dnia 27.06.2017 r. kwota 94,32 zł). **Na koncie nie dokonano przypisu należności wynikającej z nakazu o sygn akt IX Nc 3260/16 z dnia 30.06.2016 r. w kwocie 342 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 31.05.2016 r., kosztami procesu w kwocie 114,50 zł (w tym 107 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego) oraz kosztów postępowania klauzulowego w kwocie 120 zł. Nadpłatę figurującą na koncie czytelnika dokumentem PK 170 z dnia 30.09.2018 r. przerachowano na zbiorcze konto 202-3-10000. Tymczasem konto 240-03-01-01814 utworzone dla czytelnika stanowiące rozrachunki z komornikami wykazywało saldo należności z tytułu poniesionej zaliczki na pokrycie kosztów egzekucji komorniczej w kwocie 141,19 zł. Nie dokonano także prawidłowego rozliczenia kwot otrzymanych od komornika.** Przyjmując dane wynikające z nakazu oraz rozliczając wpłaty komornika zgodnie ze wskazaniami umów na reprezentowanie MBP Tychy przed sądami i organami egzekucyjnymi celem dochodzenia przysługującej jej należności (tj. w pierwszej kolejności pokrywane są poniesione opłaty związane ze sprawą i kolejno przyznane koszty zastępstwa procesowego, należność główna i odsetki) dokonane przez komornika wpłaty pokryły w całości wymagalne należności, a do zwrotu na rzecz czytelnika pozostaje kwota 35,85 zł, **tymczasem na koncie 240-03-01-01814 nadal figuruje zaległość w kwocie 141,19 zł, która zawyża należności wymagalne,**
- konto czytelnika o nr 202-3-01817 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo nadpłaty w kwocie 2 312,80 zł na które składały się 4 wpłaty opisane jako wpłaty komornika (WB 19 z dnia 29.03.2017 r. kwota 103,08 zł, WB 31 z dnia 26.04.2017 r. 1 322,5 zł, WB nr 42 z dnia 25.05.2017 r. kwota 78,15 zł, WB 91 z dnia 27.09.2017 r. kwota 808,72 zł). **Na koncie nie dokonano przypisu należności wynikającej z nakazu o sygn akt IX Nc 2881/16 z dnia 15.06.2016 r. w kwocie 1 416 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 31.05.2016 r., kosztami procesu w kwocie 294,50 zł (w tym 270 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego). Nadpłatę figurującą na koncie czytelnika dokumentem PK 170 z dnia 30.09.2018 r. przerachowano na zbiorcze konto 202-3-10000. Tymczasem konto 240-03-01-01814 utworzone dla czytelnika stanowiące rozrachunki z komornikami wykazywało saldo należności z tytułu poniesionej zaliczki na pokrycie kosztów egzekucji komorniczej w kwocie 141,19 zł. Dokonując rozliczenia kwot otrzymanych od komornika w całości pokryły one wymagalne należności, a do zwrotu na rzecz czytelnika pozostaje kwota 329,40 zł, tymczasem na koncie 240-03-01-01817 nadal figuruje zaległość w kwocie 141,19 zł, która zawyża należności wymagalne.**

- konto czytelnika o nr 202-3-01795 na 31.12.2017 r. wykazywało należności w kwocie 1 157,50 zł. Na czytelniku ciążyły zaległości wynikające z nakazu sądowego o sygn akt IX Nc 5782/16 z dnia 27.12.2016 w kwocie 827 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 31.05.2016 r., kosztami procesu w kwocie 204,50 zł (w tym 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego), kosztów postępowania klauzulowego w kwocie 126 zł. Na koncie 240-03-01-01795 przypisano także należne koszty postępowania komorniczego w kwocie 125,15 zł. Na poczet zadłużenia komornik w 2018 r. przekazał na rachunek bankowy wpłaty w łącznej kwocie 1 894,96 zł (ostatnia wpłata miała miejsce 15.05.2018 r.). W dniu 25.05.2018 r. zwrócono czytelnikowi nadpłatę w kwocie 274,52 zł **pozostawiając na rozrachunkach z czytelnikiem kwotę nadpłaty w wysokości 462,94 zł (stan na 31.12.2018 r.). Otrzymanych wpłat nie rozliczono zgodnie z otrzymanym nakazem sądowym, nie pokryto kosztów postępowania komorniczego – saldo konta 240-03-01-01795 na 31.12.2018 r. nadal wykazuje saldo zaległości w kwocie 125,15 zł, nie naliczono także odsetek w kwocie 113,40 zł (wg nakazu od 31.05.2016 r. do dnia zapłaty tj. 15.05.2018 r.). Wobec powyższego zawyżono należności wymagalne.**
- konto czytelnika o nr 202-3-04398 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo należności w kwocie 1 020 zł. W kwietniu 2018 r. złożono pozew do sądu wskazujący kwotę roszczenia w wysokości 1 072,39 zł. Nakazem o sygn akt IX Nc 1743/18 z dnia 25.04.2018 r. uznano kwotę roszczenia, zasądzając na rzecz MBP w Tychach dochodzoną kwotę wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 6.04.2018 r. oraz kwotę kosztów postępowania w wysokości 204,50 zł. **Nie dokonano przypisu kwoty w wysokości zasądzonej nakazem.** Czytelnik w dniu 29.05.2018 r. dokonał na rachunek bankowy MBP w Tychach wpłaty w wysokości 1 276,89 zł – kwota ta w całości pokrywa zasądzoną kwotę należności głównej oraz zasądzonych kosztów postępowania, nie obejmuje jednak kwoty odsetek naliczonych na dzień wpłaty. Wpłatę zaksięgowano na koncie 202-4-04398 (*Rozrachunki z odbiorcami – Komornik*). **Na koniec II kwartału 2018 roku w księgach czytelnik posiadał zaległość w kwocie 1 020 zł i nadpłatę w kwocie 1 276,99 zł brakowało przypisu: zasądzonych kosztów oraz należnych odsetek naliczonych do dnia wpłaty.** Dokumentem zbiorczym PK 170/2018 z dnia 30.09.2018 r. przeksięgowano saldo zaległości w kwocie 1 020 zł na konto 202-4-04398 – **tym samym na koniec III kwartału 2018 r. czytelnik posiadał saldo nadpłaty w kwocie 256,89 zł, lecz nadal brakowało przypisu: zasądzonych kosztów oraz należnych odsetek naliczonych do dnia wpłaty. W listopadzie na koncie czytelnika mylnie zaksięgowano kwotę 22,50 zł stanowiącą zwracaną przez sąd wartość ¾ wniesionej opłaty od pozwu zwiększając saldo nadpłaty.** W grudniu 2018 r. dokumentem zbiorczym PK 9/12/2018 z dnia 31.12.2018 r. dokonano księgowań na kwotę 1 072 zł na kontach Wn 240-03-01-04398 i Ma 202-4-01043-98 z opisem „przeksięgowanie należności czytelnika objętej pozwem”, oraz Wn

202-4-01043-98 i Ma 240-03-01-04398 z opisem „prawomocny wyrok – należność główna”. **Prawidłowa kwota należności wynikająca z pozwu wynosi 1 072,39 zł, a powyższe księgowania** nadal nie wskazują w **księgach właściwej kwoty przypisu dochodzonej zaległości. Tym samym dokumentem: przypisano odsetki w niewłaściwej kwocie 59,63 zł i koszty postępowania sądowego w kwocie 204,50 zł oraz bezpodstawnie dokonano odpisu aktualizującego na kwotę 1 336,13 zł. Wobec spłaty należności głównej wraz z kosztami postępowania do zapłaty pozostają jedynie odsetki w kwocie 10,90 zł liczone od dnia 6.04.2018 r. do dnia 29.05.2018 r. Reasumując na dzień 31.12.2018 r. jedynym zobowiązaniem czytelnika wobec biblioteki jest kwota należnych odsetek w wysokości 10,90 zł, tymczasem księgi wykazują saldo nadpłaty na koncie 202-4-04-398 *Odsetki w* kwocie 279,39 zł, saldo zaległości na koncie 202-4-02-04398 w kwocie 204,50 zł, oraz saldo zaległości na koncie 202-4-04-04398 w kwocie 59,63 zł. Wobec powyższego zawyżono należności wymagalne.**

- konto czytelnika o nr 202-3-01803 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo zaległości w kwocie 541,65 zł stanowiące różnicę pomiędzy zobowiązaniem czytelnika w kwocie 567,50 zł, a wpłatą dokonaną przez komornika na kwotę 25,85 zł. Zaległość wynika z nakazu sądowego o sygn akt IX Nc 5780/16 z dnia 27.12.2016 r. i obejmuje kwotę w wysokości 357 zł wraz z należnymi odsetkami oraz kosztami procesu w kwocie 84,50 zł (w tym 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego) oraz koszty postępowania klauzulowego w kwocie 126 zł. Na koncie 240-03-01-01803 przypisano także zaliczkę na pokrycie kosztów postępowania egzekucyjnego w kwocie 125,15 zł. W dniu 26.02.2018 r. komornik dokonał wpłaty w kwocie 794,61 zł, która w całości pokrywała dochodzone należności. **Wpłaty nie rozliczono prawidłowo, wobec czego konto czytelnika nr 202-3-01803 na koniec I kwartału wykazywało saldo nadpłaty w kwocie 252,96 zł, a konto nr 240-03-01-01803 saldo zaległości w kwocie 125,15 zł.** Dokumentem PK 50/2018 z 24.04.2018 r. przeksięgowano wpłatę na konto 202-4-01-803 **tym samym konto czytelnika nr 202-3-01803 na koniec II kwartału wykazywało saldo zaległości w kwocie 541,65 zł, konto nr 240-03-01-01803 saldo zaległości w kwocie 125,15 zł, a konto 204-4-01-803 saldo nadpłaty w kwocie 794,61 zł.** Dokumentem PK 170/2018 z 30.09.2018 r. przeksięgowano saldo zaległości na konto 202-4-01-803 **wobec czego konto czytelnika nr 202-03-01803 na koniec III kwartału wykazywało saldo „0”, konto nr 240-03-01-01803 saldo zaległości w kwocie 125,15 zł, a konto 204-4-01-803 saldo nadpłaty w kwocie 252,96 zł. Wg stanu na dzień 31.12.2018 r. salda nie uległy zmianie w stosunku do danych wykazywanych na ostatni dzień III kwartału, dokonanej wpłaty nie rozliczono zgodnie z nakazem sądowym, brakuje także przypisu zasądzonych odsetek ustawowych liczonych od 31.05.2016 r. Ponadto brakuje**

ostatecznego rozliczenia z komornikiem pozwalającego na ustalenie prawidłowego stanu rozrachunku z czytelnikiem.

- konto czytelnika o nr 202-3-02488 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo do zapłaty w kwocie 597 zł. W dniu 8.01.2018 r. złożono pozew do sądu wskazujący kwotę roszczenia w wysokości 676 zł. Nakazem o sygn. akt I Nc 1028/18 z dnia 18.04.2018 r. uznano kwotę roszczenia, zasądzając na rzecz MBP w Tychach dochodzoną kwotę wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 9.03.2018 r. oraz kwotę kosztów postępowania w wysokości 204,50 zł. **W księgach rachunkowych nie skorygowano przypisu należności do wysokości zasądzonej nakazem.** Czytelnik w dniu 25.06.2018 r. dokonał na rachunek bankowy MBP w Tychach wpłaty w wysokości 894,63 zł – kwota ta w całości pokrywa zasądzoną kwotę należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi oraz zasądzone koszty postępowania. Wpłatę zaksięgowano na koncie 202-4-02-488 *Koszty sądowe i egzekucyjne*. **Na koniec II kwartału 2018 roku w księgach ten sam czytelnik posiadał zaległość w kwocie 597 zł i nadpłatę w kwocie 894,63 zł. Nie przypisano zasądzonych kosztów oraz należnych odsetek naliczonych do dnia wpłaty.** Dokumentem zbiorczym PK 170/2018 z dnia 30.09.2018 r. przeksięgowano saldo zaległości w kwocie 597 zł na konto 202-4-04398 – **tym samym na koniec III kwartału 2018 r. czytelnik posiadał saldo nadpłaty w kwocie 297,63 zł.** W grudniu 2018 r. dokumentem zbiorczym PK 9/12/2018 z dnia 31.12.2018 r. dokonano księgowania przypisu należności w kwocie 676 zł wynikającej z nakazu sądowego zapisem: WN 240-03-01-02488 i MA 202-4-01024-88 z opisem „przeksięgowanie należności czytelnika objętej pozwem" oraz WN 202-4-01024-88 i MA 240-03-01-02488 z opisem prawomocny wyrok – należność główna, który nie spowodował żadnej zmiany w wysokości wykazanych sald. **Dokumentem tym przypisano zasądzone koszty sądowe, przypisano również odsetki w nieprawidłowej kwocie 41,23 zł, gdyż zgodnie z nakazem odsetki liczone od 9.03.2018 r. do dnia zapłaty wyniosły 14,13 zł. Dodatkowo niesłusznie całość objęto odpisem aktualizującym mimo, iż wpłata czytelnika z dnia 25.06.2018 r. całkowicie pokryła dochodzone należności. W księgach wg stanu na 31.12.2018 r. czytelnik nadal posiadał saldo zaległości z tytułu odsetek w kwocie 41,23 zł, kosztów postępowania sądowego w kwocie 204,50 zł oraz saldo nadpłaty w kwocie 297,63 zł.**
- konto czytelnika nr 202-3-05107 w I i II kwartale 2017 r. nie wykazywało żadnej należności wymagalnej. **Dopiero w dniu 31.07.2017 r. dokumentem PK 116/2017 na podstawie nakazu sądowego z dnia 20.12.2016 r. o sygn. akt IX Nc 5786/16 przypisano dochodzoną kwotę należności w wysokości 248 zł wraz z odsetkami naliczonymi na dzień 31.07.2017 r. w kwocie 20,31 zł, kosztami procesu w kwocie 84,50 zł. (w tym 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego), kosztami**

postępowania klauzulowego w wysokości 126 zł oraz kosztami postępowania komorniczego w kwocie 125,15 zł. (konto 240-03-01-05107) W dniu 26.02.2018 r. komornik przekazał na konto MBP kwotę 653,23 zł. która w całości pokrywa zasądzoną kwotę należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami postępowania. **Wpłaty nie rozliczono i nie przypisano odsetek należnych na dzień wpłaty wobec czego na koniec I kwartału na koncie czytelnika 202-3-05107 widniała nadpłata w kwocie 174,42 zł, a na koncie 240-03-01-05107 widniała zaległość w kwocie 125,15 zł.** Dokumentem PK 50/2018 z dnia 24.04.2018 r. przerachowano wpłatę komornika z konta 202-3-05107 na utworzone konto 202-4-05107, przypis zaległości pozostawiając na koncie 202-3-05107, **co spowodowało że na koniec II kwartału 2018 r. wpłata nadal nie została rozliczona, na koncie czytelnika 202-3-05107 widniało saldo zaległości 478,81 zł, na koncie 240-03-01-05107 widniało saldo zaległości 125,15 zł, a na koncie 202-4-05107 widniało saldo nadpłaty w kwocie 653,23 zł.** Dokumentem PK 170/2018 z dnia 30.09.2018 r. dokonano z kolei przerachowania przypisu zaległości z konta 202-3-05107 na konto 202-4-05107, **nadal nie rozliczając wpłaty, wobec czego księgi na koniec III kwartału 2018 r. wykazywały na koncie 202-4-05107 saldo nadpłaty w kwocie 174,42 zł, a na koncie 240-03-01-05107 saldo zaległości w kwocie 125,15 zł. Taki sam stan widnieje w księgach na dzień 31.12.2018 r. mimo całkowitej spłaty należności w dniu 26.02.2018 r.**

- konto czytelnika o nr 202-3-02395 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo w błędnej wysokości w kwocie 197 zł zamiast 116 zł z uwagi na nieprawidłowy przypis należnej opłaty za przetrzymywanie w II kwartale 2017 r. W dniu 8.01.2018 r. czytelnik wpłatą w kwocie 140 zł uregulował całość należnej opłaty. **Mimo salda figurującego na koncie nr 202-3-02395, wpłaty nie rozliczono, ale zaksięgowano na zbiorczym koncie 202-3-10000. Ponadto MBP w Tychach również nie odnotowała wpłaty czytelnika i przez cały 2018 r. na wykazach sporządzanych na koniec kolejnych miesięcy wykazywała wzrost należności. Wobec powyższego na dzień 31.12.2018 r. konto czytelnika 202-3-02395 nadal wykazuje saldo zaległości.**
- konto czytelnika nr 202-3-01801 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo nadpłaty w kwocie 474,77 zł stanowiące różnicę pomiędzy przypisem należności, a łączną kwotą wpłat dokonanych przez komornika. Na podstawie nakazu sądowego o sygn akt IX Nc 5784/16 z dnia 27.12.2016 r. dopiero w dniu 31.07.2017 r. przypisano zasądzoną kwotę należności w wysokości 1 529 zł, należne koszty procesu w wysokości 624,50 zł (w tym 600 zł koszty zastępstwa procesowego), koszty postępowania klauzulowego w wysokości 126 zł oraz koszty postępowania komorniczego w wysokości 125,15 zł. (na koncie 240-03-01-01801). **Wobec powyższego zaniżono wartość należności wymagalnych wykazywanych**

w sprawozdaniach Rb-N za I i II kwartał 2017 r. Na poczet przedmiotowej należności komornik sądowy przekazał wpłaty na łączną kwotę 2 754,27 zł (WB 77 z dnia 31.08.2017 r., WB 97 z dnia 5.10.2017 r., WB 107 z dnia 27.10.2017 r., WB 126 z dnia 24.11.2017 oraz WB 139 z dnia 15.12.2017 r.). Dokonując rozliczenia przekazanych wpłat zgodnie z przyjętymi wytycznymi dochodzona należność została całkowicie spłacona, a saldo czytelnika na dzień ostatniej z wpłat powinno wykazywać saldo nadpłaty w kwocie 168,46 zł. **Tymczasem wpłaty nie rozliczono, nie przypisano należnych na dzień wpłaty odsetek w kwocie 118,16 zł, nie pokryto należnych kosztów postępowania komorniczego w kwocie 125,15 zł (saldo zaległości na koncie 240-03-01-01801), a w księgach rachunkowych według stanu na 31.12.2017 r. nadpłata czytelnika wynosiła 474,77 zł. Takie salda zostały przeniesione na 2018 r. kiedy to bez uprzedniej analizy i prawidłowego rozliczenia, dokumentem PK 170/2018 z dnia 30.09.2018 r. nadpłatę w kwocie 474,77 zł przeksięgowano na konto zbiorcze 202-3-10000.**

- konto czytelnika o nr 202-3-00520 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo nadpłaty stanowiące sumę wpłat przekazanych przez komornika na poczet egzekwowanego w postępowaniu komorniczym nakazu zapłaty, z uwagi na brak przypisu dochodzonej należności saldo czytelnika stanowiła nadpłata w kwocie 405,85 zł. W 2018 r. komornik dokonał kolejnych wpłat na łączną kwotę 92,32 zł (w dniach: 11.01.2018 r. w kwocie 5,36 zł oraz 13.03.2018 r. w kwocie 86,96 zł), które następnie dokumentem zbiorczym PK 50/2018 z dnia 24.04.2018 r. przerachowano na utworzone dla czytelnika konto 202-4-00520 *Rozrachunki z odbiorcami - komornik*, z kolei dokumentem zbiorczym PK 170/2018 z dnia 30.09.2018 r. saldo nadpłaty z 2017 r. w kwocie 405,85 zł przerachowano na zbiorcze konto czytelników 202-3-10000. **Tym samym na 31.12.2018 r. stan rozrachunków z czytelnikiem na konta 202-4-00520 wykazuje nadpłatę w kwocie 92,32 zł, a część wpłat zmniejszyło saldo konta 202-3-10000;**
- **czytelnikowi o nr konta 202-4-1-00131 przypisano należność wynikającą z nakazu sądowego o sygn. akt IX Nc 2235/18 dotyczącą czytelnika o nr konta 202-3-00303**, tym samym saldo konta czytelnika o nr 202-4-1-00131 wykazuje nadpłatę w kwocie 2 676 zł, a saldo czytelnika o nr konta 202-3-00303 saldo należności 2 676 zł.

6. Nieprawidłowy sposób przypisywania lub brak przypisu decyzji związanych z udzielaniem ulg w spłacie należności. Z zestawienia obrotów i sald za 2017 rok wynika, iż obroty po stronie WN konta 212 *Należności rozłożone na raty* wyniosły 4 896,52 zł tymczasem ze sprawozdania zbiorczego za okres od 1.01.2017 r. do 31.12.2017 r. **sporządzonego przez bibliotekę wynika, iż udzielono ulg w spłacie należności w formie ich rozłożenia na raty w łącznej kwocie 7 842,66 zł, czyli o 2 946,14 zł wyższej.** Analogicznie w 2018 r. obroty WN konta 212 na koniec 2018 roku wyniosły 8 458,29 zł.

tymczasem zgodnie z informacją zbiorczą za okres od 1.01.2018 r. do 31.12.2018 r. **sporządzoną przez bibliotekę wynika, iż udzielono ulg w spłacie należności w formie ich rozłożenia na raty w łącznej kwocie 5 644,76 zł, czyli o 2 813,53 zł niższej.** Ponadto konto 212 *Należności rozłożone na raty* zarówno w 2017 r. jak i 2018 r. wykazuje saldo MA co oznacza, że nie przypisano wszystkich należności rozłożonych na raty zgodnie z wydanymi przez dyrektora MBP w Tychach decyzjami. **W związku z powyższym kwoty należności wymagalnych i niewymagalnych wykazywane w sprawozdaniach Rb-N w 2017 i 2018 roku zostały odpowiednio zawyżone/zaniżone.** Przykładowo:

- konto czytelnika o nr 202-3-02772 na 31.12.2017 r. wykazywało saldo zaległości w kwocie 375 zł. W dniu 19.01.2018 r. decyzją dyrektora MBP w Tychach, czytelnikowi na jego pisemny wniosek udzielono ulgi w spłacie zobowiązań w postaci umorzenia części zaległości w kwocie 100 zł oraz rozłożenia na raty pozostałej części w kwocie 292 zł na 12 miesięcznych rat. **Zgodnie z danymi wynikającymi z systemu Prolib należna opłata za przetrzymywanie wynosiła 392 zł, wobec czego różnica pomiędzy danymi MBP, a danymi wynikającymi z ksiąg wynosiła 17 zł. Zaistniałej różnicy nie skorygowano odpowiednimi zapisami. Decyzję z 19.01.2018 r. przypisano w księgach dopiero 30.09.2018 r. (PK 139/2018), wobec czego w sprawozdaniach za I i II kwartał 2018 r. zawyżono dane dotyczące należności wymagalnych.** Umorzenia w kwocie 100 zł dokonano następującymi zapisami:

- decyzja o umorzeniu części zaległości: Wn 769-4-2 / Ma 202-3-02772 w kwocie 83 zł,
- decyzja o umorzeniu części zaległości: Wn 769-4-2 / Ma 202-3-10000 w kwocie 17 zł,

Kwota umorzenia jest zgodna z decyzją, ale należy zauważyć, iż w księgach saldo zaległości nie pokrywało się z saldem wynikającym z systemu Prolib, wobec czego przeprowadzonym księgowaniem bezpodstawnie obniżono należności wymagalne. Kwotę należności w wysokości 292 zł rozłożoną na 12 rat w dniu 30.09.2018 r. przerachowano na konto 212-02772. Decyzja obejmuje terminy płatności od lutego 2018 r. do stycznia 2019 r. Pierwsze 5 wpłat zaksięgowano na zbiorczym koncie 202-3-10000 (po przypisaniu decyzji ratalnej wpłaty zostały przerachowane na konto 212-02772) kolejne 2 wpłaty zaksięgowano bezpośrednio na koncie 212-02772, następną wpłatę zaksięgowano na zbiorczym koncie 202-3-10000 (nie dokonano przerachowania na właściwe konto rozrachunków), kolejne 2 wpłaty zaksięgowano prawidłowo, **ostatnie 2 zostały zaksięgowane na dodatkowo utworzonym koncie 212-06515.** Składając wniosek o zastosowanie ulgi czytelnik w związku z zagubieniem wypożyczonej książki uregulował należność stanowiącą równowartość przetrzymywanych zbiorów w wysokości 30 zł, wpłata została zaksięgowania na koncie 202-3-06515 (do którego później utworzono ww. konto 212-06515). Konto to wykazuje saldo nadpłaty, **brakuje natomiast przypisu należności za**

zagubienie zbiorów w kwocie 30 zł. Według stanu na dzień 31.12.2018 r. stan rozrachunków z czytelnikiem obrazują salda kont: 202-3-02772, 202-3-06515, 212-02772, 212-06515 oraz zapisy na koncie 202-3-10000. Saldo konta 202-3-02772 wynosi ”0”, saldo konta 202-6-06515 wykazuje nadpłatę w kwocie 30 zł, saldo konta 212-02772 wykazuje należność w kwocie 72 zł (niespłacone 3 raty), saldo konta 212-06515 wykazuje nadpłatę w kwocie 48 zł, a na koncie 202-3-10000 figuruje wpłata w kwocie 24 zł. Należy podkreślić, że czytelnik dokonanymi wpłatami uregulował całość należności rozłożonej na raty.

- konto czytelnika o nr 202-3-02895 na 31.07.2017 r. wykazywało saldo zaległości w kwocie 1 250 zł. W dniu 16.08.2017 r. dyrektor MBP w Tychach zastosował wobec czytelnika ulgę w spłacie zobowiązań w postaci umorzenia części należności w kwocie 487 zł oraz rozłożenia na 20 rat części należności w kwocie 800 zł. **Zgodnie z danymi wynikającymi z systemu Prolib, należna opłata za przetrzymywanie na dzień złożenia wniosku o udzielenie ulgi wynosiła 1 287 zł, wobec czego różnica pomiędzy danymi MBP, a danymi wynikającymi z ksiąg wynosiła 37 zł. Zaistniałej różnicy nie skorygowano w księgach rachunkowych, do dnia 31.12.2018 r.: nie dokonano odpisu umorzonej części należności oraz nie przypisano części należności objętej układem ratalnym. Wobec powyższego w IV kwartale 2017 r. oraz wszystkich kwartałach 2018 r. dane dotyczące należności wymagalnych wykazywane w sprawozdaniach Rb-N zostały zawyżone.** Wpłaty kolejnych rat księgowano na 3 różnych kontach: 202-3-02895, 212-02895 oraz 212-10000. Wpłaty dot. pierwszych trzech rat zaksięgowano na koncie 212-02895, wpłata dotycząca czwartej raty została zaksięgowana na koncie 202-3-02895 i nadal tam figuruje. W 2018 roku wpłaty dokonane w styczniu, lutym, marcu, maju i czerwcu zostały zaksięgowane na zbiorczym koncie 212-10000 i przerachowane na konto 212-02895 w dniu 31.08.2018 r. (dokument PK 122/2018), a od lipca 2018 r. wpłaty są księgowane bezpośrednio na konto 212-02895. Ponadto analizując dokonane wpłaty zauważa się brak wpłat dotyczących raty 8 (termin płatności 10.04.2018 r.) oraz raty 15 (termin płatności 10.11.2018 r.). W myśl zapisów uchwały Rady Miasta Tychy nr XLI/666/17 z dnia 26.10.2017 r. w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania terminu spłaty lub rozkładania na raty płatności należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Miasta Tychy lub jej jednostkom organizacyjnym, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organów lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg, niedotrzymanie terminu płatności którejkolwiek z rat, na jakie została rozłożona płatność należności pieniężnych może spowodować natychmiastową wymagalność raty niezapłaconej w ustalonym terminie płatności wraz z należnymi odsetkami liczonymi od pierwotnych

terminów płatności. **Wobec braku przypisu decyzji ratalnej, wg stanu na 31.12.2018 r. rozrachunki z czytelnikiem obrazują salda kont: 202-3-02895 z saldem zaległości 1 210 zł oraz 212-02895 z saldem nadpłaty 520 zł, podczas gdy czytelnik posiada należność wymagalną w kwocie 80 zł (wysokość 2 niespłaconych rat) oraz należność niewymagalną w kwocie 160 zł (wysokość 4 rat, których termin spłaty przypada na 2019 r.)**

- konto czytelnika o nr 202-3-02473 na 30.04.2017 r. wykazywało saldo należności wobec filii nr 3 w kwocie 1 275 zł. W dniu 24.04.2017 r. do MBP w Tychach wpłynął wniosek czytelnika o umorzenie należności wraz z zobowiązaniem do wpłaty kwoty 100 zł tytułem rekompensaty za zagubione zbiory. Decyzją z dnia 5.05.2017 r. dyrektor MBP w Tychach umorzył czytelnikowi zaległości wobec filii nr 3 w kwocie 1 287 zł. **Do dnia 31.12.2018 r. nie dokonano w księgach odpisu kwoty umorzenia co spowodowało zawyżenie wartości należności wymagalnych wykazywanych w sprawozdaniach Rb-N za II, III i IV kwartał 2017 roku oraz we wszystkich kwartałach 2018 r.** Ponadto zgodnie z wcześniejszą deklaracją czytelnik 11.05.2017 r. (WB 38/2017) dokonał na konto biblioteki wpłaty w wysokości 100 zł tytułem rekompensaty za zagubione zbiory. **Wpłatę zaksięgowano na koncie czytelnika, jednakże nie dokonano przypisu należności, wobec czego w księgach rachunkowych saldo czytelnika w filii nr 3 stanowiło kwotę 1 175 zł.**
- konto czytelnika o nr 202-3-04013 na 31.12.2017 r. wykazywało zaległość w kwocie 64 zł. W dniu 10.01.2018 r. do MBP wpłynął wniosek spadkobiercy zmarłego czytelnika z prośbą o umorzenie zaległej opłaty za przetrzymywanie zbiorów. Dyrektor MBP w Tychach decyzją wydaną 18.01.2018 r. umorzył przedmiotową zaległość. **Odpisu umorzonej zaległości dokonano w księgach dopiero dokumentem PK 156/2018 z dnia 30.09.2018 r., tym samym należności wymagalne wykazane w sprawozdaniach Rb-N za I i II kwartał zostały zawyżone.** Ponadto odpisu umorzonej zaległości dokonano zapisem na kontach: Wn 769-4-2 / Ma 202-3-10000, czyli **nie odpisano figurującej na koncie czytelnika zaległości, tylko pomniejszono saldo zbiorczego konta czytelników 202-3-10000. Według stanu na 31.12.2018 r. konto czytelnika nadal wykazuje saldo zaległości w kwocie 64 zł.**

Analogicznie wygląda sytuacja umorzenia należności na mocy zapisów uchwały Rady Miasta Tychy nr XLI/666/17 z dnia 26.10.2017 r. w sprawie szczegółowych zasad (…). Zgodnie z treścią § 3 ust. 1 pkt. 1 należność może zostać umorzona w całości z urzędu w przypadku gdy osoba fizyczna – zmarła, nie pozostawiając żadnego majątku albo pozostawiła majątek nie podlegający egzekucji na podstawie odrębnych przepisów, albo pozostawiła przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty 6 000 zł. W 2018 roku dyrektor MBP w Tychach wydał decyzje w oparciu o § 3 ust. 1 pkt ww. uchwały

na łączną kwotę 462,99 zł., **odpisu należności również dokonano zapisem: Wn 769-4-2 / Ma 202-3-10000, co spowodowało że konta czytelników o nr: 202-3-04638, 202-3-04651, 202-3-04973, 202-3-04878, 202-3-04354 oraz 202-3-03937 według stanu na dzień 31.12.2018 r. wykazują salda zaległości.**

7. Prowadzenie rozrachunków w sposób niepozwalający na wyodrębnienie kwot należnych kosztów upomnienia oraz odsetek co powoduje, iż **kwoty należności wymagalnych wykazane w sprawozdaniach Rb-N obejmują również kwoty odsetek i kosztów upomnienia.** Zgodnie z instrukcją sporządzania sprawozdania Rb-N do wartości nominalnej należności nie należy doliczać odsetek, opłaty prolongacyjnej i innych należności ubocznych (kosztów upomnienia). **Wobec powyższego w latach 2017 i 2018 wszystkie zobowiązania wymagalne wykazywane w sprawozdaniach Rb-N zostały zawyżone o kwoty należnych odsetek i kosztów upomnień.**

Reasumując stwierdza się, że odpowiedzialność za nierzetelność danych dotyczących należności wynikających z ksiąg rachunkowych ponosi zarówno MBP jak i CUW.

MBP nie przekazywała rzetelnie sporządzonych dokumentów będących podstawą do przypisania należności w księgach rachunkowych tj.:

- **dokumenty dotyczyły tylko zaległości czytelników czyli nie obejmowały przypisów należności uregulowanych,**
- **zaległości generowane z systemu wyliczane były na dzień wydruku, a nie na wskazany zakres czasowy,**
- **przekazywano niekompletne wykazy dotyczące dłużników filii nieobjętych systemem Prolib,**
- **nie przekazywano na bieżąco dokumentów dotyczących udzielonych ulg w spłacie należności,**
- **nie zatrzymywano biegu naliczania opłat za przetrzymywanie w momencie skierowania sprawy na drogę sądową.**

CUW zaniechał prowadzenia w 2018 r. w księgach rachunkowych szczegółowych rozrachunków z czytelnikami, ponadto:

- **nierzetelnie księgowano nakazy sądowe poprzez nienaliczanie bądź nieprawidłowe naliczanie odsetek,**
- **nie dokonywano analizy należności i wpłat czytelników ujętych w księgach co skutkowało błędnymi saldami i miało wpływ na dane wykazywane w sprawozdaniach o stanie należności,**

- **prowadzono rozrachunki w sposób niepozwalający na wyodrębnienie kwot należnych kosztów upomnienia oraz odsetek co wpłynęło na wysokość należności wymagalnych wykazywanych w sprawozdaniach Rb-N.**

Wiele wymienionych nieprawidłowości wynika z braku bieżącej i ścisłej współpracy pomiędzy biblioteką, a jednostką obsługującą.

Windykacja należności

Uchybienie terminowi zwrotu wypożyczonych zbiorów bibliotecznych powoduje zawieszenie prawa korzystania z karty bibliotecznej, naliczenie kary umownej za nieterminowy zwrot materiałów bibliotecznych i kosztów upomnień wzywających do zwrotu wypożyczonych zbiorów oraz w konsekwencji wystąpienie na drogę sądową w przypadku uchylania się od dobrowolnego uregulowania zobowiązań wobec biblioteki. Podstawą do naliczania kar umownych jest art.14 ust. 2 ustawy z dnia 27.06.1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 574 z późn. zm). Wysokość opłat oraz kosztów związanych z windykacją zbiorów bibliotecznych zawiera cennik, będącym załącznikiem do Regulaminu biblioteki, z którym czytelnik zapoznaje się podczas zapisu, potwierdzając jego znajomość własnoręcznym podpisem. Zgodnie w regulaminem opłata m.in.: za nieterminowy zwrot za każdą jednostkę zbiorów bibliotecznych wynosi 1 zł za każdy tydzień po terminie zwrotu, opłata za zagubienie lub uszkodzenie materiałów bibliotecznych odzwierciedla wartość rynkową tychże zbiorów. W stosunku do czytelników którzy nie uregulowali zobowiązań wobec Biblioteki, podejmowane są następujące działania windykacyjne:

- e-mail przypominający o zwrocie materiałów bibliotecznych (dot. bibliotek zautomatyzowanych),
- upomnienie I – wysyłane 10 dnia każdego miesiąca (koszt 3 zł),
- upomnienie II – wysyłane 10 dnia kolejnego miesiąca wobec braku reakcji na upomnienie I (koszt 4 zł),
- upomnienie III – wysyłane 10 dnia kolejnego miesiąca wobec braku reakcji na upomnienie II (koszt 8 zł),

Korespondencja dotycząca wszystkich 3 upomnień kierowana jest do czytelników zwykłą przesyłką listową (bez potwierdzenia odbioru).

- po wysłaniu wszystkich 3 upomnień, biblioteka listem poleconym za potwierdzeniem odbioru kieruje do czytelnika ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty bądź ostateczne przedsądowe wezwanie do zwrotu materiałów bibliotecznych (koszt 10 zł). Po wyczerpaniu powyżej przedstawionej procedury biblioteka kompletuje dokumentację dotyczącą zaległości poszczególnych czytelników i przekazuje ją do kancelarii prawnej celem prowadzenia egzekucji sądowej.

Stan należności od czytelników wykazany w poszczególnych sprawozdaniach Rb-N przedstawia się następująco:

Kwartał	2017	2018
	Dane wynikające ze sprawozdania	Dane wynikające ze sprawozdania
I kwartał	393 572,83	1 149 812,55
II kwartał	1 034 858,96	1 176 369,27
III kwartał	1 104 592,85	1 137 499,91
IV kwartał	1 132 791,85	1 163 776,56

Ilość wystawionych i przesłanych do czytelników upomnień w 2017 i 2018 roku obrazuje poniższa tabela:

UPOMNIENIE	2017 r.	2018 r.
I	2 723	2 533
II	605	535
III	326	276
RAZEM	**3 654**	**3 344**

W okresie 2 lat przedstawione dane kształtują się na podobnym poziomie, podobna jest również „reakcja" czytelników na przesłane upomnienie. W granicach 80 % czytelników reguluje należne opłaty po otrzymaniu pierwszego upomnienia. Skuteczność kolejnych upomnień oscyluje w granicach 50 %, ale ich wystawianie z kolei pociąga za sobą kolejne koszty, często niewspółmierne do naliczonej opłaty za przetrzymywane zbiory, przykładowo czytelnikowi który przetrzymuje jedną pozycję książkową w okresie 3 miesięcy naliczona zostaje opłata w wysokości 12 zł, tymczasem koszt 3 upomnień to kwota 15 zł. Ponadto wysyłka listem zwykłym bez zwrotnego potwierdzenia odbioru nie gwarantuje, że adresat takie upomnienie otrzymał. Co prawda nie ma przepisu prawnego, który by nakazywał, aby wezwanie do zapłaty musiało być doręczone za potwierdzeniem odbioru. Działanie takie jest zasadne ze względów praktycznych, gdyż łatwiej jest później ewentualnie udowodnić, że wezwanie faktycznie zostało przyjęte przez dłużnika. Ciężar udowodnienia tego faktu spoczywa bowiem na podmiocie, który wywodzi z danego faktu skutki prawne. Zwłaszcza, że na prawidłowość takiego rozwiązania wskazywał również wyrok Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 21 maja 2015 r. wydany z powództwa biblioteki w sprawie o sygn. akt I C 194/15. Zwrotne potwierdzenie odbioru i informacje w nim zawarte znacząco ułatwiają windykację choćby z uwagi na fakt, iż w przypadku zmiany miejsca zamieszkania bądź zgonu dłużnika taką informację otrzymamy natychmiast po podjęciu próby doręczenia przez operatora pocztowego. Przykładowo wobec czytelnika biblioteki wystosowano kolejno 3 upomnienia (12.02.2018 r., 12.03.2018 r., 10.04.2018 r.), w związku z brakiem wpłaty, przed wystawieniem przedsądowego wezwania do zapłaty wystosowano zapytanie do Referatu Ewidencji Ludności skąd 1.06.2018 r. uzyskano informację o zgonie czytelnika w dniu 4.02.2018 r. czyli jeszcze przed wysłaniem pierwszego z upomnień. W tym przypadku

wygenerowano dodatkowe koszty, bowiem gdyby skorzystano z wysyłki listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, informacja o zgonie czytelnika dotarłaby do biblioteki po podjęciu próby doręczenia upomnienia. Wobec dłużnika dyrektor biblioteki skorzystał z przysługującego mu prawa i umorzył zadłużenie na podstawie zapisów uchwały Rady Miasta Tychy Nr XLI/666/17 z dnia 26 października 2017 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad (…).

W toku kontroli stwierdzono ponadto znaczne wydłużenie procedury windykacji. Po terminowym (zgodnie z przyjętymi zasadami) skierowaniu do dłużnika trzech pierwszych **upomnień następuje nawet kilkuletnia przerwa w wystosowaniu wezwania przedsądowego**, a co za tym idzie skierowania sprawy na drogę sądową. **Przykładowo:**

- **czytelnikowi filii nr 13 w 2008 roku wystawiono 3 upomnienia w związku z brakiem zwrotu w terminie wypożyczonych w 2008 roku książek, wezwanie przedsądowe wystosowano do czytelnika dopiero 28.05.2015 r.,**
- **czytelnikowi o nr karty 03400008790 wezwanie przedsądowe do uregulowania należności dotyczącej nieterminowego zwrotu książek z dnia 12.11.2008 r. wystosowano dopiero w dniu 19.12.2017 r.,**
- **czytelnikowi filii nr 3 o nr konta 202-3-02677 w 2013 roku wystawiono 3 upomnienia w związku z brakiem zwrotu w terminie wypożyczonych w 2012 r. książek, wezwanie przedsądowe wystosowano do czytelnika dopiero 18.04.2017 r.,**
- **czytelnikowi filii nr 11 nr konta 202-3-02772 w 2010 roku wystawiono 3 upomnienia w związku z brakiem zwrotu w terminie wypożyczonych w 2010 roku książek, wezwanie przedsądowe wystosowano do czytelnika dopiero 21.11.2017 r.**

W kontekście art. 42 ust.5 ustawy o finansach publicznych jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Kolejny etap windykacji stanowi skierowanie sprawy na drogę sądową. Ze sprawozdania z dnia 27.09.2017 r. przedłożonego w związku z wygaszeniem udzielonego pełnomocnictwa dotychczasowemu radcy prawnemu wynika, że wobec 17 czytelników toczyło się postępowanie sądowe, a wobec 58 czytelników toczyło się postępowanie egzekucyjne. Po wygaszeniu przedmiotowego pełnomocnictwa, zgodnie z porozumieniem CUW dostarcza MBP kompleksową obsługę prawną. W myśl uregulowań wynikających z treści aneksów, kompleksowa obsługa prawna polega m. in. na:

- bieżącym doradztwie prawnym w zakresie obsługi wierzytelności,
- zastępowaniu jednostki obsługiwanej w postępowaniach prowadzonych przed organami administracji publicznej i sądami powszechnymi w oparciu o udzielone pełnomocnictwo,

– zastępowaniu jednostki obsługiwanej w postępowaniach przed organami egzekucyjnymi oraz w prowadzeniu na rzecz jednostki obsługiwanej postępowań windykacyjnych.

W myśl ww. uregulowań CUW zawarł z Kancelarią prawną dr [redacted] i Wspólnicy Spółka komandytowa 3 umowy:

– nr CUW.20.2017 z dnia 13 grudnia 2017 r. dotyczącą 14 spraw,
– nr CUW.2621.53.2018 z dnia 30 marca 2018 r. dotyczącą 37 spraw,
– nr CUW.2621.88.2018 z dnia 23 sierpnia 2018 r. dotyczącą 80 spraw.

Na ich podstawie zlecono kancelarii przygotowanie i wniesienie w każdej ze zleconych spraw pozwu do sądu (łącznie 131 spraw), wykonywanie wszelkich niezbędnych w postępowaniu sądowym czynności koniecznych w celu uzyskania tytułu wykonawczego oraz skierowanie sprawy do wybranego organu egzekucyjnego. Zlecone sprawy dotyczą zaległości powstałych w 2007 roku i w okresie późniejszym. Zgodnie z uzupełnionym przez Kancelarię prawną sprawozdaniem dotyczącym realizacji zleconych spraw, **złożono 78 pozwów na łączną kwotę 67 876,28 zł oraz uzyskano 19 prawomocnych rozstrzygnięć. Odzyskano w ten sposób 4 033 zł,** a w stosunku do dwóch czytelników zastosowano ulgę w spłacie w postaci rozłożenia na raty należności na łączną kwotę 1 680,39 zł.

Zauważa się, że ani z systemu Prolib, ani z ksiąg rachunkowych nie ma możliwości sporządzenia wykazu zadłużonych wobec biblioteki czytelników ze wskazaniem okresu zadłużenia.

Zgodnie z zestawieniem przygotowanym na prośbę kontrolujących **wobec 607 czytelników wyczerpano procedurę upominawczą i do dnia 31.01.2019 roku nie skierowano żadnej z tych spraw na drogę sądową. Zaległości te obejmują lata 2001-2012 i łącznie stanowią kwotę 638 767,07 zł.** Należy podkreślić, iż po dniu 9.07.2018 r. okres przedawnienia dla opłat za przetrzymywanie zbiorów za sprawą nowelizacji art. 118 Kodeksu cywilnego skrócił się z 10 do 6 lat. Natomiast każda czynność przed sądem lub innym właściwym organem podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia przerywa bieg przedawnienia. **Wobec powyższego częściowo należności te uległy przedawnieniu, co uchybia art. 42 ust. 5 uofp zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.**

Ponadto jak stwierdził Sąd Okręgowy w Katowicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w wyroku z dnia 3 czerwca 2016 r. po wniesieniu przez MBP w Tychach apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 21 maja 2015 r. o sygn. akt I C 194/15 ociąganie się biblioteki z wystąpieniem na drogę sądową przez tak długi czas mimo

braku reakcji na wezwania o zwrot książek nie zasługuje na aprobatę. Zadaniem biblioteki nie jest bowiem osiąganie zysków, a tak należałoby potraktować żądanie opłaty za przetrzymywanie naliczanej przez tak długi okres w stosunku do wartości wypożyczonych zbiorów (zatrzymanie naliczania opłaty następuje dopiero w momencie złożenia pozwu). W przytoczonym wyroku Sąd Okręgowy obniżył wartość dochodzonych przez bibliotekę kwot, ponadto zasądził od biblioteki na rzecz pozwanej kwotę kosztów postępowania apelacyjnego.

W trakcie kontroli stwierdzono również, iż **w stosunku do 2 czytelników (nr konta: 202-3-04398 i 202-3-00338) wobec których otrzymano nakaz zapłaty w postępowaniu sądowym, w momencie uregulowania całości należności wraz z kosztami postępowania odstąpiono od dochodzenia kwoty nieuregulowanych odsetek.** Należy podkreślić, że jedyną regulacją dopuszczającą niedochodzenie należności cywilnoprawnych przypadających jednostkom samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym (w tym instytucjom kultury), i to tylko w przypadku gdy kwota należności z odsetkami nie będzie przekraczać 100 zł jest uchwała podjęta przez organ stanowiący, a takowej w gminie Tychy nie podjęto. Inną opcją jest umorzenie przypadających instytucji należności cywilnoprawnych z urzędu w całości przy wystąpieniu przesłanek wskazanych w art. 55 ustawy o finansach publicznych. W obu przypadkach do dnia 31.12.2018 r. dyrektor biblioteki nie wydał żadnej decyzji w zakresie umorzenia należnych odsetek. Jak wynika z informacji zawartych w złożonych sprawozdaniach za lata 2017-2018 Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach zastosowała następujące ulgi w spłacie należności pieniężnych:

Rodzaj ulgi	2017	2018
umorzenie	4 864,20 zł	2 311,99 zł
odroczenie	-	-
rozłożenie należności na raty	7 842,66 zł	5 644,76 zł

Wyrywkowo zweryfikowano decyzje w zakresie umorzeń oraz umowy w zakresie rozłożenia na raty należności za przetrzymywane zbiory w okresie obowiązywania zapisów uchwały nr XLI/666/14 Rady Miasta Tychy z dnia 26 października 2017 roku w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania spłaty lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych przypadających gminie Tychy oraz jednostkom organizacyjnym gminy Tychy, do których nie stosuje się przepisów ustawy Ordynacja podatkowa oraz wskazania organów lub osób do tego uprawnionych. Powyżej powołana uchwała w § 5 szczegółowo wskazuje procedury zastosowania ulg w spłacie należności podkreślając znaczenie wnikliwego postępowania, popartego rzetelnie zgromadzonym materiałem dowodowym. W dniu 19.06.2018 r. wydano decyzję, na mocy której umorzono część zaległości oraz rozłożono na raty spłatę pozostałej części, **osobie, która nie posiadała**

zobowiązania wobec biblioteki, była jedynie osobą upoważnioną do konta czytelnika i wnioskującą o udzielenie ulgi. Ponadto wniosek dotyczył rozłożenia należności na raty, tymczasem dyrektor biblioteki umorzył także część należności. Zapisy przywołanej uchwały wskazują także, iż wniosek złożony przez dłużnika rozpatrywany jest w ciągu miesiąca, a w przypadku sprawy szczególnie skomplikowanej nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku wraz z kompletem dokumentów. W przypadku czytelnika o nr konta 202-3-04422, który 28.09.2018 r. (data wpływu 1.10.2018 r.) złożył wniosek o udzielenie ulgi, biblioteka 16.10.2018 r. wystosowała pismo o uzupełnienie wniosku **nie wyznaczając terminu na dostarczenie niezbędnych dokumentów**. Wniosek uzupełniono 29.10.2018 r., a decyzję wydano 31.10.2018 r. wskazując jednakże błędne nazwisko wnioskodawcy, wobec czego prawidłową decyzję wydano dopiero 20.11.2018 r. Z kolei czytelnikowi o nr konta 212-10092, który pismem z dnia 23.04.2018 r. (data wpływu 25.04.2018 r.) zwrócił się o udzielenie ulgi, dopiero 10.05.2018 r. przesłano wezwanie wyznaczając, aż miesięczny termin na uzupełnienie wniosku. Uzupełnienie wniosku nastąpiło 29.05.2018 r., a decyzję wydano ostatecznie 7.06.2018 r. We wszystkich przedstawionych do kontroli decyzjach ratalnych **stwierdzono brak pouczenia, iż niedotrzymanie terminu płatności odroczonej spłaty należności bądź terminu płatności którejkolwiek z rat, na jakie została rozłożona płatność należności pieniężnych może spowodować natychmiastową wymagalność raty niezapłaconej w ustalonym terminie płatności wraz z należnymi odsetkami liczonymi od pierwotnych terminów płatności (co wynika z ww. uchwały).** Ponadto z przedłożonej dokumentacji dotyczącej czytelników, którym rozłożono należności na raty **wynika, iż w przypadku opóźnienia w terminie płatności raty bądź zaprzestania regulowania przypisanych rat, na karcie kontowej czytelnika nie wprowadza się żadnych zmian.** Czytelnikowi o nr konta 212-3-02509 w dniu 6.03.2018 wydano decyzję w sprawie umorzenia części zaległości oraz rozłożenia na raty pozostałej części zaległości. Decyzja wyznaczyła terminy 4 rat, kolejno: 10.04.2018 r, 10.05.2018 r., 10.06.2018 r. oraz 10.07.2018 r. **Przypisu w księgach rat wynikających z przedmiotowej decyzji dokonano dopiero 30.09.2018 r., czyli po upływie terminu zapłaty wszystkich rat. Wobec braku wpłat na poczet ustalonych rat wg stanu na 31.12.2018 r. nie przywrócono wymagalności żadnej z nich tym samym zaniżając wartość należności.** W przypadku czytelnika, któremu na mocy decyzji z dnia 16.08.2017 r. przyznano ulgę w spłacie należności w postaci częściowego umorzenia i rozłożenia na 20 rat pozostałej należności, analizując dokonane wpłaty zauważa się brak wpłat dotyczących raty 8 (termin płatności 10.04.2018 r.) oraz raty 15 (termin płatności 10.11.2018 r.), wobec, których nie przywrócono terminu wymagalności. W tym kontekście **niedokonanie zmian na**

kartach kontowych w związku z wygaśnięciem poszczególnych rat pokazuje nieprawidłowy stan należności.

Powyższe ustalenia, wskazują na znaczne uchybienia w zakresie dochodzenia należności.

Zgodnie z § 3 ust. 2. pkt 1 lit d), e) zawartego porozumienia, kierownik CUW odpowiada za ustalanie przypadających MBP należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Windykacja należności MBP oraz prowadzenie egzekucji należności na podstawie odrębnego upoważnienia wydanego przez kierownika MBP oraz kontrolowanie przebiegu procesu windykacji, przygotowanie materiałów i udział w czynnościach poprzedzających umarzanie, odraczanie lub rozkładanie na raty przez Kierownika MBP - należności pieniężnych jednostki obsługiwanej, mających charakter cywilnoprawny, spłat odsetek od tych należności oraz innych należności ubocznych - należy do Kierownika CUW. Ponadto na mocy powyższego porozumienia CUW dostarcza MBP kompleksową obsługę prawną. Zapisy porozumienia uszczegółowiono w aneksie nr 1 zawartym w dniu 30.12.2016 r., w którym m.in. wskazano, iż kompleksowa obsługa prawna świadczona na rzecz MBP polega na zastępowaniu jej w postępowaniach przed organami egzekucyjnymi oraz w prowadzeniu na jej rzecz postępowań windykacyjnych.

Z umów na obsługę prawną zawartych przez CUW – zleceniodawcę z zleceniobiorcą - Kancelarią prawną [redacted] wynika, że zleceniodawca zleca reprezentowanie MBP w charakterze pełnomocnika przed sądami powszechnymi, organami egzekucyjnymi i organami administracji w sprawach przysługujących MBP należności powstałych w związku z jej działalnością, a w § 2 pkt 4 umowy upoważnia zleceniobiorcę do wykonywania tych czynności w imieniu MBP w oparciu o stosowne pełnomocnictwo udzielane przez dyrektora MBP wskazanym przez zleceniobiorcę osobom. W § 4 pkt 3 uregulowano, że przygotowana i skompletowana przez CUW dokumentacja w oparciu o wytyczne zleceniobiorcy będzie przekazana zleceniobiorcy w trzech kompletach.

Pomimo powyższych uregulowań z przedstawionych w trakcie kontroli dokumentów wynika, że dochodzenie należności poprzez wysyłanie upomnień, przedsądowego wezwania do zapłaty oraz przygotowanie w trzech egzemplarzach dokumentacji przekazywanej kancelarii w celu dochodzenia należności na drodze sądowej wykonywane jest przez MBP. Wobec powyższego **zapisy powyższych uregulowań nie przekładają się na rzeczywistą współpracę między jednostkami. Brakuje ponadto szczegółowego opracowania procedur w zakresie obiegu wszystkich dokumentów dotyczących windykacji należności pomiędzy MBP, CUW i Kancelarią, która pozwoliłaby uniknąć wykazanych**

niezgodności w księgach rachunkowych. Dotyczy to m.in.: nakazów sądowych czy decyzji w sprawie zastosowanych ulg w spłacie należności. Mając na uwadze specyfikę należności MBP oraz możliwości systemowe zastosowane w ich ewidencji tylko ścisła współpraca, po szczegółowym rozpoznaniu niuansów naliczania, ewidencji należności oraz dopracowanie procedur pozwalających jednoznacznie określić obowiązki leżące po stronie jednostki obsługującej i obsługiwanej z uwzględnieniem przepisów prawa wynikających z uor, pozwoli na uniknięcie opisanych uchybień.

4.3. Weryfikacja wykonania wniosków pokontrolnych zawartych w wystąpieniu nr DUK.1711.7.2016 z dnia 12.09.2016 r.

4.3.1. Realizacja wniosku pokontrolnego w zakresie prowadzenie ksiąg rachunkowych w systemie komputerowym w sposób niezgodny z wymogami zawartymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351) zwanej dalej uor.

4.3.1.1. Usunięto nieprawidłowości w zakresie niezgodności z:

1. art. 13 pkt 4 uor tj. wydruki komputerowe ksiąg (dziennik) oraz pozostałych dokumentów księgowych generowane przez program nie posiadały oznaczenia jednostki. Od 2017 r. księgi rachunkowe prowadzone są w programie REKORD FK i wszystkie dokumenty generowane z ksiąg rachunkowych posiadają oznaczenie jednostki,

2. art. 16 ust 1 uor, tj. sumy sald niektórych kont ksiąg pomocniczych (analityka) nie są zgodne z saldami kont księgi głównej (syntetyka). W toku czynności kontrolnych stwierdzono zgodność sumy sald kont ksiąg pomocniczych (analityka) w programie Record z saldami kont księgi głównej (syntetyka).

3. art. 15 pkt 1 uor tj. operacje gospodarcze dotyczące zwrotu opłat sądowych, zwrotu zaliczek od komorników sądowych oraz zwrotu nienależnej raty za przetrzymywanie książek ujmowano bez zachowania zasady podwójnego zapisu. Podczas wyrywkowej weryfikacji zapisów księgowych nie stwierdzono uchybienia powyższej zasadzie.

4. Zarządzeniem nr 15/473/10 Dyrektora MBP Tychy z dnia 29 września 2010 r. obligującym do opatrywania wpływających do Biblioteki dokumentów datą wpływu. Podczas czynności kontrolnych nie stwierdzono dokumentów zewnętrznych, których nie opatrzono datą wpływu.

4.3.1.2. Nie usunięto nieprawidłowości w zakresie:

1. niezgodności z art. 23 ust 2 i 3 uor tj. zapisy księgowe nie zawierały wymaganej w uor daty dokonania operacji i daty dowodu księgowego, jeżeli różniła się ona od daty dokonania operacji, oraz zrozumiałego tekstu, skrótu lub opisu operacji. W wyniku wyrywkowej kontroli stwierdzono, iż w przypadku faktur wystawianych przez Ruch S.A. oraz Tauron Sprzedaż

GZE Sp. z o. o. nie usunięto powyższej nieprawidłowości np.:

- dok. księg. FA 325/2018/1-2 z dnia 14.05.2018 r. stanowiący rachunek zbiorczy do faktur wystawionych przez Ruch S.A. za kwiecień 2018 r. został ujęty z tożsamą datą dokonania operacji i datą dowodu księgowego tj. 14.05.2018 r.
- dok. księg. FA/323/2018/1-2 z dnia 9.05.2018 r. wystawiony przez TURON Sprzedaż GZE Sp. z o. o. dotyczący sprzedaży za okres od 20.03.2018 r. - 26.04.2018 r. został ujęty z tożsamą datą dokonania operacji i datą dowodu księgowego tj. 10.05.2018 r.
- pod datą zapisu 31.12.2018 r. PK 139 z dnia 31.12.2018 r. zaksięgowano umorzenie zaległości czytelnika wynikające z decyzji z dnia 19.01.2018 r. wskazując jako datę dokumentu i datę operacji 30.09.2018 r.

2. niezgodności z art. 15 pkt 2 i art. 14 pkt 1 uor tj. zdarzenia gospodarcze nie były ujmowane w kolejności chronologicznej, tj. księgowano faktury i wyciągi na ostatni dzień miesiąca. W toku czynności kontrolnych stwierdzono brak chronologii:

- w zakresie wyciągów bankowych tj. w dzienniku wyciąg bankowy z dnia 31.12.2018 r. ujęty jest pod nr WB 530, a wyciąg z 4.12.2018 r. pod nr WB 531, następnie wyciąg 7.12.2018 r. pod nr WB 532, wyciąg z 14.12.2018 r. pod nr WB 533, wyciąg z 19.12.2018 r. pod nr WB 534, wyciąg bankowy z 31.05.2018 r. jest ujęty w dzienniku pod nr WB 204, a wyciąg z 29.05.2018 r. pod nr WB 205.
- w zakresie raportów kasowych tj. w dzienniku pod pozycją 10081 ujęto wypłatę gotówki w dniu 3.10.2018 r., a pod pozycją 10074 ujęto wypłatę gotówki w dniu 15.10.2018 r.

3. niezgodności z art. 21 ust. 1. uor tj. na dokumentach księgowych nie zamieszczano dekretacji oraz podpisu osoby odpowiedzialnej za jej dokonanie.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż w przypadku wyciągów bankowych w 2018 r. przyjęto zasadę dokumentowania dekretacji poprzez jej wydruk z systemu komputerowego. W przypadku faktur dekretacja dokonywana jest na odwrocie dokumentów ze wskazaniem kont syntetycznych, a data dekretacji nie jest zgodna z datą ujęcia w księgach rachunkowych np. na fakturze zadekretowanej w księgach pod nr FA 294 z datą 31.05.2018 r. odnotowano datę 24.05.2018 r., na fakturze zadekretowanej w księgach pod nr FA 305 z datą 31.05.2018 r. odnotowano datę 24.05.2018 r., na fakturze zadekretowanej w księgach pod nr FA 353 z datą 31.05.2018 r. odnotowano datę 12.06.2018 r. Zgodnie z Instrukcją obiegu i kontroli dowodów księgowych właściwa dekretacja oznaczająca sprawdzenie i zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych polega m. in. *„na umieszczeniu na dokumentach kont syntetycznych w korespondencji oraz analitycznych; wskazanie daty pod jaką dowód ma być ujęty w księgach rachunkowych stosując zasadę memoriału”.*

Ponadto stwierdzono, iż dokumenty PK *Polecenia księgowania*, na podstawie których dokonywano zapisów w księgach rachunkowych nadal nie spełniają wymogów art. 21 ustawy o rachunkowości. Przykładowo w 2017 r. dokumenty te nadal nie posiadały daty wystawienia dokumentu oraz podpisu osoby je zatwierdzającej oraz księgującej (np. PK 54/2017, PK 55/2017). W przedłożonych do kontroli dokumentach źródłowych za okres od stycznia do września 2018 r. nie było dokumentów PK na podstawie których dokonywano księgowań z oznaczeniem PK, w dokumentacji były tylko wydruki dekretacji z sytemu podpisane przez księgową. Właściwym jest stworzenie dokumentu PK Polecenie księgowania będącym uniwersalnym dowodem księgowym własnym wewnętrznym jednostki, dotyczącym operacji wewnątrz jednostki, który służy dokumentowaniu w księgach rachunkowych tych zapisów, które nie mogą być udokumentowane za pomocą innych dokumentów źródłowych, o czym mowa w art. 20. ust. 2 pkt 3 ustawy o rachunkowości.

4. przekazywania i rozliczania zaliczek dla komorników sądowych, które nadal nie są dekretowane i rozliczane na koncie rozrachunkowym z komornikiem. W 2017 r. przekazywane komornikowi zaliczki były dekretowane na rozrachunku z dłużnikiem 240-03, a w 2018 r. z ksiąg rachunkowych nie wynika, aby dokonano zapłaty zaliczek komornikowi. Wpłaconą komornikowi zaliczkę (do dnia, w którym komornik przedstawi rozliczenie kosztów egzekucji) należy ująć w księgach, zapisem: Wn konto 240 *Pozostałe rozrachunki* w analityce: *Komornik – zaliczka* i Ma konto 130 *Rachunek bieżący*. W przypadku uzyskania spłaty należności głównej wraz z odsetkami oraz ewentualnymi kosztami sądowymi i egzekucyjnymi, w księgach dokonuje się następujących zapisów: łączna kwota otrzymanych środków pieniężnych Wn konto 130 *Rachunek bieżący* należność główna wraz z odsetkami za zwłokę i kosztami sądowymi Ma konto 202 *Rozrachunki z odbiorcami* (w analityce: *Dłużnik*). Dopiero w sytuacji, gdy egzekucja jest w części lub w całości bezskuteczna, stosownie do treści art. 42 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, wydatki poniesione przez komornika, które nie zostały pokryte z wyegzekwowanej części świadczenia, obciążają wierzyciela. Koszty poniesione w związku z wyegzekwowaniem należności przez komornika są kosztami pośrednio związanymi z działalnością operacyjną jednostki i stosownie do art. 3 ust. 1 pkt 32 ustawy o rachunkowości powinny zostać zarachowane w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, zapisem: Wn konto 760 *Pozostałe koszty operacyjne*, Ma konto 240 *Pozostałe rozrachunki* (w analityce: *Imienne konto komornika*).

5. ujmowania niektórych operacji na niewłaściwych kontach księgowych co miało wpływ na przedstawianie sytuacji majątkowej i finansowej Instytucji w sporządzanych sprawozdaniach, np.

a) błędnie dekretowano dotację inwestycyjną. W 2017 r. przyznaną dotację inwestycyjną zaksięgowano na koncie 223-02-1 *Dotacja inwestycyjna Wydział Informatyczny* (którego

funkcjonowania nie opisano w planie kont) w korespondencji z kontem 740-02-1 D*otacja inwestycyjna RFID* w kwocie 1 543 122 zł (dow. księg. PK 11). Również dotację inwestycyjną na zakup lady i wyposażenia zadekretowano na koncie 223-02-2 *Dotacja inwestycyjna Wydział Administracyjny* (którego funkcjonowania nie opisano w planie kont) w korespondencji z kontem 740-02-2 *Dotacja inwestycyjna Meble* w kwocie 131 000 zł (dow. księg. PK 286).

b) na koncie 845-1-1 *Międzyokresowe rozliczenie przychodów Dotacja inwestycyjna* (dow. księg. PK 291) dokonano księgowań niezgodnych z opisem jego funkcjonowania i przebiegiem operacji gospodarczych poprzez następujące dekretacje: na stronie Wn tego konta ujęto kwoty (- 1 413 971,20 zł) i (- 130 766,20 zł) w korespondencji ze stroną Ma konta 740-02-1 i 740-02-2 z opisem operacji „dotacja inwestycyjna do rozliczenia w czasie – wg amortyzacji". Następnie dokonano dwóch kolejnych dekretacji z opisem „dotacja inwestycyjna do wysokości amortyzacji (minus amortyzacja części finansowanej z przychodów własnych 40 zł)" po stronie Wn konta 845-1-1 i Ma konta 740-02-1 w kwocie 474 091,44 zł i po stronie Wn i Ma konta 845-1-1 w kwocie 1 550 944,95 zł. Równolegle do odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych sfinansowanych z otrzymanej dotacji inwestycyjnej winno następować stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych, wobec powyższego należało zastosować konto 760. Z przedłożonych do kontroli dokumentów, tj. zestawienia obrotów i sald (wydruk z dnia 12.02.2019 r.) wynikało, że **w 2018 r. w ogóle nie zarachowano do pozostałych przychodów operacyjnych dotacji inwestycyjnej w wysokości równowartości odpisów amortyzacyjnych dokonanych w 2018 r. w korespondencji z kontem 845 *Międzyokresowe rozliczenia przychodów.* Po zakończeniu kontroli dokonano rozliczenia międzyokresowego przychodów dot. dotacji inwestycyjnej lecz w niewłaściwej kwocie, co zostało opisane w dalszej części protokołu.** Przy księgowaniu wydatków inwestycyjnych w 2017 r. nie zastosowano konta 080 umożliwiającego wyodrębnienie kosztów inwestycji poniesionych na realizację poszczególnych zadań inwestycyjnych (przewidzianego w polityce rachunkowości).

c) Dowód księgowy PK 291 potwierdza ponadto dokonanie dekretacji po obu stronach 851 o treści „techniczny zapis konto ZFŚS" tj. konta 851-03 – *Dofinansowanie do wczasów* w kwocie (- 62 308,00 zł) po obu stronach konta, konta 851-04 – *Dofinansowanie do kolonii i obozów* (- 2 020,00 zł) po obu stronach konta, konta 851-05 – *Zapomogi* (- 4 834 zł) po obu stronach konta, konta 851-07 – *Dofinansowanie do prezentów świątecznych* (- 3 215 zł) po obu stronach konta. Dekretacje te spowodowały, że wszystkie wyżej wymienione konta analityczne wykazały salda minusowe po stronie Ma konta. W toku czynności kontrolnych stwierdzono niezgodność w 2017 r. salda konta 851 *ZFŚS* opiewającego na kwotę

252 454,29 zł z saldem kont: 135 *Rachunek ZFŚS*, 234-02 *Rozliczenia z pracownikami z tyt. pożyczek ZFŚS* oraz saldem 240-01 *Rozrachunki z ZFŚS*, 111 *Kasa ZFŚS* opiewających na łączną kwotę 202 050,96 zł. Różnica stanowi kwotę 50 403,33 zł. Podobna sytuacja ma miejsce w 2018 r. gdzie różnica stanowi kwotę 52 326,20 zł.

d) błędnie dekretowano ubytkowanie zbiorów bibliotecznych: tj. w 2017 ubytkowane zbiory biblioteczne w kwocie 209 294,88 zł, a w 2018 r. w kwocie 327 551,96 zł zaksięgowano jako wartość ujemną na stronie Wn konta 014 i Ma konta 072-03 *Zbiory i materiały biblioteczne*. Powyższe księgowania są niezgodne z obowiązującymi politykami rachunkowości w zakresie funkcjonowania kont 072 i 014 przy czym w polityce rachunkowości na 2017 r. nie opisano zasad funkcjonowania konta 014.

e) nieujęcie w 2018 r. kosztów na kwotę 7 134,70 zł, co stanowi nierzetelność ksiąg rachunkowych poprzez :

- nieprzeniesienie z konta 640-01 *Przedpłata za prenumeratę* w 2018 r. kosztów dotyczących faktur:
  - FV/17/00416 na kwotę 1 084,70 zł za zakup dostępu do platformy IBUK LIBRA za okres od 1.01.2018 r. do 3.08.2018 r.
  - FVS/002240/12/2017 na kwotę 363 zł za roczną prenumeratę od 1.01.2018 r. czasopisma „Przetargi publiczne”,
  - 1517227880 na kwotę 4 920 zł za dostęp do systemu informacji prawnej LEX za 2018 r.
  - FVS/17/0248 na kwotę 260 zł za prenumeratę roczną tygodnika „Idziemy”,
  - FA/771/2017 na kwotę 90 zł za prenumeratę dwumiesięcznika Arcana w 2018 r.
  - 00001103-FAW-17 na kwotę 49 zł za zakup „Książki, Magazyn do czytania” Abonament za okres 2/2018 do 1/2019
  - FV/0008/12/2017 na kwotę 204 zł za prenumeratę nr 1-12/2018 „Biblioteka Publiczna”
  - FV/0703/12/2017 na kwotę 164 zł za prenumeratę nr 1-12/2018 „Biblioteka Publiczna”
- nieprzeniesienie z konta 640-03 *Przedpłata polisa serwisowa* w 2018 r. kosztów dot. rocznego serwisu systemu RFID dotyczących tego roku w kwocie 43 050 zł (faktura nr 2017/03/0031z dnia 31.03.2017)
- nieprzeniesienie z konta 640-03 *Przedpłata polisa serwisowa* w 2018 r. kosztów w kwocie 4 264 zł dot. odnowienia licencji serwisowej firewalla FORTIGATE wraz z licencją WEB za 12 mies. od maja 2017 r.

Zauważa się, że w zapisach polityki rachunkowości na 2018 r. nie uwzględniono wytycznych zawartych w piśmie Prezydenta z dnia 11.01.2018 r. w sprawie ustalenia wspólnych zasad rachunkowości w zakresie kosztów ponoszonych z góry,

a dotyczących przyszłych okresów, które poniżej kwoty 4 000 zł nie wymagają rozliczenia w czasie.

f) dokonano dekretacji niezgodnych z funkcjonowaniem kont opisanych w polityce rachunkowości przy księgowaniu operacji o treści ”korekta bilansu otwarcia – MZBM” dow. księg. nr PK 0000000183 ujętym pod datą 31.10.2018 r. na podstawie dowodu źródłowego PK 8/10/2018 zadekretowano kwotę 93,40 zł stanowiącą saldo nadpłaty z MZBM na koncie Wn 760-01-02 *Pozostałe przychody operacyjne* i na stronie Ma konta 201-01-00003 – *MZBM*. Powyższym księgowaniem zmniejszono wartość pozostałych przychodów operacyjnych i zlikwidowano saldo nadpłaty w rozrachunkach z MZBM. Następnie dow. księg. nr PK 0000000228 pod datą 31.12.2018 r. na podstawie dokumentu źródłowego nr PK 21/12/2018 na kwotę 93,40 zł z opisem tożsamym z poprzednim PK przeksięgowano tę kwotę na konto 769-6 (brak takiego konta analitycznego w planie kont przy czym konto syntetyczne 769 w planie kont opisane jest jako pozostałe koszty operacyjne). Zgodnie z polityką rachunkowości na stronie Wn konta 760 księguje się tylko w końcu roku obrotowego przeniesienie pozostałych przychodów operacyjnych na stronę Ma konta 860 i konto to nie koresponduje z kontem 769.

g) dokonanie błędnej dekretacji ¾ opłaty sądowej zwróconej przez sąd na rachunek bankowy MBP poprzez ujęcie jej w księgach zapisem strona Wn konta 130 *Rachunek bankowy* i Ma 202-4 *Rozrachunki z odbiorcami - Komornik*. Dekretacja ta dotyczyła WB 192 z dnia 27.11.2018 r. (dow. księg. WB 488) na łączną kwotę 250 zł. Dodatkowo na rozrachunku z czytelnikiem o nr karty kontowej 202-4-10139 zaksięgowano dwie opłaty zwrócone przez sąd w tym jedną dotyczącą innego czytelnika. Wysokość zwróconych przez sąd opłat sądowych w 2018 r. stanowiła łącznie kwotę 880 zł. **Zwroty te nie zostały odniesione na pozostałe przychody operacyjne, a obniżały zaległości czytelników co w efekcie miało wpływ na rzetelność danych wykazywanych w sprawozdaniu Rb-N.** Nadmienić należy, że w 2017 r. zwrot opłaty sądowej był dekretowany właściwie.

h) w wyciągu bankowym nr 82 z dnia 30.05.2018 r. (dok. księg. nr WB 206) wpłynęła kwota 422,97 zł tytułem zwrotu kosztów procesu od czytelnika ujętego na karcie kontowej 202-3-02610 na której widnieje saldo w kwocie 332 zł, wpłatę ujęto zapisem Wn 130-2-006 *Pozostałe przychody* i Ma 750-03 *Zwrot kosztów procesu*. Tymczasem poniesione koszty procesu stanowiły: 30 zł opłata sądowa od pozwu, 17 zł opłata skarbowa od pełnomocnictwa, pozostała kwota to zasądzona należność plus odsetki. Zgodnie z polityką rachunkowości na stronie Ma konta 750 ujmuje się przychody z tytułu operacji finansowych, w szczególności przychody ze sprzedaży papierów wartościowych, przychody z udziałów i akcji, dywidendy oraz odsetki od udzielonych pożyczek, dyskonto przy zakupie weksli, czeków obcych i papierów wartościowych oraz odsetki za zwłokę w zapłacie należności,

dodatnie różnice kursowe. **Wobec powyższego wpłata dotycząca odsetek winna być zgodnie z planem kont ujęta na kocie 750-05 *odsetki od zasądzonej kwoty*, należność główna na koncie 202-3-02610, a zwrot kosztów procesu i opłaty sądowej winny być ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych.** Zauważa się, że ustawa o rachunkowości nie definiuje w sposób bezpośredni przychodów i kosztów finansowych. Treść (zakres) tych pojęć wynika pośrednio z definicji wyniku operacji finansowych, zawartej w art. 42 ust. 3 ustawy. Wynik operacji finansowych stanowi różnicę między przychodami finansowymi, a kosztami finansowymi. Do przychodów finansowych zalicza się korzyści uzyskane z operacji finansowych, w szczególności z tytułu: dywidend (udziały w zyskach), odsetek, zysków ze zbycia inwestycji innych niż inwestycje w nieruchomości i prawa, aktualizacji wartości inwestycji (wzrost wartości) innych niż inwestycje w nieruchomości i prawa, nadwyżki dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi. Do kosztów finansowych zalicza się w szczególności koszty z tytułu: odsetek, strat ze zbycia inwestycji innych niż inwestycje w nieruchomości i prawa, aktualizacji wartości inwestycji (spadek wartości) innych niż inwestycje w nieruchomości i prawa, nadwyżki ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi**. Wobec powyższego ujęcie w planie analitycznych kont do konta 750 o nazwie zwrot kosztów procesu oraz zwrot kosztów postępowania klauzulowego jest niezgodne z uor. Obroty na tych kontach w 2017 i 2018 roku wyniosły odpowiednio: zwrot kosztów procesu: 8 872,50 zł, 976,11 zł, zwrot kosztów postępowania klauzulowego: 3 414 zł, 231 zł.**

i) zaliczenie naliczonych odsetek od depozytów stanowiących należyte wykonanie umowy i wadium jako pozostałe przychody finansowe instytucji. Tymczasem zgodnie z art. 46 ust. 1 i ust. 4 i art. 148 ust. 5 ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1579 ze zm.), jeżeli wadium wniesiono w pieniądzu, zamawiający zwraca je niezwłocznie wraz z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszty prowadzenia rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew. Kapitalizacja odsetek na takim rachunku nie może wobec tego być odnoszona na przychody finansowe instytucji. W 2017 r. odniesiono na konto 750 *Przychody finansowe*, odsetki od takich depozytów w łącznej kwocie 285,01 zł, a w 2018 r. w łącznej kwocie 111,78 zł. Ponadto zauważa się, że przy zwrotach depozytów nie dopełniono obowiązku wynikającego z ww. ustawy zwracając je bez odsetek.

j) brak bieżącego księgowania dokumentów na właściwych kontach, tj. w księgach rachunkowych pod datą **30.09.2018 r.** (PK 138) na podstawie decyzji **z dnia 19.01.2018 r.** dot. czytelnika z nr karty 19618 w sprawie rozłożenia na raty zaległości w kwocie 223 zł i umorzenia w kwocie 100 zł, przeksięgowano zaległość rozłożoną na raty z konta rozrachunkowego czytelnika na konto 212-00353 dot. należności rozłożonych na raty bez

rozbicia zgodnie z decyzją kwoty zaległości na 14 rat ze wskazaniem terminu ich płatności. Kwotę umorzonej zaległości zaksięgowano w pozostałe koszty operacyjne (769-4-2) jednakże nie w korespondencji z kontem rozrachunkowym czytelnika na którym figurowało saldo zaległości, tylko na zbiorczym koncie czytelników 202-3-10000. Dopiero na podstawie dokumentu źródłowego PK nr 7/12/2018 z dnia 31.12.2018 r. dokonano przeksięgowania pod nr PK nr 200 w kwocie 100 zł z konta 202-3-10000 C*zytelnicy* na konto 202-3-00353. Ponadto zauważa się, że na koncie rozrachunkowym z czytelnikiem 212-00353 *Rozłożenie na raty* widnieje zaległość w kwocie 96 zł podczas gdy na koncie zbiorczym czytelników zaksięgowano wpłatę w kwocie 32 zł z dnia 17.07.2018 r. WB 117.

6. Na podstawie dokumentu źródłowego PK nr 9/12/2018 z dnia **31.12.2018** r. dokonano przeksięgowań w księgach rachunkowych na łączną kwotę 73 324,30 zł ujmując je w dzienniku pod nr PK od 202 do 2016, przykładowo:

- saldo zaległości czytelnika na dzień 1.01.2018 r. zgodnie z kartą kontową nr 202-3-02543 stanowiła kwota 1 108 zł, które dokumentem PK 170 pod datą 30.09.2018 r. przeksięgowano na konto 202-4-02-543 *Koszty sądowe i egzekucyjne*, na koncie tym widnieje również wpłata dokonana przez czytelnika w kwocie 1 400 zł w dniu 24.05.2018 r. WB 78, co daje saldo nadpłaty 292 zł. Tymczasem w dokumencie PK 202 z datą operacji gospodarczej **5.01.2018** r. dokonano księgowań na kontach czytelnika, tj.

– strona Wn 240-03-1-02543 i strona Ma 202-4-01025-43 w kwocie 1 163 zł z opisem przeksięgowanie należności czytelnika objętej pozwem i równocześnie strona Wn 202-4-01025-43 i strona Ma 240-03-1-02543 z tą samą kwotą, z opisem: prawomocny wyrok - należność główna, co w efekcie spowodowało, że salda na tych kontach wyniosły„0”
– **odpisu aktualizującego na należność główną w kwocie 1 163 zł**
– przypisu odsetek w przychody finansowe w kwocie 84,98 zł dodatkowo błędnie wyliczonych ponieważ **odsetki liczone od dnia 1.05.2018 r.** zgodnie z wyrokiem z dnia 17.04.2018 r. w którym zasądzono należność główną w kwocie 1 163 zł, odsetki i koszty postępowania sądowego w kwocie 204,50 zł na dzień 31.12.2018 r. stanowiłyby kwotę 80,52 zł, przy czym mając na uwadze wpłatę czytelnika w dniu 24.05.2018 r. odsetki na dzień wpłaty wynosiły 31,23 zł,
– **odpisu aktualizującego odsetek na kwotę 84,98 zł,**
– przypisu kosztów postępowania sądowego w kwocie 204,50 zł,
– **odpisu aktualizującego koszty postępowania sądowego w kwocie 204,50 zł,**

Tym samym niezasadnie dokonano odpisu aktualizującego na łączną kwotę 1 452,48 zł podczas gdy czytelnik w dniu 24.05.2018 r. wpłacając kwotę 1 400 zł w całości uregulował zobowiązanie, natomiast w księgach rachunkowych widnieje zaległość na

koncie 202-4-02-02543 w kwocie 204,50 zł i na koncie 202-4-04-02543 w kwocie 84,98 zł oraz nadpłata na koncie 202-4-02-543 w kwocie 292 zł.

Podobna sytuacja miała miejsce na karcie kontowej 202-3-00338 z saldem w kwocie 1 607 zł, które dokumentem PK 170 pod datą 30.09.2018 r. przeksięgowano na konto 202-4-00338 na którym zadekretowano również wpłatę dokonaną przez czytelnika w kwocie 2 485,30 zł w dniu 8.08.2018 r. WB 131 oraz zwrot przez sąd ¾ kwoty kosztów postępowania sądowego, co dało saldo nadpłaty 899 zł. Tymczasem z dokumentu PK 216 wynikają m.in. księgowania na kontach czytelnika powodujące w efekcie:

- **dokonanie odpisu aktualizującego na należność główną wynikającą z nakazu zapłaty z dnia 9.05.2018 r. na kwotę 1 859 zł,**
- dokonanie przypisu kosztów postępowania sądowego zgodnie z nakazem i **odpisu aktualizującego koszty postępowania sądowego w kwocie 642,50 zł,**
- dokonanie przypisu odsetek w błędnej kwocie 91,63 zł i **odpisu aktualizującego te odsetki. Tym samym dokonano łącznie odpisu aktualizującego na kwotę 2 593,13 zł podczas gdy czytelnik w dniu 8.08.2018 r. wpłacając kwotę 2 485,30 zł w całości uregulował zobowiązanie, natomiast w księgach rachunkowych widnieje zaległość na koncie 202-4-02-00338 w kwocie 642,50 zł i na koncie 202-4-04-00338 w kwocie 91,63 zł oraz nadpłata na koncie 202-4-00338 w kwocie 899 zł.**

W sprawozdaniach Rb-N za III i IV kwartał 2018 r. wykazano zaległości czytelnika podczas gdy przy odpowiednim zarachowaniu wpłaty w księgach taka zaległość by nie istniała.

- saldo zaległości czytelnika na dzień 1.01.2018 r. zgodnie z kartą kontową nr 202-3-00591 stanowiła kwota 1 383 zł, które dokumentem PK 170 pod datą 30.09.2018 r. przeksięgowano na konto 202-4-00591, na którym błędnie zaksięgowano zwrócone przez sąd ¾ kwoty opłaty sądowej co niewłaściwie zmniejszyło saldo czytelnika do kwoty 1 360,50 zł. Następnie dokumentem PK 203 dokonano księgowań na kontach czytelnika, tj.:

- strona Wn 240-03-1-00591 i strona Ma 202-4-00591 w kwocie 1 198 zł z opisem przeksięgowanie należności czytelnika objętej pozwem i równocześnie strona Wn 202-4-00591 i strona Ma 240-03-1-00591 na kwotę 1 163 zł, z opisem – prawomocny wyrok. Kwota ta jest niezgodna z nakazem z dnia 28.03.2018 r., który opiewa na kwotę 1 198 zł plus odsetki od 5.01.2018 r. i koszty sądowe 204,50 zł. Księgowania te spowodowały saldo zaległości w kwocie 35 zł na koncie 240-03-1-00591 i saldo nadpłaty w kwocie 35 zł na koncie 202-4-00591.
- odpisu aktualizującego należności głównej dokonano we właściwej kwocie 1 198 zł,
- **przypisu odsetek w przychodach finansowych błędnie wyliczonych w kwocie 87,54 zł** ponieważ odsetki liczone od dnia 1.05.2018 r. zgodnie z wyrokiem na dzień

31.12.2018 r. stanowiłyby kwotę 82,94 zł, **tym samym w błędnej kwocie dokonano odpisu aktualizującego odsetek tj. w kwocie 87,54 zł,**

- przypisu kosztów postępowania sądowego w kwocie 204,50 zł,
- odpisu aktualizującego koszty postępowania sądowego w kwocie 204,50 zł.

Mając na uwadze powyższe błędy tj. nieprzypisanie właściwej kwoty zaległości głównej wynikającej z nakazu, ujęcie na karcie czytelnika zwrotu opłaty sądowej spowodowały zawyżenie należności od czytelnika w sprawozdaniach Rb-N.

Tożsame nieprawidłowości popełniono przy księgowaniach ujętych w dokumentach:

- PK nr 204 dotyczących dłużnika o nr karty kontowej 202-4-02-544, u którego widnieje saldo zaległości 1 085,50 zł, a zgodnie z nakazem winno być 1 224 zł, błędnie też ustalono odsetki tj. w kwocie 87,54 zł, a winno być 84,74 zł, tym samym zawyżono też odpis aktualizujący dot. odsetek,
- PK nr 205 dotyczących dłużnika o nr karty kontowej 202-4-02-439, u którego widnieje saldo zaległości 2 045,50 zł, a zgodnie z nakazem winno być 1 152 zł, błędnie też ustalono odsetki tj. w kwocie 84,17 zł, a winno być 79,76 zł, tym samym zawyżono też odpis aktualizujący dot. odsetek,
- PK nr 206 dotyczących dłużnika o nr karty kontowej 202-4-02-415, u którego widnieje saldo zaległości 4 339 zł, a zgodnie z nakazem winno być 2 299 zł, błędnie też ustalono odsetki tj. w kwocie 167,98 zł, a winno być 159,17 zł, tym samym zawyżono też odpis aktualizujący dot. odsetek,
- PK nr 207 dotyczących dłużnika o nr karty kontowej 202-4-04-386, u którego widnieje saldo zaległości 1 137,50 zł, a zgodnie z nakazem winno być 1 677 zł, błędnie też ustalono odsetki liczone od 8.01.2018 r. tj. w kwocie 121,57 zł, a winno być 115,14 zł, tym samym zawyżono też odpis aktualizujący dot. odsetek ,
- PK 211 dotyczących dłużnika o nr karty kontowej 202-4-02-890 u którego widnieje saldo zaległości 1 448,50 zł, a zgodnie z nakazem winno być 1 555 zł, błędnie też ustalono odsetki liczone od 6.04.2018 r. tj. 86,48 zł, a winny stanowić 80,52 zł, tym samym zawyżono też odpis aktualizujący dot. odsetek,
- PK 212 dotyczących dłużnika o nr karty kontowej 202-4-00472 u którego widnieje saldo zaległości 499,50 zł, a zgodnie z nakazem winno być 585 zł, błędnie też ustalono odsetki liczone od 18.04.2018 r. tj. 31,19 zł, a winny stanowić 28,95 zł, tym samym zawyżono też odpis aktualizujący dot. odsetek,
- PK 213 dotyczących dłużnika o nr karty kontowej 202-4-00131, u którego widnieje saldo zaległości 1 722,50 zł, a zgodnie z nakazem winno być 1 141 zł, błędnie też ustalono

odsetki liczone od 9.05.2018 r. tj. 56,24 zł, a winny stanowić 51,86 zł, tym samym zawyżono też odpis aktualizujący dot. odsetek,

- PK 214 dotyczących dłużnika o nr karty kontowej 202-4-00303, u którego widnieje saldo zaległości 2 250 zł, a zgodnie z nakazem winno być 2 676 zł, jednakże druga karta kontowa tego czytelnika o nr 202-4-01-00303 wykazuje saldo zaległości w kwocie 2 676 zł sytuacja ta powstała w wyniku przeksięgowania niniejszym PK należności tego czytelnika objętej nakazem na karcie kontowej innego czytelnika o nr karty kontowej 202-4-01001-31, co w efekcie spowodowało zawyżenie należności głównej o kwotę 2 250 zł. Błędnie też ustalono odsetki liczone od 9.05.2018 r. tj. 131,89 zł, a winny stanowić 121,63 zł, tym samym zawyżono też odpis aktualizujący dot. odsetek,
- PK 215 dotyczących dłużnika o nr karty kontowej 202-4-00172, u którego widnieje saldo zaległości 1 452,50 zł, a zgodnie z nakazem winno być 1 658 zł, błędnie też ustalono odsetki liczone od 9.05.2018 r. tj. 81,72 zł, a winny stanowić 75,36 zł, tym samym zawyżono też odpis aktualizujący dot. odsetek,

4.3.2. Stwierdzono dodatkowe nieprawidłowości:

1. Brak weryfikacji kont na koniec roku co potwierdza dok. księg. PK nr 191 z dnia 30.11.2018 r. gdzie dopiero dokumentem PK nr 6/11/2018 na kwotę 61,50 zł przeksięgowano saldo bilansu otwarcia kontrahenta NAZWA.PL SP. Z O.O. na karcie kontowej 202-3-06545 w kwocie 61,50 zł stanowiącego należność kontrahenta NAZWA.PL SP. Z O.O na konto 201-1-06545 które wykazywało zobowiązanie wobec tej firmy.

2. Wypłata pracownikom wynagrodzeń za styczeń 2018 r. bez potrącenia podatku dochodowego, co spowodowało zawyżenie wynagrodzeń o kwotę 25 096,34 zł. W okresie od 29.01.2018 r. do 13.02.2018 r. pracownicy zwrócili na konto nienależnie wypłacone wynagrodzenia. Powyższe świadczy o braku należytej weryfikacji i kontroli dokonywanych płatności. Dokonano również nienależnego potrącenia składek na dodatkowe ubezpieczenie czterech pracowników w 2017 r. na łączną kwotę 787,35 zł.

3. Uchybienie terminowi płatności zobowiązania z tytułu wpłaty na PFRON za luty 2017 r. w kwocie 2 878 zł po terminie płatności tj. 4.04.2017 r. (zobowiązanie to zostało wykazane w sprawozdaniu Rb-Z za I kwartał 2017 r.)

4. Nieprawidłowy sposób zarachowania kaucji wpłaconych przez czytelników na poczet istniejącego zadłużenia. W 2017 roku, dokumentem PK nr 260/2017 (dok. księg. PK 271) z 31.12.2017 r. w związku z istniejącym zadłużeniem względem biblioteki, na poczet istniejącego długu przerachowano część przechowywanych w kasie instytucji kaucji w łącznej kwocie 135 zł zapisem:

Wn 240-02 / Ma 101

Wn 101 / Ma 202-kontrahent

Wn 202-kontrahent / Ma 240-02

Taka dekretacja spowodowała zawyżenie salda konta 240-02, zawyżenie obrotów na kontach rozrachunków z czytelnikami, natomiast nie zmniejszyła sald zaległości figurujących na kontach czytelników o nr: 202-3-00394, 202-3-04711, 202-3-04002, 202-3-03993, 202-3-04086, 202-3-04180, 202-3-04177, 202-3-04151 oraz 202-3-00256.

5. Nieprzestrzeganie w 2018 r. zaleceń Prezydenta Miasta Tychy w zakresie ujmowania w księgach rachunkowych przychodów i kosztów wskazanych w piśmie z dnia 11 stycznia 2018 r. w którym ustalono wspólne zasady (polityki) rachunkowości w jednostkach organizacyjnych miasta Tychy. W piśmie wskazano, iż w zakresie ujmowania w księgach rachunkowych przychodów i kosztów należy stosować zasady wynikające z następujących artykułów ustawy o rachunkowości: art. 6 ust 1 – w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty, art. 20 ust. 1 – do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym oraz art. 24 w zakresie ksiąg rachunkowych, które uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych. **Powyższe oznacza, iż ujęcie operacji gospodarczych w księgach rachunkowych następuje w momencie ich powstania, a nie w dacie ich zapłaty. W przypadku, gdy koszty/przychody wynikające z dokumentu księgowego obejmują okres wykraczający poza jeden miesiąc, należy dokonać ich podziału i ująć odpowiednio w księgach miesięcy, których dotyczą".** W instytucji natomiast w polityce rachunkowości obowiązującej od 1.01.2018 r. przy opisie od konta 201 *Rozrachunki z dostawcami* wskazano, że dowody księgowe dotyczące miesiąca sprawozdawczego (kwartalnego) ewidencjonowane są pod datą miesiąca, którego dotyczą i są ujmowane w sprawozdawczości danego okresu, jeśli wpłynęły z jednostki do Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy **do 05 dnia następnego miesiąca**. Przykładem niezgodnego z zaleceniami Prezydenta ujęcia kosztów są:

- faktura nr S/01/06/0584035/0680518R z dnia 10.05.2018 r. za sprzedaż energii elektrycznej w kwocie 168,92 zł za okres 20.03.2018 – 26.04.2018 (data wpływu do MBP – 15.05.2018 r., do CUW – 22.05.2018 r.), którą ujęto pod datą 10.05.2018 r. (dokument FA 322 z dnia 31.05.2018 r.) w pełnej kwocie, nie dokonując prawidłowego podziału kosztów i zaliczenia ich do odpowiednich miesięcy,

- faktura nr 78/01/2018/E6 z dnia 1.05.2018 r. za dostęp do telefonii cyfrowej, szerokopasmowy dostęp do Internetu oraz połączenie światłowodowe w kwocie 3 121,97 zł za okres 1.04.2018-30.04.2018 (data wpływu do MBP – 29.05.2018 r., do CUW – 5.06.2018 r.), którą ujęto pod datą 1.05.2018 r. (dokument FA 355 z dnia 31.05.2018 r.),
- faktura nr 01/07/2018 na kwotę 984 zł oraz faktura nr 05/07/2018 na kwotę 984 zł, obie z dnia 10.07.2018 r. za outsourcing inspektora Ochrony Danych Osobowych, pierwsza dotyczy miesiąca maja 2018 r., druga miesiąca czerwca 2018 r. (data wpływu do MBP – 10.08.2018 r., do CUW – 14.08.2018 r.), które ujęto pod datą 10.07.2018 r. (dokument FA nr 464 oraz FA nr 465). Nie dokonano ujęcia kosztów do odpowiednich miesięcy.
- zaksięgowany na koncie 405-09 koszt w kwocie 210 zł z tytułu ekwiwalentu za okulary dokumentem PK 52 pod datą 30.04.2018 r. podczas gdy wypłaty ekwiwalentu dokonano w dniu 9.02.2018 r.

6. Niezgodne z uor i sprzeczne z innymi zapisami polityki jest wprowadzenie uregulowania o treści: „Na kontach rozrachunkowych nie muszą być ujmowane należności i zobowiązania uregulowane w miesiącu ich powstania". Zapis ten jest niemożliwy do zastosowania w praktyce mając na uwadze specyfikę należności dotyczących opłat za przetrzymywanie zbiorów, charakteryzujących się tym, iż ich naliczanie dotyczy w większości okresów na przełomie miesięcy. Ponadto przypisane należności nie są rozgraniczane w wartościach dotyczących danego miesiąca.

7. Funkcjonowanie konta 300 – Rozliczenie zakupu, w polityce rachunkowości określono, że jest to konto rozliczeniowe, przeznaczone do ewidencji zakupu wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych, towarów, materiałów, opakowań, usług i innych. Stosowanie tego konta umożliwia kontrolę dostaw, tj. porównanie danych wynikających z dokumentów zakupu wystawionych przez kontrahentów z danymi wynikającymi z dokumentów potwierdzających przyjęcie dostaw. Ewidencja zakupów za pomocą konta 300 pozwala na ustalenie ewentualnych rozbieżności między tymi dokumentami, dotyczących np. innych ilości czy cen. Ponadto konto to umożliwia wyodrębnienie wartości dostaw w drodze oraz dostaw niefakturowanych. Zapewnia także prawidłowe rozliczenie VAT naliczonego. Jednocześnie zawarto nieprawidłowy zapis „**Ponieważ konto Rozliczenie zakupu nie jest kontem bilansowym, tzn. jego saldo nie wchodzi w skład sprawozdania finansowego (bilansu) zachodzi konieczność rozliczenia go przed końcem roku tak, aby nie wykazywało salda." Zapis ten w polityce rachunkowości na 2018 r. został usunięty. Tymczasem w toku czynności kontrolnych stwierdzono brak weryfikacji sald konta 300 np.:**

- **saldo konta 300-99 *Rozliczenie pozostałe koszty* w kwocie 82,00 zł stanowiące koszty zakupu w 2017 r. przeglądu bibliotecznego w kwotach 21 zł (faktura nr WD/14/2018),**

49 zł (faktura nr 0053/C/18), 12 zł (faktura nr 0053/C/18) widnieje na tym koncie do końca 2018 r., podczas gdy na koncie 300-04 *Rozliczenie prenumerata*, które wykazywało B.O. w kwocie 0,10 zł, zaksięgowano pod datą 31.01.2018 r. kwotę 21 zł i 49 zł, a na koncie 300-06 *Rozliczenie opłaty pocztowe i kurierskie*, które również nie posiadało B.O. zaksięgowano pod datą 31.01.2018 r. kwotę 12 zł. Tym samym na koniec 2018 r. konto 300-04 posiada saldo należności w kwocie 71,58 zł, konto 300-06 saldo należności 12 zł, a konto 300-99 posiada saldo zobowiązań na kwotę 82 zł.

- **saldo konta 300-08 *Rozliczenie zużycia wody* nie wykazywało w 2017 r. B.O. podczas gdy pod datą 31.01.2017 r. ujęto faktury za zużycie wody za 2016 r. (faktura nr MZBM/DTE/FK480/12) na kwotę 1 545,79 zł, (faktura nr MZBM/DTE/FK369/12) na kwotę 34,01 zł i pod datą 28.02.2017 r. (faktura nr CFV/2017/01773) na kwotę 89,70 zł. Pod datą 31.12.2017 r. ujęto koszty roku 2017 r. wynikające z korekty faktury na kwotę (- 33,45 zł). Saldo tego konta na koniec 2017 r. wskazywało kwotę 1 902,18 zł, a na koniec 2018 r. wykazywało kwotę 1 723,91 zł. Na koncie 202-008 nie zadekretowano w 2018 r. faktury nr MZBM/DTE/FK480/12 na kwotę 1 545,79 zł, faktury nr MZBM/DTE/FK369/12 na kwotę 34,01 zł i faktury nr CFV/2017/01773 na kwotę 89,70 zł.**

Wobec powyższego salda konta 300 nie są prawidłowo ustalone, co miało wpływ na dane wykazane w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego jak również na dane wykazane w bilansie.

8. Ujmowanie operacji dotyczących dochodzenia należności na drodze sądowej. niezgodnie z wprowadzonym planem kont tj. na koncie 264-1 *Należności dochodzone na drodze sądowej*. Konta tego nie wymieniono w polityce rachunkowości wobec powyższego nie opisano jego sposobu funkcjonowania. **W 2018 r. mimo wielu uzyskanych na drodze postępowania sądowego nakazów zapłaty, na koncie 264-1 *Należności dochodzone na drodze sądowej* nie odnotowano żadnych obrotów. Wszystkie skierowane na drogę sądową należności przeksięgowano natomiast na konta pozostałych rozrachunków 240-03 *Rozliczenie komornik*. W księgach rachunkowych data operacji związanej ze skierowaniem należności na drogę sądową jest tożsama z wyksięgowaniem tych należności w wyniku uprawomocnienia się wydanego nakazu zapłaty i nie pokrywa się z datami: skierowania danej sprawy na drogę sądową oraz uprawomocnienia się nakazu zapłaty.** Przykładowo: wobec czytelnika o nr konta 202-3-02439 pozew złożono do sądu w dniu 5.01.2018 r., prawomocny nakaz wydano 9.02.2018 r., **wyksięgowania należności na konto 240-03 oraz jej przeksięgowania z powrotem w związku z uprawomocnieniem się wyroku dokonano w księgach dopiero 31.12.2018 r.**; wobec czytelnika o nr konta 202-3-02415 pozew złożono do sądu w dniu 5.01.2018 r., prawomocny nakaz wydano 7.02.2018 r., **wyksięgowania należności na konto 240-03 oraz jej przeksięgowania z powrotem w związku**

z uprawomocnieniem się wyroku dokonano w księgach dopiero 31.12.2018 r.; wobec czytelnika o nr konta 202-3-00131 pozew złożono do sądu w dniu 8.05.2018 r., prawomocny nakaz wydano 11.06.2018 r., **wyksięgowania należności na konto 240-03 oraz jej przeksięgowania z powrotem w związku z uprawomocnieniem się wyroku dokonano w księgach dopiero 31.12.2018 r. Powyższe świadczy o niebieżącym ujmowaniu dokumentów w księgach.**

9. Nieprzestrzeganie Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów księgowych w Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy wprowadzonej zarządzeniem Dyrektora Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy z dnia 11.08.2017 r.

a) w zakresie § 7 określającego zasady dokonywania odpisów aktualizujących wartość należności w tym metod ich wiekowania tj. do 6 miesięcy zalegania z płatnością – bez odpisu aktualizującego; powyżej 6 miesięcy do roku zalegania z płatnością – odpis aktualizujący w wysokości 50% należności; powyżej roku zalegania z płatnością – odpis aktualizujący w wysokości 100% należności. W 2017 roku nie utworzono żadnego odpisu aktualizującego należności, co wobec zaległości 607 czytelników za okres od 2001-2012 roku wobec których wyczerpano procedurę upominawczą i nie skierowano spraw na drogę postępowania sądowego stoi w sprzeczności z ww. uregulowaniami. Niedokonanie aktualizacji należności miało znaczący wpływ na prawidłowość sporządzenia bilansu.

b) w zakresie kontroli dokumentów księgowych, która powinna zostać potwierdzona na dokumentach pieczęcią i podpisem osoby uprawnionej tj.:

- na dokumentach dotyczących rozliczenia kosztów podróży służbowej na podstawie, których dokonano ich zwrotu uprawnionym pracownikom brakuje potwierdzenia faktu dokonania kontroli formalno-rachunkowej np.: polecenia wyjazdu służbowego nr: 18/18 z dnia 17.09.2018 r., 20/18 z dnia 17.09.2018 r., 24/18 z dnia 11.09.2018 r., 25/18 z dnia 17.09.2018 r.,
- w 2018 r. na większości faktur główny księgowy nie potwierdził ich kontroli pod względem formalnym np.: faktury ujęte w księgach pod nr od FZ/526/2018/1-6 do FZ/685/2014/1-2,
- wykonywanie dyspozycji pieniężnych tj**.** płatności za faktury przed ich sprawdzeniem pod względem rachunkowym przez pracownika CUW np.:

– faktura nr FV 108/2018 za transport na kwotę 492 zł została zapłacona 8.08.2018 r., a sprawdzona pod względem rachunkowym 27.08.2018 r.,

– faktura nr CFV/08/2018/00027 za czynsz na kwotę 4 277,81 zł została zapłacona 13.08.2018 r., a sprawdzona pod względem rachunkowym 27.08.2018 r.,

– faktura nr FA/2018/5024 za monitoring na kwotę 405,90 zł została zapłacona 13.08.2018 r., a sprawdzona pod względem rachunkowym 27.08.2018 r.,

- faktura nr 2102/net/08/2018 na kwotę 3 597,98 zł została zapłacona 14.08.2018 r., a sprawdzona pod względem rachunkowym 27.08.2018 r.
- faktura FV/1011/2018 z dnia 1.08.2018 na kwotę 5 199,34 zł została zapłacona w dniu 13.08.2018 r. w kwocie 5 225,08 zł, a sprawdzona pod względem rachunkowym 27.08.2018 r. Na dokumencie nie odnotowano również kontroli dokumentu pod względem formalnym przez głównego księgowego.

10. Naruszenie art. 24 uor wskazującego, iż księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie. Księgi rachunkowe uznaje się za:

- rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty,
- bezbłędne jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych,
- sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych.

W kontrolowanej instytucji kultury stwierdzono brak weryfikacji kont księgowych w poszczególnych kwartałach oraz na koniec roku skutkujący błędnym wykazaniem należności w sporządzanych sprawozdaniach Rb-N, sprawozdaniach finansowych oraz niewyjaśnionymi saldami na kontach. Całą procedurę niewłaściwie przypisywanych należności co miało wpływ na rzetelność ksiąg, niedokonywanie weryfikacji kont skutkujących istnieniem w księgach dla tego samego czytelnika jednocześnie zaległości i nadpłat opisano w pierwszej części protokołu. Odstąpienie w 2018 r. od prowadzenia dla czytelników indywidualnych kont rozrachunkowych i wprowadzenie w Polityce rachunkowości zapisu o treści „Należności z tytułu zobowiązań czytelników będą prowadzone przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Tychach jako księgi pomocnicze. Kwota miesięcznego przypisu przekazywana będzie w kwocie zbiorczej na ostatni dzień miesiąca, a wynikać będzie z indywidualnych przypisów ksiąg pomocniczych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach” **i księgowanie wpłat na jednym koncie rozrachunkowym, a przy płatnościach gotówkowych bez wskazywania jakiego czytelnika wpłata dotyczy, stoi w sprzeczności z art. 17 ust. 1 pkt 2 uor i polityką rachunkowości w której równocześnie zapisano,** iż ewidencja analityczna do konta 202 powinna zapewnić możliwość ustalenia należności i zobowiązań krajowych i zagranicznych wg poszczególnych kontrahentów. **Taki sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych powoduje, że księgi nie pozwalają na ustalenie sald zaległości poszczególnych czytelników, czyli mają wpływ na ich sprawdzalność.**

11. Nienaliczanie lub nieprawidłowe naliczanie odsetek wynikających z otrzymanych nakazów sądowych. Naliczana opłata za przetrzymywanie książek nie wiąże się z naliczaniem odsetek. Odsetki naliczane są w momencie skierowania sprawy na drogę

sądową, który powinien zatrzymać bieg naliczania opłaty. Wydany w postępowaniu sądowym nakaz zapłaty wskazuje kwotę należną wierzycielowi wraz z odsetkami liczonymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty. W wielu przypadkach, opisanych w niniejszym protokole brakuje przypisu należnych odsetek bądź naliczono odsetki w nieprawidłowej kwocie o czym wspomniano w poprzedniej części protokołu. W polityce rachunkowości nie uregulowano sposobu naliczania odsetek. W art. 42 ust. 5 uosp wskazano, że jsfp są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz do terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Zgodnie z art. 40 ust. 2 uofp plany kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami RP powinny uwzględniać m.in. że odsetki od nieterminowych płatności nalicza się i ewidencjonuje nie później niż na koniec każdego kwartału. Co prawda Instytucje kultury nie zostały tu wymienione wprost, jednakże z regulacji prawnych odnoszących się do sektora finansów publicznych wynika obowiązek naliczania odsetek od przeterminowanych świadczeń pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym. Wobec powyższego zasady naliczania odsetek powinna określać polityka rachunkowości, co wynika z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a uor.

4.3.3. Wykazanie w sprawozdaniu Rb-N danych niezgodnych z księgami rachunkowymi,

Weryfikując wykonanie tego wniosku stwierdzono nadal niezgodność danych wykazanych w sprawozdaniach kwartalnych o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N za okres poddany kontroli **z księgami rachunkowymi:**

- **Dane w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2016 r. w zakresie depozytów na żądanie zostały zawyżone o kwotę 15 630,85 zł. Z ksiąg rachunkowych na koncie 240-900-01 wynika, że kwota 13 190,85 zł dotyczy zabezpieczenia należytego wykonania umowy zawartej z firmą [redacted] Wpłaty z powyższego tytułu zgodnie z definicją depozytów zawartą w instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 9,** rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1773) **nie powinny być wykazywane w sprawozdaniu Rb-N.** Do depozytów nie należy zaliczać depozytów mających charakter swoistej gwarancji (np. kaucje), gdyż tego typu depozyty nie służą sfinansowaniu deficytu ani długu jednostki. W sprawozdaniu Rb-N, prezentowane są należności wynikające z tytułów, do których zaliczamy: papiery wartościowe, pożyczki, gotówkę, depozyty, wymagalne należności, pozostałe należności, przy czym przez depozyty rozumie się wartość należności wynikających ze złożonych depozytów**.**

Analogicznie pobrane od czytelników kaucje, nie stanowią depozytów będących środkami finansowania ujmowanych w planach finansowych, dlatego nie powinny być wykazywane w sprawozdaniu Rb-N. Pobrane kaucje wynosiły odpowiednio na koniec 2016 r. - 2 410 zł. Ponadto w depozytach wykazano przedpłatę w kwocie 30 zł dokonaną na rzecz Instytutu im. Oskara Kolberga - konto 202-000234, która stanowi należność.

- Dane w sprawozdaniu Rb-N za I kwartał 2017 r. w zakresie depozytów na żądanie zostały zawyżone o kwotę 69 372,97 zł. Zgodnie z księgami rachunkowymi kwota ta dotyczy:

– 67 022,97 zł - dot. wpłaconego przez firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy i firmę [redacted] wadium i zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz naliczonych od tych depozytów odsetek - konto *130-3*,
– 2 280 zł - pobranych od czytelników kaucje - konto *240-02*,
– 40 zł - przedpłaty na rzecz Regionalnego Instytutu Kultury - konto *201-1-01812*, która stanowi należność,
– 30 zł - przedpłaty na rzecz Instytutu im. Oskara Kolberga - konto *201-1-01463*, która stanowi należność.

W zakresie należności wymagalnych kwota wykazana w pozycji gospodarstwa domowe różni się od kwoty wynikającej z konta 202 pomniejszonej o kwotę 1 239,97 zł i 300 zł wykazanych w innych pozycjach sprawozdania o kwotę 1 655,17 zł. Ponadto w sprawozdaniu w zakresie należności nie wykazano sald po stronie Wn kont:

– 231-01- rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń w kwocie 966,07 zł,
– 240-03-01 z odpowiednią analityką na których księgowane są zaliczki na pokrycie kosztów egzekucyjnych w łącznej kwocie 847,17 zł,
– 201-1-00003 - MZBM z saldem należności 220,33 zł,
– 201-1-01812 - REGIONALNY INSTYTUT KULTURY PCK z saldem należności 40 zł.

- Dane w sprawozdaniu Rb-N za II kwartał 2017 r. w zakresie depozytów na żądanie zostały zawyżone o kwotę 69 399,15 zł. Zgodnie z księgami rachunkowymi kwota ta dotyczy:

– 67 129,15 zł - dot. wpłaconego przez firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy i firmę [redacted] wadium i zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz naliczonych od tych depozytów odsetek - konto 130-3,
– 2 240 zł - pobranych od czytelników kaucji - konto 240-02,
– 30 zł - przedpłaty na rzecz Instytutu im. Oskara Kolberga - konto 201-1-01463, która stanowi należność.

Ponadto w sprawozdaniu w zakresie pozostałych należności wykazano należności niezgodne z księgami o kwotę 330,58 zł w pozycji N.5.3, zgodnie ze specyfikacją należności

dołączoną do sprawozdania, kwota ta dotyczy korekt otrzymanych z Tauron Dystrybucja S.A., co nie znajduje potwierdzenia na kontach rozrachunkowych z tym kontrahentem.

W sprawozdaniu ponadto błędnie pod względem podmiotowy ujęto:

- zaliczki na pokrycie kosztów egzekucyjnych w łącznej kwocie 851,44 zł, konto 240-03-01 z odpowiednią analityką, które ujęto w grupie gospodarstwa domowe zamiast w grupie I,
- należności od MZBM w kwocie 28 576,27 zł tj. w przedsiębiorstwach niefinansowych zamiast w gr. III gdyż jest to samorządowy zakład budżetowy.

W I i II kwartale 2017 r. w sprawozdaniach Rb-N nie wyodrębniono należności czytelników, wobec których zastosowano ulgę w spłacie należności w postaci rozłożenia na raty, czym zachwiano proporcje pomiędzy wartością wykazywanych należności wymagalnych i niewymagalnych.

- Dane w sprawozdaniu Rb-N za III kwartał 2017 r. w zakresie depozytów na żądanie zostały zawyżone o kwotę 69 402,99 zł. Zgodnie z księgami rachunkowymi kwota ta dotyczy:

- 67 162,99 zł - dot. wpłaconego przez firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy i firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz naliczonych od tych depozytów odsetek - konto 130-3,
- 2 240 zł - pobranych od czytelników kaucji - konto 240-02,

W sprawozdaniu ponadto błędnie pod względem podmiotowym ujęto:

- zaliczki na pokrycie kosztów egzekucyjnych zawyżono o kwotę 30 zł wykazując również saldo konta 240-03 *Rozrachunki z ZFŚS* oraz ujęto je w grupie przedsiębiorstwa niefinansowe, a nie w grupie I,
- należności od MZBM w kwocie 830,17 zł tj. w przedsiębiorstwach niefinansowych zamiast właściwie w gr. III.

Ponadto w sprawozdaniu nie wykazano należności rozłożonych na raty, saldo konta 212 *Należności rozłożone na raty* na koniec III kwartału wykazywało saldo nadpłaty w kwocie 334,68 zł **co świadczy o braku przypisu wydanych decyzji dotyczących rozłożenia należności na raty, a co za tym idzie zawyżono należności wymagalne i zaniżono należności niewymagalne wykazywane w sprawozdaniu Rb-N.**

- Dane w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2017 r. w zakresie depozytów na żądanie zostały zawyżone o kwotę 60 391,52 zł. Zgodnie z księgami rachunkowymi kwota ta dotyczy:

- 58 171,52 zł - dot. wpłaconego przez firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy i firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz naliczonych od tych depozytów odsetek - konto 130-3,
- 2 220 zł - pobranych od czytelników kaucji - konto 240-02,

W sprawozdaniu błędnie pod względem podmiotowym, zamiast w grupie I ujęto w grupie przedsiębiorstwa niefinansowe, zaliczki na pokrycie kosztów egzekucyjnych. Ponadto zawyżono je o kwotę 30 zł wykazując saldo konta 240-01 *Rozrachunki z ZFŚS*.

W przedmiotowym sprawozdaniu w pozostałych należnościach wykazano należności rozłożone na raty **zaniżone o kwotę 2 678,36 zł. Wynikało to z błędnego przeksięgowania na konto 640-30 z odpowiednią dla czytelnika analityką o nazwie *„spłata ratalna wg decyzji”* rat wymagalnych w 2018 r. Konto 640 zgodnie z planem kont to konto rozliczenia międzyokresowe kosztów, a rozłożone na raty należności których wymagalność dotyczy przyszłych lat na pewno nie stanowi kosztu. Ten sam błąd powielono w sprawozdaniach Rb-N za I, II, III i IV kwartał 2018 r. Dodatkowo na koniec IV kwartału 2017 r. konto 212 *Należności rozłożone na raty* wykazywało saldo nadpłaty co świadczy o braku przypisu wydanych decyzji dotyczących rozłożenia należności na raty, a co za tym idzie zawyżono należności wymagalne i zaniżono należności niewymagalne wykazane w sprawozdaniu.**

- Dane w sprawozdaniu Rb-N za I kwartał 2018 r. **w zakresie danych dot. gotówki wykazanej w III grupie są niezgodne z księgami o kwotę 74 zł.** Ponadto depozyty na żądanie zostały zawyżone o kwotę 60 271,21 zł. Zgodnie z księgami rachunkowymi kwota ta dotyczy:

– 58 200,21 zł - wpłaconego przez firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy i firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz naliczonych od tych depozytów odsetek - konto 130-3,

– 2 071,00 zł - pobranych od czytelników kaucji - konto 240-02,

W zakresie należności wymagalnych kwota wykazana w grupie gospodarstwa domowe różni się o 2 530,88 zł od salda konta 202 pomniejszonego o kwotę 1 239,97 zł, którą wykazano w grupie przedsiębiorstwa niefinansowe.

W zakresie należności niewymagalnych stwierdzono następujące niezgodności:

– zaliczki na pokrycie kosztów egzekucyjnych wykazano w kwocie 6 021,78 zł, a z konta 240-03-01 wynika kwota 5 645,56 zł, ponadto należności te ujęto w grupie przedsiębiorstwa niefinansowe, zamiast w grupie I.

– należności od pracowników wykazano w kwocie 4 439,39 zł, a konto 231 wykazuje saldo 1 314,39 zł.

– należności rozłożone na raty wykazano w kwocie 1 032,34 zł natomiast z konta 212 wynika kwota 656,34 zł.

– w pozostałych należnościach wykazano należności rozłożone na raty **zaniżone o kwotę 2 678,36 zł.**

- Dane w sprawozdaniu Rb-N za II kwartał 2018 r. w zakresie danych dot. depozytów na żądanie zostały zawyżone o kwotę 56 133,77 zł. Zgodnie z księgami rachunkowymi kwota ta dotyczy:

– 54 062,77 zł - wpłaconego przez firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz naliczonych od tego depozytu odsetek - konto 130-3,

– 2 071,00 zł - pobranych od czytelników kaucji - konto 240-02.

W zakresie należności wymagalnych kwota wykazana w grupie gospodarstwa domowe różni się od kwoty wynikającej z konta 202 pomniejszonej o kwotę 1 239,97 zł wykazanej w grupie przedsiębiorstwa niefinansowe o kwotę 1 684,51 zł.

W zakresie należności niewymagalnych stwierdzono:

– zaliczki na pokrycie kosztów egzekucyjnych zawyżono o kwotę 30 zł wykazując również saldo konta 240-03 Rozrachunki z ZFŚS oraz ujęto je w grupie przedsiębiorstwa niefinansowe, zamiast w grupie I.

– w pozostałych należnościach wykazano należności rozłożone na raty **zaniżone o kwotę 2 678,36 zł.**

- Dane w sprawozdaniu Rb-N za III kwartał 2018 r. w zakresie danych dot. depozytów na żądanie zostały zawyżone o kwotę 56 161,02 zł. Zgodnie z księgami rachunkowymi kwota ta dotyczy:

– 54 090,02 zł - wpłaconego przez firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz naliczonych od tego depozytu odsetek - konto 130-3,

– 2 071,00 zł - pobranych od czytelników kaucji - konto 240-02.

W zakresie należności wymagalnych kwota wykazana w grupie gospodarstwa domowe różni się od kwoty wynikającej z konta *202* pomniejszonej o kwotę 1 239,97 zł wykazanej w grupie przedsiębiorstwa niefinansowe o kwotę 4 974,77 zł.

W zakresie należności niewymagalnych stwierdzono:

– zaliczki na pokrycie kosztów egzekucyjnych zawyżono o kwotę 30 zł wykazując również saldo konta 240-03 *Rozrachunki z ZFŚS* oraz ujęto je w grupie gospodarstwa domowe, zamiast w grupie I.

– w pozostałych należnościach wykazano należności rozłożone na raty **zaniżone o kwotę 2 678,36 zł.**

- Dane w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2018 r. w zakresie danych dot. depozytów na żądanie zostały zawyżone o kwotę 56 161,02 zł. Zgodnie z księgami rachunkowymi kwota ta dotyczy:

– 54 117,29 zł - wpłaconego przez firmę [redacted] zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz naliczonych od tego depozytu odsetek - konto 130-3,

- 2 031 zł - pobranych od czytelników kaucji - konto 240-02.

W zakresie należności niewymagalnych stwierdzono:

- zaliczki na pokrycie kosztów egzekucyjnych wykazano w kwocie 5 710,56 zł, a z konta 240-03-01 wynika kwota 5 680,56 zł, ponadto należności te ujęto w poz. gospodarstwa domowe, zamiast w grupie I.
- w pozostałych należnościach wykazano należności rozłożone na raty **zaniżone o kwotę 2 678,36 zł.**

Główna księgowa CUW odnośnie zapytania kontrolujących o niezgodności między danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych, a danymi prezentowanymi w sprawozdaniach Rb-N w zakresie należności wymagalnych za I kwartał 2017 roku oraz I, II i III kwartał 2018 roku wyjaśniła: „z analizy danych wynika, że nastąpiła zmiana na koncie 202-3 *opłaty za przetrzymane zbiory*. Po złożeniu sprawozdań dokonano dodatkowych księgowań związanych z czytelnikami i niestety po zmianach nie złożono korekt Rb-N”.

Wobec stwierdzonych wielu różnorakich błędów w każdym zweryfikowanym sprawozdaniu Rb-N stwierdza się, iż wniosek pokontrolny w zakresie sporządzania sprawozdań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz.1773) nie został wykonany.

Weryfikacja kwartalnych sprawozdań Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za ww. okresy wykazała, iż w sprawozdaniu za I kwartał 2017 r. w I grupie wykazano wymagalne zobowiązania w kwocie 2 878 zł. Wykazane zobowiązanie dotyczy składek na PFRON za luty 2017 r. Zgodnie ze statutem Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest państwowym funduszem celowym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.) posiadającym osobowość prawną, działającym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 511 z późn. zm.). Zapisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (t.j. Dz. U. z 2014 poz. 1773) w I grupie umiejscawiają państwowe fundusz celowe nie posiadające osobowości prawnej, wobec czego ww. zobowiązanie winno zostać wykazane w grupie II, obejmującej zgodnie z przytoczonym wcześniej rozporządzeniem m.in. inne państwowe osoby prawne w tym agencje państwowe i wykonawcze oraz fundusze celowe, utworzone na podstawie odrębnych ustaw.

4.3.4. Wykazanie w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za 2014 r. jak i 2015 r. danych niezgodnych z danymi wynikającymi z zestawienia obrotów i sald, np. w zakresie przychodów ogółem, kosztów ogółem, należności, zobowiązań, amortyzacji.

Weryfikacji poddano sprawozdanie z wykonania planu finansowego samorządowej instytucji kultury za 2018 r. stwierdzając niezgodność danych wykazanych w sprawozdaniu z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych:

	Dane wykazane w sprawozdaniu	Dane wynikające z ksiąg rachunkowych	Różnica	Uwagi
Pozostałe przychody	522 085,52	241 123,56	**280 961,96**	suma sald kont 760 i 750
Doposażenie i inne jednorazowe	21 274,93	56 063,16	**34 788,23**	suma kont 401-016- doposażenie filii remontowanej, 401-019- doposażenie i inne jednorazowe
Zakup materiałów i towarów	699 288,05 w tym z dotacji 577 205,95	342 428,54	322 071,28	konto 401 minus konta 401-001, 401-002, 401-003, 401-004, 401-016, 401-019, 401-020. Różnicę stanowią wydatki na doposażenie filii remontowanej na koncie 401-016 w kwocie 34 788,23 zł oraz wartość zakupionych zbiorów bibliotecznych odniesionych na konto 400 w kwocie 322 071,28 zł
Stan środków pieniężnych na koniec 2018 r.	700 926,16	881 405,75	**180 479,59**	Różnica w kwocie 180 479,59 zł wynika z niewykazania salda konta 111- kasa ZFŚS w kwocie 741,50 zł i salda konta 135 rachunek ZFŚS w kwocie 179 738,09 zł Zauważa się w wartości te zostały uwzględnione w stanie środków obrotowych na początek roku
Stan należności na koniec 2018 r.	1 154 622,25	1 241 303,34	**86 681,09**	Różnicę stanowi strona Wn 234 w kwocie 55 995 zł i strona Wn 300 w kwocie 3 728,19 zł i strona Ma 290 w kwocie 26 957,90 zł

Powyższe niezgodności dowodzą, iż nadal sprawozdanie z wykonania planu finansowego nie jest sporządzane rzetelnie zgodnie z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych.

Po zakończeniu kontroli w związku z niezgodnością danych w ww. sprawozdaniu zwrócono się do głównej księgowej z pytaniem o wyjaśnienie różnicy w pozostałych przychodach na kwotę 280 961,96 zł, kontrolujące uzyskały informację, iż dokonano korekty ww. sprawozdania. Wobec powyższego poproszono o przedłożenie korekty sprawozdania wraz z zestawieniem obrotów i sald. **W wyniku weryfikacji korekty sprawozdania z dnia 25.03.2019 r. z wykonania planu finansowego stwierdzono:**

- w pozycji pozostałe przychody wykazano kwotę 1 107 808,85 zł. Na zwiększenie pozostałych przychodów wynikających z ksiąg, w stosunku do poprzedniej kwoty

241 123,56 zł wykazanej w księgach na dzień 12.02.2019 r., miała wpływ dekretacja ujęta pod nr PK 240 dokonana na podstawie dokumentu PK/12/2018, którego kontrolującym nie przedłożono. Ww. dokumentem dokonano prawidłowej dekretacji w kwocie 569 698,52 zł na kontach Wn 845-1-1 i Ma 760-01-01, dotyczącej odniesienia na pozostałe przychody operacyjne dotacji inwestycyjnej do wysokości dokonanych w 2018 r. odpisów amortyzacyjnych.

W tym samym dokumencie dokonano ponadto błędnej dekretacji nie odzwierciedlającej żadnej operacji gospodarczej na kwotę 296 596,05 zł (kwota wynikająca z sald konta 071-2 *Umorzenie wartości niematerialnych i prawnych*) na kontach Wn 400-03 i Ma 020-01, co spowodowało zawyżenie kosztów i zmniejszenie wartości niematerialnych i prawnych. Kontrolujące poprosiły główną księgową o wyjaśnienie takiego zapisu księgowego. W odpowiedzi z dnia 10.04.2019 r. przedłożono wydruk z systemu księgowego, potwierdzający korektę ww. księgowania, ujętą dokumentem PK 244 pod datą zapisu 31.12.2018 r.

Ponadto dokonano nieprawidłowej dekretacji na kwotę 296 596,05 zł na kontach Wn 845-1-1 i Ma 760-02 *Odpisy amortyzacyjne wartości niematerialnych i prawnych* (tak opisano to kontach w księgach rachunkowych, choć konto syntetyczne 760 dotyczy pozostałych przychodów operacyjnych) opisując operację jako amortyzacja środków niematerialnych. Zauważa się, że w kwocie 569 698,52 zł odniesiono na pozostałe przychody operacyjne odpisy amortyzacyjne od wartości niematerialnych i prawnych sfinansowanych z dotacji inwestycyjnej. Tym samym zawyżono pozostałe przychody operacyjne o kwotę 296 596,05 zł, które mają wpływ na wynik finansowy, a ponadto w księgach zaniżona została wartość rozliczeń międzyokresowych przychodów.

- **w pozycji koszty działalności bieżącej – inne finansowane z pozostałych przychodów, wykazano kwotę 983 802,68 zł, która jest niezgodna z księgami ponieważ po dokonanej wyżej opisanej korekcie na koncie 400-03 amortyzacja bez zakupionych zbiorów bibliotecznych stanowi kwotę 652 877,32 zł,**
- **w pozycji koszty działalności - energia wykazano kwotę 318 006,81 zł, a z ksiąg rachunkowych wynika kwota 320 090,05 zł,**
- **w pozycji stan środków obrotowych na koniec roku wykazano kwoty:**
  - **w zakresie należności 1 314 386,95 zł, podczas gdy z ksiąg rachunkowych po uwzględnieniu odpisów aktualizujących należności w kwocie 26 957,90 zł, stan należności wynosi 1 309 643,28 zł, tj. o 4 743,67 zł mniejsza.**
  - **w zakresie zobowiązań 504 443,33 zł podczas gdy z ksiąg rachunkowych wynika kwota 499 699,66 zł, tj. o 4 743,67 zł mniejsza.**

W korekcie sprawozdania prawidłowo wykazano stan środków pieniężnych w kwocie 881 405,75 zł.

4.3.5. Sporządzać sprawozdania finansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047) z uwzględnieniem art. 50 ust.1 i wytycznych Ministerstwa Finansów.

Kontroli poddano sprawozdania finansowe tj. bilans i rachunek zysków i strat za 2017 r. w konfrontacji z zestawieniem obrotów i sald stanowiącym wydruk z programu komputerowego. **Weryfikacja bilansu na dzień 31.12.2017 r. w zakresie prezentacji kwot na odpowiednich pozycjach bilansu wykazała następujące nieprawidłowości, tj.:**

- w pozycji A.II.1.c) urządzenia techniczne i maszyny wykazano wszystkie środki trwałe poza środkami ujętymi w grupie 7 w łącznej kwocie 1 368 809,46 zł, tj. zamiast prawidłowej kwoty 239 388,23 zł. Wykazana kwota stanowi sumę sald kont (przy uwzględnieniu odpisów amortyzacyjnych), tj. konta 011-04 *Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania* w kwocie 227 405,03 zł (tj. saldo tego konta w kwocie 915 548,77 zł po pomniejszeniu o umorzenie 071-02 *Umorzenie środków trwałych – grupa 4* w kwocie 688 143,74 zł) oraz konta 011-06 *Urządzenia techniczne - grupa 6* w kwocie 11 983,20 zł (tj. 30 487,03 zł po pomniejszeniu o umorzenie 071-06 *Umorzenie środków trwałych – grupa 6* w kwocie 18 503,83 zł). Środki trwałe o wartości 1 129 420,23 zł zaliczone do grupy 8 prawidłowo należało ująć w bilansie w pozycji A.II.1.e): inne środki trwałe.

Zauważyć należy, że wcześniej opisane nieprawidłowości wpływające na rzetelność wykazywanych danych w zakresie należności i zobowiązań skutkowały błędnymi saldami rozrachunków, które analogicznie miały wpływ na rzetelność ksiąg rachunkowych, a tym samym rzetelność bilansu sporządzonego na ich podstawie**. Ponadto w bilansie wykazano należności nieściągalne (przedawnione) lub takie, których nieściągalność jest prawdopodobna dla których należy utworzyć odpisy aktualizujące, pomniejszające ich wartość bilansową (zgodnie z zasadami zawartymi w art. 46 ust. 2 pkt 3 uor) czego w 2017 r. nie uczyniono.** W bilansie w pozycji *inne rozliczenia międzyokresowe* wykazano wartość 1 553 623,31 zł w podziale na długoterminowe w kwocie 968 617,79 zł i krótkoterminowe w kwocie 585 005,52 zł. Księgi rachunkowe nie potwierdzają takiego podziału rozliczeń międzyokresowych ze względu na czasookres.

W rachunku zysków i strat za 2017 r. wykazano w pozycji *przychody netto ze sprzedaży produktów* kwotę 13 770,91 zł wynikającą z konta 700 *Przychody ze sprzedaży usług* w kwocie 5 569,21 zł i konta 730 *Sprzedaż towarów i materiałów* w kwocie 8 201,70 zł, które powinno być wykazane w pozycji *przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów*.

W pozycji *dotacje podmiotowe organizatora* RZiS wykazano kwotę 6 813 181,91 zł. Z zestawienia obrotów sald z konta 740-01 na którym księgowano dotację podmiotową wynika kwota 6 520 259,10 zł. **Różnica w kwocie 292 922,81 zł stanowi kwotę zwróconej dotacji za 2016 r., którą nieprawidłowo zadekretowano tj. ze znakiem minus na stronie Wn konta 130 i stronie Ma konta 740-01 (co wobec braku salda na koncie rozrachunkowym z tytułu rozliczenia dotacji oznacza, że jej rozliczenia dokonano w księgach z dotacji z 2017 r.), co spowodowało zawyżenie w RZiS w 2017 r. straty ze sprzedaży.** Stwierdzono również niezgodność danych wykazanych w zakresie *inne przychody operacyjne,* tj. wykazano kwotę 681 080,13 zł, natomiast z ksiąg rachunkowych z konta 760 pomniejszonego o kwotę 98 100 zł, wykazaną w pozycji *pozostałe dotacje i przychody na działalność podstawową,* wynika kwota 974 002,94 zł, co stanowi różnicę w kwocie 292 922,81 zł.

Ponadto zawyżono wysokość *innych przychodów finansowych* o: kwotę 12 286,50 zł, dotyczącą zwrotu kosztów procesu w wysokości 8 872,50 zł, zwrot kosztów postępowania klauzulowego w kwocie 3 414 zł (które winny być w pozostałych przychodach operacyjnych) oraz zaniżono *odsetki* o kwotę 1 328,26 zł wykazując je w pozycji *inne koszty finansowe*.

4.3.6. Zaniechanie bieżącej weryfikacji zobowiązań i należności przed dokonaniem płatności co skutkowało dublowaniem płatności za ten sam zakup.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono przypadek dwukrotnej płatności za fakturę, tj. w dniu 12.06.2018 r. dokonano zapłaty w kwocie 100,80 zł za zamówienie nr 2328 z dnia 04/06/2018, a następnie w dniu 4.07.2018 r. ponownie dokonano zapłaty w kwocie 100,80 zł na podstawie faktury nr 180101060022 z dnia 6.06.2018 r. za zamówienie listew podłogowych. W dniu 24.07.2018 r. nadpłacona faktura została zwrócona przez kontrahenta.

4.3.7. Niewyodrębnienie w księgach rachunkowych funduszu rezerwowego

W księgach rachunkowych 2017 r. wyodrębniono konto fundusz rezerwowy z bilansem otwarcia w kwocie 84 149,39 zł, na który pod datą 30.04.2017 r. przeksięgowano zysk za 2016 r. w kwocie 699 154,10 zł. Stan funduszu rezerwowego na dzień 31.12.2018 r. wg zestawienia obrotów i sald z dnia 12.02.2019 r. stanowi kwota 783 303,49 zł**. Dopiero w przedłożonym po zakończeniu kontroli zestawieniu obrotów i sald z dnia 8.04.2019 r. na koncie 810 – *Fundusz rezerwowy* zaksięgowano pod datą 31.12.2018 r. dokumentem PK nr 1/13/2018 zysk za 2017 r. w kwocie 677 852,80 zł w korespondencji z kontem 860-*Wynik Finansowy.***

Do momentu zatwierdzenia sprawozdania finansowego wynik finansowy instytucji kultury powinien pozostać na koncie 860 *Wynik finansowy*. Po zatwierdzeniu sprawozdania

finansowego instytucja przeksięgowuje ustalony na dzień bilansowy wynik z konta 860 na konto 820 *Rozliczenie wyniku finansowego.* Następnie - po podjęciu przez organ zatwierdzający decyzji, że wypracowany przez instytucję kultury zysk netto zwiększy fundusz rezerwowy bądź poniesiona przez tę instytucję strata netto zostanie pokryta z tego funduszu lub z funduszu instytucji kultury - dokonuje się przeznaczenia zysku netto na zwiększenie funduszu rezerwowego zapisem Wn konto 820 i Ma konto 810.

Zauważa się, iż pomimo wprowadzenia konta 820 w Polityce rachunkowości i Planie kont, w księgach rachunkowych takiego konta nie zastosowano, a przeniesienia zysku za 2017 r. na fundusz rezerwowy dokonano dopiero pod datą 31.12.2018 r. pomimo, iż zarządzeniem Prezydenta Miasta Tychy nr 0050/145/18 z dnia 24.04.2018 r. zatwierdzono sprawozdanie finansowe wraz z propozycją przeznaczenia zysku na fundusz rezerwowy.

4.3.8. Nieprecyzyjne formułowanie warunków udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne i sposobu dostarczania ofert oraz niezastosowanie przy zakupie środków czystości i materiałów biurowych obowiązującego w Bibliotece regulaminu postępowania w przypadku udzielania zamówienia o wartości szacunkowej, stanowiącej równowartość kwot do 6 000 euro

Obowiązujące w instytucji uregulowania dotyczące ponoszenia wydatków tj.

- Zarządzenie Nr 10/617/14 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie wprowadzenie Regulaminu postępowania w przypadku udzielania zamówienia o wartości szacunkowej, stanowiącej równowartość kwot do 6 000 euro w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach,
- Zarządzenie Nr 18/625/14 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 28 maja 2014 r. w sprawie wprowadzenie Regulaminu postępowania w przypadku udzielania zamówienia o wartości szacunkowej, stanowiącej równowartość kwot 6 000 do 30 000 euro w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach

zostały zmienione Zarządzeniem Nr 52/746/17 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 3 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenie Regulaminu postępowania w przypadku udzielania zamówienia przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Tychach, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 000 euro.

W regulaminie tym określono, że do zamówień o wartości od 2 000 do 15 000 euro przeprowadza się tylko rozeznanie cenowe skierowane do co najmniej trzech wykonawców w formie pisemnej, mailowej, osobiście lub telefonicznie. Do zamówień powyżej 15 000 euro do 30 000 euro udziela się zamówienia po przeprowadzonym postępowaniu opublikowanym w drodze ogłoszenia na stronie BIP MBP. Zgodnie z art. 4 d ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia

29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych ustawy nie stosuje się do zamówień o wartości mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, m.in. których przedmiotem są dostawy lub usługi z zakresu działalności kulturalnej związanej z organizacją wystaw, koncertów, konkursów, festiwali, widowisk, spektakli teatralnych, przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturalnej lub z gromadzeniem materiałów bibliotecznych przez biblioteki lub muzealiów, a także z zakresu działalności archiwalnej związanej z gromadzeniem materiałów archiwalnych, jeżeli zamówienia te nie służą wyposażaniu zamawiającego w środki trwałe przeznaczone do bieżącej obsługi jego działalności. Wobec powyższego zakupu książek, dokonywano w oparciu o obowiązujący regulamin.

Na 2017 r. zaplanowano zakup książek na łączną kwotę 279 700 zł w comiesięcznych postępowaniach. Przeprowadzono dziesięć postępowań w oparciu o obowiązujący regulamin w tym jedno postępowanie na podstawie procedur w przedziale kwotowym od 15 000 do 30 000 euro. **W pozostałych postępowaniach kierowano zaproszenie do składania ofert droga mailową za każdym razem do trzech tych samych oferentów. Wszystkie zamówienia udzielono firmie [redacted].** zawierając z nią umowy o łącznej kwocie nie przekraczającej 265 986,07 zł i dokonując zakupu zbiorów bibliotecznych na łączną kwotę 265 986,07 zł, co wynika z konta rozrachunkowego. W przeprowadzonych postępowaniach sprecyzowano jednoznacznie wobec wszystkich oferentów sposób wypełnienia formularza ofertowego i poinformowano wszystkich dostawców o sposobie dostarczania oferty.

Weryfikacji poddano zamówienie przeprowadzone w czerwcu 2017 r. którego wartość szacunkową określono na kwotę 19 936,56 zł, tj. kwotę tożsamą z kwotą przewidzianą w planie finansowym. W odpowiedzi na zaproszenie skierowane do trzech dostawców ofertę złożyła tylko firma [redacted]. **Zauważa się, iż dla zachowania konkurencyjności udzielenia zamówienia publicznego wypełniającego wymogi art. 44 ust. 3 pkt 1 uofp należałoby skierować zapytanie do większej ilości dostawców, a nie tylko do minimum określonego w regulaminie, aby stworzyć szansę otrzymania oferty nie tylko od jednej firmy. Ponadto kryterium oceny ofert w tych postępowaniach stanowiła tylko cena, wobec otrzymania tylko jednej oferty trudno mówić o dokonanym wyborze najkorzystniejszej cenowo oferty. Zauważa się ponadto, że zmiana regulaminu w zakresie przeprowadzania postępowania w oparciu o ogłoszenie publikowane na stronie BIP MBP dopiero od kwoty 15 000 euro również nie zwiększa szansy na pozyskanie większej liczby potencjalnych dostawców.**

Weryfikacji poddano ponadto zamówienia na dostawę prasy na 2018 r., dostawę środków czystości na 2017 r., materiałów biurowych na 2017 r., papieru do ksera. Zamówienia te

zostały przeprowadzone w drodze zapytania o cenę (procedura dla wartości zamówienia od 2 000 do 15 000 euro). Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w wyniku postępowania na dostawę **prasy w 2018 r. zawarto z Ruch S.A. umowę, w której uregulowano, że wartość dostaw prasy w 2018 r. nie może przekroczyć kwoty 47 000 zł brutto (kwota zabezpieczona w planie finansowym). Powyższe jest niezgodne z treścią złożonej przez dostawcę oferty, która opiewała na kwotę 40 024,99 zł brutto** (zrealizowane dostawy w 2018 r. zgodnie z kontem rozrachunkowym wyniosły 38 020,80 zł.),
- w zamówieniu na dostawę środków czystości również **zawarto umowę wskazując jej szacunkową wartość brutto na kwotę 12 000 zł (jest to wartość przewidziana w planie finansowym i taką też kwotę wskazano jako wartość szacunkową zamówienia) podczas gdy złożona oferta opiewała na kwotę 747,16 zł.** Rozrachunki z firmą [redacted] w 2017 r. opiewają na kwotę 12 322,14 zł. **W zapytaniu ofertowym wskazano do wyceny 1 sztukę z poszczególnych asortymentów i na podstawie sumy jednostkowych cen wskazanych wyrobów dokonano porównania ofert**. W umowie zawarto zapis „liczba i rodzaj środków czystości wskazanych w formularzu rzeczowo-cenowym są wielkościami szacunkowymi i nie mogą stanowić podstawy do wnoszenia przez wykonawcę jakichkolwiek roszczeń co do ilości faktycznie zamawianych artykułów w toku realizacji umowy. W przypadku konieczności zwiększenia dostaw planowanych wykonawca zobowiązuje się do ich dostawy po cenach określonych w ofercie cenowej.” **W celu wyboru faktycznie korzystniejszej cenowo oferty należy oszacować ilościowo zapotrzebowanie na dany asortyment i tak sporządzony formularz przesłać do wyceny dostawcom, gdyż niejednokrotnie to ilość zamawianego towaru ma finalny wpływ na wycenę, ponadto często przy określonych ilościach zamawianych towarów dostawcy stosują upusty. Trudno zatem jednoznacznie stwierdzić, że instytucja dokonała wyboru najkorzystniejszej cenowo oferty. Ponadto w umowie należy wskazać wartość graniczną umowy, która powinna być tożsama ze złożoną ofertą.**
- analogiczna sytuacja jak powyżej miała miejsce przy zamówieniu na dostawę materiałów biurowych, tj. wartość szacunkową zamówienia wskazano jako kwotę przewidzianą w planie finansowym i taką też kwotę zawarto w umowie z firmą [redacted] W przeprowadzonym postępowaniu dostawca złożył ofertę opiewającą na kwotę 309,08 zł jako wycenę jednostkowych cen towarów. Obroty na koncie rozrachunkowym z ww. dostawcą wskazują na kwotę 24 887,34 zł, jednakże niektóre faktury dotyczą asortymentów nie objętych umową, tj. zakup niszczarek, kalkulatora z taśmą, kosza na śmieci, taśmy do oprawy zbiorów, pudełek na płyty. Zwraca się uwagę na dołożenie staranności przy planowaniu zakupów.

- odrębnie przeprowadzono zamówienie na dostawę papieru-ksero, gdzie powielono wszystkie ww. błędy zawierając umowę na dostawę trzech rodzajów papieru na łączną kwotę 4 000 zł z firmą Wysocki Sp. z o.o., która złożyła ofertę na kwotę 54,80 zł. W przypadku tego zamówienia najwyraźniej można zauważyć, że porównywanie sumy cen jednostkowych przy wyborze najkorzystniejszej oferty nie jest miarodajne, biorąc pod uwagę 0,05 zł różnicy między dwiema ofertami i 14,02 zł różnicy między ceną dwóch różnych rodzajów papierów. W takiej sytuacji na wartość zamówienia niewątpliwie decydujący wpływ będzie miała ilość poszczególnych rodzajów papierów.

W zakresie przeprowadzonych w listopadzie 2017 r. dwóch postępowań: tj. na dostawę etykiet bibliotecznych i dostawę kart czytelnika typu Mifare nie stwierdzono uchybień.

Weryfikacji poddano również zamówienie na połączenie łączem światłowodowym 13 filii MBP w Tychach w okresie 24 miesięcy. Zamówienie przeprowadzono w oparciu o procedurę określoną dla pułapu cenowego od 15 000 do 30 000 euro. Wartość zamówienia oszacowano na kwotę netto 81 096 zł, co brutto daje kwotę 99 748,08 zł, jednocześnie nie wskazując sposobu jej oszacowania. W przedłożonej dokumentacji znajdowały się wyceny przedmiotu zamówienia dokonane przez [redacted] na kwotę 178 536,96 zł (tj. mies. opłata 7 439,04 zł) i [redacted] jedna na kwotę 159 378,48 zł (tj. mies. opłata 6 640,77 zł brutto), a druga na 99 748,08 zł (tj. mies. opłata 4 156,17 zł brutto). Z powyższego wynika, iż jako wartość przedmiotu zamówienia przyjęto najniższą wycenę. Zgodnie z art. 32 upzp podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością. Zamawiający nie może w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy zaniżać wartości zamówienia lub wybierać sposobu obliczania wartości zamówienia. To ustalona wartość szacunkowa zamówienia wyznacza sposób udzielenia zamówienia przy ustaleniu średniej z dwóch pierwotnych ofert tj. na kwotę 178 536,96 zł i 159 378,48 zł, wobec powyższego instytucja winna była przeprowadzać postępowanie w oparciu o ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych. Ponadto zwraca się na dysproporcję między pierwszą, a drugą wyceną dokonaną przez [redacted] – [redacted]. Z dokumentacji nie wynika przyczyna złożenia przez dostawcę dwóch tak różnych ofert, kontrolujące nie miały też możliwości poproszenia o wyjaśnienie tej sytuacji ponieważ osoba przeprowadzająca procedurę udzielenia zamówienia była podczas kontroli nieobecna. W przedmiotowym postępowaniu oferty zostały złożone przez trzy firmy tj:

- [redacted]. z ceną 8 831,40 zł brutto mies.,
- [redacted] z ceną 4 156,17 zł,
- [redacted] z ceną 7 682,58 zł.

[redacted] nie została sprawdzona pod względem rachunkowym, a zawierała błąd ponieważ suma częściowych cen oferty tj. 3 357,90 zł, 615 zł i 182,27 zł stanowi kwotę 4 155,17 zł. Dlatego też błędnie ustalono punktację przy ocenie ofert. Błąd ten jednak nie miał wpływu na wynik postępowania. Wątpliwość jednak budzi wycena oferty najniższej mającej rażąco niską cenę w stosunku do pozostałych ofert (nie do wartości zamówienia ponieważ tę cenę przyjęto jako wartość zamówienia). W takiej sytuacji możliwość wykonania przedmiotu zamówienia zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego lub wynikającymi z odrębnych przepisów, może budzić wątpliwość dlatego zamawiający winien poprosić o udzielenie wyjaśnień, w tym złożenie dowodów, dotyczących wyliczenia ceny lub kosztu przez wykonawcę. W wyniku przeprowadzonego postępowania w dniu 19.12.2017 r. zawarto z [redacted] umowę na łącze internetowe z okresem obowiązywania od 31.03.2018 r. do 31.12.2018 r. Następnie 22.03.2018 r. podpisano aneks do ww. umowy w którym zapisano, iż w związku z brakiem możliwości uzyskania pozwolenia na wykonanie przyłączy światłowodowych zmienia się umowę w części dot. opłat wprowadzając opłatę za usługi radiowe w wysokości 72,57 zł w razie niemożliwości świadczenia usługi drogą przyłączy światłowodowych z przyczyn niezależnych od usługodawcy. Do końca 2018 r. trzy filie nie posiadały połączenia światłowodowego, w związku z tym opłaty rozliczane były jak za połączenie radiowe. Niewątpliwie przedmiot umowy nie został wykonany. Wykonawca zaistniałą sytuację tłumaczy brakiem zgody zarządców nieruchomości na wykonanie przyłączy światłowodowych, jednakże nie przedłożył na tę okoliczność żadnych dokumentów. Zauważa się ponadto, że to MBP przed przystąpieniem do zamówienia powinna rozeznać czy nie będzie w tym zakresie przeszkód ze strony zarządców nieruchomości. Zgodnie z § 9 w razie nienależytego wykonania przedmiotu umowy przez wykonawcę zamawiającemu przysługuje prawo do obciążenia wykonawcy karą umowną w wysokości 10% kwoty wynagrodzenia netto za cały czas trwania umowy. Wykonawca nie został jednak obciążony taką karą.

Nie zastosowano obowiązującego regulaminu przy zakupie usług transportowych. Żeby właściwie go stosować należy dokonać analizy ponoszonych wydatków w ujęciu rocznym.

W 2018 roku wartość tych usług zakupionych u jednego dostawcy stanowiła kwotę 14 224,95 zł, a w 2017 roku obroty na koncie 402-007 usługi transportowe opiewają na kwotę 13 661,29 zł.

Zauważa się, iż instytucja kultury jako jednostka sektora finansów publicznych zobligowana jest do ponoszenia wydatków w sposób celowy i oszczędny na mocy art. 44 ust.3 uofp.

Zauważa się, iż niejednokrotnie przy dokonywaniu zamówień ponoszono niewspółmiernie wysokie koszty za transport np.

- w fakturze nr 180101060022 z dnia 6.06.2018 r. za zamówienie listw podłogowych w cenie 80,81 zł, zapłacono koszty transportu w kwocie 19,99 zł,
- w fakturze 2/09/2018 z dnia 12.09.2018 r. za zakup organizera z zakładkami do czytelni w cenie 72,60 zł, zapłacono koszty transportu w kwocie 18 zł,
- w fakturze FV/2251/PL/1809 z dnia 5.09.2018 r. za zakup zegara ściennego na filię 11 w cenie 109,99 zł, zapłacono koszty transportu w kwocie 15,90 zł,
- w fakturze nr 122/11/2018/SP z dnia 8.11.2018 r. za zakup temperówek do działu dziecięcego BG w kwocie 35,73 zł zapłacono koszty dostawy 12,50 zł, następnie w fakturze nr 147/12/2018/SP z dnia 18.12.2018 r. za zakup temperówek na potrzeby BG oraz filii na zajęcia w kwocie 225,18 zł zapłacono koszty dostawy w wysokości 14,50 zł,
- w fakturze nr FV/232/2018 z 18.04.2018 r. za zakup zestawu tac w cenie 50 zł zapłacono koszty wysyłki w kwocie 16 zł,
- w fakturze nr FA/2018/12/000386 z dnia 6.12.2018 r. za termos stołowy na potrzeby filii 13 w cenie 64,92 zł zapłacono koszty wysyłki w kwocie 21 zł, kolejny koszt w kwocie 21 zł zapłacono przy zakupie kolejnego termosu stołowego na potrzeby filii 12 w fakturze FA/2018/12/000747 z dnia 10.12.2018 r.

4.3.9. Realizacja wniosku pokontrolnego dotyczącego gospodarki majątkiem trwałym w którym stwierdzono:

- wybiórcze stosowanie przyjętej w Instytucji zasady ujmowania w kosztach pod datą zakupu w pełnej wartości pozostałych rzeczowych składników majątku o okresie używania dłuższym niż rok, których wartość początkowa nie przekracza 3 500 zł,
- niezgodność wartości majątku wynikającego z księgi środków trwałych z wartością majątku ujętego w księgach rachunkowych na koncie 011,
- nieujęcie w księgach rachunkowych na koncie 020 wszystkich wartości niematerialnych i prawnych np. rozszerzenia licencji Prolib o 7 użytkowników w kwocie 22 816,50 zł na podstawie faktury nr DSFA/FY15/10/0047 z dnia 31.10.2014 r.,
- nieujęcie w księgach rachunkowych wszystkich nabytych i zubytkowanych zbiorów bibliotecznych,
- niedopełnienie obowiązku przeprowadzenia na ostatni dzień roku obrotowego inwentaryzacji w drodze weryfikacji i potwierdzenia sald.

Zgodnie z polityką rachunkowości obowiązującą w 2017 r. do środków trwałych ujmowanych na koncie 011 zalicza się składniki majątkowe spełniające warunki o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości o wartości początkowej powyżej 3 500 zł i te składniki podlegają amortyzacji i są umarzane w czasie wg stawek podatkowych, natomiast składniki majątkowe spełniające ww. kryteria o wartości równo i poniżej 3 500 zł

nie podlegają amortyzacji, są umarzane jednorazowo w miesiącu przyjęcia do używania i mogą być ujmowane na koncie 011 lub jeżeli jednostka je wyodrębni na koncie 013 jako pozostałe środki trwałe. Zakupione składniki majątkowe trwałego użytku o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok i wartości początkowej poniżej 1 500 zł są zarachowywane w koszty i objęte ewidencją ilościową. Zgodnie z wytycznymi z Urzędu Miasta zakupione składniki majątku trwałego użytku o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok i wartości początkowej poniżej 2.500 zł są zarachowywane w koszty i objęte ewidencją ilościową. Do środków trwałych ujmowanych na koncie 011 zalicza się składniki majątkowe spełniające warunki o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości o wartości początkowej powyżej 10.000 zł te składniki podlegają amortyzacji i są umarzane w czasie wg stawek podatkowych, natomiast składniki majątkowe spełniające ww. kryteria o wartości równo i poniżej 10.000 zł nie podlegają amortyzacji, są umarzane jednorazowo w miesiącu przyjęcia do używania i mogą być ujmowane na koncie 011 lub jeżeli jednostka je wyodrębni na koncie 013 jako pozostałe środki trwałe.

W 2017 r. utworzono konto 013 i zadekretowano na nim zakup zmywarki na kwotę 1 909,99 zł, a w 2018 r. na tym koncie ujęto zakup: lady bibliotecznej na kwotę 9 890,00 zł, urządzenia Sharp na kwotę 9 717 zł i kserokopiarki na kwotę 9 717 zł.

Wyrywkowa weryfikacja zakupionych składników majątku wykazała, że nie ujęto na koncie 013 zakupu aparatu fotograficznego w celu wykonywania zdjęć podczas imprez na kwotę 2 994,98 zł na podstawie faktury nr FAV/3500 z dnia 19.12.2018 r.

W toku czynność kontrolnych ustalono, iż księgi inwentarzowe prowadzone są od 2017 r. przez MBP w program Excel zarówno dla środków trwałych jak i dla niskocennych środków majątku. Prowadzenie ksiąg inwentarzowych w takiej formie nie daje gwarancji trwałości zapisów, co z kolei nie zapewnia rzetelności danych ewidencjonowanych przy użyciu takiego narzędzia. Zgodnie z wyjaśnieniami głównej księgowej, CUW jest na etapie umożliwienia MBP korzystania z programów: środki trwałe i niskocenne środki trwałe. Jak ustalono w trakcie kontroli ewidencja ilościowa nie jest jeszcze kompletna, gdyż nie wprowadzono do niej wszystkich filii. W ewidencji środków trwałych ewidencjonowane są również wartości niematerialne i prawne. Stwierdzono niezgodność danych wynikających z ewidencji prowadzonej w programie Excel z ewidencją księgową i danymi zawartymi w arkuszach spisu z natury:

	Ewidencja księgowe na dzień 1.01.2017	Księgi inwentarzowe Excel na dzień 1.01.2017	Dane wynikające z arkuszy spisu z natury 31.12.2016	Ewidencja księgowe na dzień 1.01.2018	Księgi inwentarzowe Excel na dzień 1.01.2018
011 w tym	1 133 073,18	1 204 812,58	956 318,91	2 391 417,38	4 401 241,84
011-04	886 600,60	879 879,00	882 572,25	915 548,77	937 775,30
011-06	30 487,03	13 378,83	34 913,03	30 487,03	13 378,83

011-07				11 863,46	23 725,44
011-08	215 985,55	311 554,75	38 833,63	1 433 518,12	2 507 439,04
013	-	-	-	1 909,99	-
020	379 961,83	346 136,83	-	666 355,03	918 923,23

W ewidencji Excel pod datą 31.08.2018 r. ujęto licencje Prolib o wartości 33 825 zł pod nr inwentarzowym 004/A01/7, co nie znajduje odzwierciedlenia w księgach rachunkowych na koncie 020.

Po przeprowadzeniu inwentaryzacji w drodze spisu z natury w dniach od 5 do 11 stycznia 2017 r. dokonano wyceny arkuszy spisu z natury lecz nie rozliczono inwentaryzacji, tj. nie porównano jej wyników z księgami rachunkowymi oraz nie ustalono różnic inwentaryzacyjnych, a tym samym ich rozliczenia w księgach, co uchybia art. 27 uor i zapisom polityki rachunkowości zgodnie z którymi przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych oraz rozliczyć i ująć w księgach rachunkowych.

W toku czynności kontrolnych ustalono ponadto, iż nie wszystkie składniki majątku oznaczone są numerami inwentarzowymi. W bibliotece głównej niskocenne składniki majątku podlegające ujęciu w ewidencji ilościowej tj. o wartości do 2 500 zł oznaczone są nazwą jednostki i pomieszczenia w którym się znajdują. Dla celów kontrolnych i weryfikacyjnych podczas przeprowadzanej inwentaryzacji właściwym wydaje się przyporządkowanie również niskocennym składnikom majątku numeru identyfikacyjnego.

W 2017 r. **nadal nie dopełniono obowiązku wynikającego z art. 26 ustawy o rachunkowości, tj. przeprowadzenia na ostatni dzień roku obrotowego inwentaryzacji w drodze weryfikacji i potwierdzenia sald.** Nie dopełniono obowiązku potwierdzenia sald należności z kontrahentami: Instytut Oskara Kolberga na kwotę 90 zł i MZBM na kwotę 93,40 zł. Zgodnie z polityką rachunkowości drogą weryfikacji sald dokonuje się inwentaryzacji: wartości niematerialnych i prawnych, gruntów i trudnodostępnych środków trwałych, materiałów bibliotecznych, należności spornych i wątpliwych, należności od pracowników, należności cywilnoprawnych od osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, należności publicznoprawnych, zobowiązań, funduszy, rezerw i przychodów przyszłych okresów, innych aktywów i pasywów. Dowodem przeprowadzenia inwentaryzacji jest protokół weryfikacji sald. Tymczasem do kontroli przedłożono tylko protokół z inwentaryzacji przeprowadzonej metodą weryfikacji salda konta 234-02 – *rozliczenie z pracownikami z tytułu pożyczek z ZFŚS* nie stwierdzając niezgodności.

4.3.10. Realizacja wniosku pokontrolnego dotyczącego gospodarki kasowej

Usunięto uchybienia w zakresie braku daty przyjęcia opłaty na kwitariuszach przychodowych, prawidłowo ewidencjonuje się kwitariusze przychodowe w prowadzonej księdze druków ścisłego zarachowania oraz przeprowadzano ich inwentaryzację na koniec roku.

Nie wykonano natomiast niżej wymienionych wniosków:

1. W odpowiedzi na wniosek pokontrolny w zakresie nieokreślenie wysokości „pogotowia kasowego", dyrektor MBP poinformowała Prezydenta, że określiła wysokość pogotowia kasowego na kwotę 10 000 zł. W zarządzeniu nr 41/735/16 z dnia 28 października 2016 r. w sprawie prowadzenia gospodarki kasowej w MBP w Tychach dyrektor nie określił jednak wysokości pogotowia kasowego.

2. Gospodarka kasowa nie jest prowadzona zgodnie z obowiązującą ww. Instrukcją kasową:

- wszyscy pracownicy filii oraz działów biblioteki głównej, którzy obsługują czytelników przyjmują opłaty gotówkowe przewidziane w Regulaminie korzystania ze zbiorów bibliotecznych i usług MBP w Tychach, pomimo, iż zgodnie z instrukcją w siedzibie biblioteki głównej wyznaczono jednego pracownika do prowadzenia kasy, do której odprowadzane są wpłaty z poszczególnych filii i działów, oraz gdzie dokonuje się poszczególnych czynności związanych z obrotem gotówkowym w instytucji. Opłaty w bibliotece głównej i w filiach, w których uruchomiony jest system Prolib pobierane są na podstawie kwitów wystawianych w tym systemie, który zachowuje ciągłość numeracji dla poszczególnej agendy, tj. biblioteki głównej, książkomatu lub poszczególnej filii.
- zgodnie z instrukcją kasową kasjer obowiązany jest do wpisywania wpłat i wypłat niezwłocznie do raportu kasowego. Pracownicy filii i działów Biblioteki Głównej w ogóle nie sporządzają raportów kasowych, średnio dwa razy w miesiącu przekazują gotówkę razem z kwitami dotyczącymi pobranych wpłat kasjerowi w siedzibie biblioteki, który dopiero wtedy ujmuje je w raporcie kasowym. Wpłaty do kasy głównej z filii przyjmowano na podstawie dokumentów nie wymienionych w instrukcji kasowej jako dokumenty kasowe, tj. na podstawie kwitariuszy przychodowych wystawionych przez kasjera. Dodatkowo wpłaty te przekazywane są z dużym z opóźnieniem:
  - wpłaty pobrane przez filię nr 2 w dniach 17.08.2018 r. - 20.08.2018 r. przekazane zostały w dniu 31.08.2018 r.,
  - wpłaty pobrane przez filię nr 10 w dniu 6.09.2018 r. przekazane zostały w dniu 17.09.2018 r.,
  - wpłaty pobrane przez filię nr 4 w dniu 7.09.2018 r. przekazane zostały w dniu 17.09.2018 r.,
  - wpłaty pobrane przez filię nr 11 w dniu 10.09.2018 r. przekazane zostały w dniu 17.09.2018 r.,

- wpłaty pobrane przez filię nr 12 w dniach 5 i 7.09.2018 r. przekazane zostały w dniu 17.09.2018 r.,
- wpłaty pobrane przez filię nr 5 w dniu 6.09.2018 r. przekazane zostały w dniu 17.09.2018 r.

- kasjer nie prowadzi ewidencji depozytów przechowywanych w kasie zgodnie z wytycznymi zawartymi w Instrukcji kasowej, a w protokołach inwentaryzacji kasy z dnia 30.12.2017 r. oraz 30.12.2018 r. nie wskazano kwot przechowywanych w kasie depozytów, co również narusza zapisy Instrukcji kasowej. **Na pokrycie wydatków instytucji wykorzystuje się gotówkę przechowywaną w formie depozytu (kaucji).**

3. Nadal w raportach kasowych ujmowano opłaty pobrane w okresie objętym poprzednim raportem kasowym:

- w RK nr 8/2018 za okres od 16 do 30 kwietnia 2018 r. zaewidencjonowano opłaty pobrane w okresie od 13.04.2018 r. do 25.04.2018 r**.**
- w RK nr 16/2018 za okres od 30 do 31 lipca 2018 r. zaewidencjonowano opłaty pobrane w okresie od 16.07.2018 r. do 31.07.2018 r. (KP nr 124/2018),
- w sierpniu 2018 r. sporządzono raporty:

- RK 17/2018 za okres od 1 do 13 sierpnia 2018 r.
- RK 18/2018 za okres od 14 do 24 sierpnia 2018 r.,
- RK 19/2018 za okres od **29 do 31 sierpnia 2018** r. w którym wykazano opłaty pobrane na podstawie kwitów wystawionych w okresie od **13.08.2018 r. do 24.08.2018 r.** (KP 138/2018), w okresie od **13.08.2018 r. do 30.08.2018 r.** (KP 139/2018), w okresie od **10.08.2018 r. do 31.08.2018** r. (KP 145/2018).

- w RK nr 23/2018 za okres **od 16 do 31 października 2018 r**. wykazano wpłaty przyjęte: na podstawie: kwitu wystawionego **15.10.2018** (KP 209/2018), kwitów wystawionych od **15 do 31 października 2018** r. (KP 208/2018) wpłaty pobrane na podstawie kwitów za okres od **12 do 31 października 2018 r.** (KP 205/2018).

Ponadto zauważa się, iż w raportach kasowych mających więcej niż jedną stronę, na pierwszej stronie wskazywano, pomimo nie zamknięcia raportu, stan obecny kasy i przenoszono go na kolejną stronę nie wypełniając pozycji „z przeniesienia" tym samym błędnie wskazywano sumę na ostatniej stronie raportu np. RK nr 20/2018 za okres 1-17.09 2018 r., RK za okres 1-15.10.2018 r.

Ponownie zwraca się uwagę na zapisy art. 24 ust 5 pkt 3 uor zgodnie, z którym księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli ujęcie wpłat i wypłat gotówką, następuje w tym samym dniu, w którym zostały dokonane.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono niezgodność stanu kasy wynikającego z raportu kasowego z saldem konta 101:

- zgodnie z raportem kasowym nr 17/2018 za okres od 1 do 13.08.2018 r. stan kasy wyniósł 6 407,01 zł, a saldo konta 101 na dzień 13.08.2018 r. wyniosło 6 470,93 zł,
- zgodnie z raportem kasowym nr 18/2018 za okres od 14 do 24.08.2018 r. stan kasy wyniósł 5 553,75 zł, a saldo konta 101 na dzień 24.08.2018 r. wyniosło 5 708,93 zł,
- zgodnie z raportem kasowym nr 20/2018 za okres od 1 do 17.09.2018 r. stan kasy wyniósł 3 389,24 zł, a saldo konta 101 na dzień 17.09.2018 r. wyniosło 4 681,85 zł,
- zgodnie z raportem kasowym nr 22/2018 za okres od 1 do 15.10.2018 r. stan kasy wyniósł 6 132,25 zł, a saldo konta 101 na dzień 15.10.2018 wyniosło 5 996,17 zł.

Zgodnie z zapisami obowiązującej Instrukcji kasowej przeprowadzono inwentaryzację kasy na dzień 30.12.2017 r. (na podstawie Zarządzenia dyrektora MBP w Tychach Nr 97/790/17) oraz 30.12.2018 r. (na podstawie Zarządzenia dyrektora MBP w Tychach Nr 40/831/18), w wyniku której stwierdzono zgodność stanu gotówki z ostatnimi raportami kasowymi, tj.: nr 22/2017 oraz 27/2018. Wykazany w protokołach z inwentaryzacji stan gotówki: na 30.12.2017 r. w kwocie 7 319,60 zł oraz na 30.12.2018 r. w kwocie 8 924,74 zł jest zgodny z saldem konta 101 *Kasa*, odpowiednio na koniec 2017 r. i 2018 r.

Zauważa się, iż wypłaty gotówkowe w MBP w 2017 r. stanowiły kwotę 108 004,84 zł, a w 2018 r. 130 335,32 zł. **Stwierdzono następujące nieprawidłowości w zakresie obrotu gotówkowego po stronie wydatków:**

- niepotwierdzenie przez wykonawców umowy o dzieło odbioru gotówki za wykonane dzieło co dotyczyło: rachunku z dnia 25.01.2018 r. na kwotę 680 zł zgodnie z umową o dzieło nr 4/2018, rachunku z dnia 5.06.2018 r. na kwotę 455 zł zgodnie z umową o dzieło nr 19/2018; rachunku z dnia 8.09.2018 r. zgodnie z umową o dzieło nr 22/2018.
- rozliczanie zaliczek następuje z uchybieniem terminu wskazanego w Instrukcji obiegu dokumentów, tj. do ostatniego roboczego dnia miesiąca, przykładowo zaliczkę nr 67/18 z dnia 30.04.2018 r. rozliczono (RZ 66/18) w dniu 4.05.2018 r., a zaliczkę nr 87/18 z dnia 30.05.2018 r. rozliczono (RZ 87/18) w dniu 4.06.2018 r.;
- do rozliczenia zaliczek dołączano faktury wystawione z datą wcześniejszą niż data pobrania zaliczki, w związku z powyższym pobrana przez pracownika instytucji zaliczka na pokrycie faktur stanowiła w rzeczywistości zwrot wydatków poniesionych przed dniem pobrania zaliczki. Zgodnie z definicją, słowo „zaliczka" oznacza pobranie środków finansowych na wydatek, który dopiero zostanie zrealizowany. Dotyczy to przykładowo:

- rozliczenia zaliczki nr 57/18 pobranej w dniu 19.04.2018 r. w kwocie 66 zł – do rozliczenia załączono fakturę nr Fv/232/2018 z dnia 18.04.2018 r. (uregulowaną

przelewem) na kwotę 66 zł;

- rozliczenia zaliczki nr 65/18 pobranej w dniu 26.04.2018 r. w kwocie 20 zł – do rozliczenia załączono fakturę nr 24/2018 z dnia 23.04.2048 r. na kwotę 20 zł;
- rozliczenia zaliczki nr 67/18 pobranej w dniu 30.04.2018 r. w kwocie 20 zł – do rozliczenia załączono fakturę nr 2/2018 z dnia 26.04.2018 r. na kwotę 6,92 zł oraz fakturę nr 36/2018 z dnia 24.04.2018 r. na kwotę 7 zł;
- rozliczenia zaliczki nr 76/18 pobranej w dniu 19.06.2018 r. w kwocie 35 zł – do rozliczenia załączono fakturę nr FA/4843/2018/3060 z dnia 11.06.2018 r. w kwocie 30,21 zł.

Ponadto zwraca się uwagę na zasadność wypłacania zaliczek w kontekście zwróconej w dniu 17.07.2018 r. całości zaliczki w kwocie 2 500 zł pobranej przez pracownika w dniu 13.07.2018 r., a następnie w RK nr 16/2018 w dniu 30.07.2018 r. ten sam pracownik ponownie pobiera zaliczkę w kwocie 2 500 zł na zakup farb, którą rozlicza w dniu 6.08.2018 r. zwracając kwotę 1 570,03 zł, a która została ujęta w księgach rachunkowych pod data 31.07.2018 r. W dniu 6.08.2018 r. kolejny pracownik pobrał zaliczkę 1 500 zł na zakup farb i art. malarskich, którą następnie oddaje w całości w dniu 13.08.2018 r. W dniu 13.08.2018 r. ten sam pracownik pobiera zaliczkę w kwocie 1 500 zł na zakup farb i art. malarskich, którą rozliczył 20.08.2018 zwracając kwotę 836,91 zł.

Zgodnie z zapisami § 4 zawartego porozumienia kierownik jednostki obsługiwanej powierza kierownikowi jednostki obsługującej obowiązki w zakresie rachunkowości i sprawozdawczości w całości, a kierownik jednostki obsługującej zapewnia wykonanie obowiązków w zakresie rachunkowości jednostki obsługiwanej. Porozumienie wskazuje ponadto, iż opracowane dla jednostki obsługiwanej zasady (polityka) rachunkowości powinny uwzględniać wewnętrzne procedury w zakresie m.in.: obiegu i kontroli dokumentów księgowych, zakładowego planu kont, inwentaryzacji, kontroli i obiegu dokumentów inwentaryzacyjnych, ewidencji i gospodarowania drukami ścisłego zarachowania, a także gospodarki kasowej i obiegu dokumentów kasowych.

W trakcie kontroli ustalono, iż Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy w ramach zapisów porozumienia opracowało tylko politykę rachunkowości wraz zakładowym planem kont oraz określiło ogólne zasady obiegu dokumentów pomiędzy jednostkami, natomiast Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach w zakresie zasad gospodarki kasowej oraz gospodarki drukami ścisłego zarachowania funkcjonuje w oparciu o regulaminy opracowane we własnym zakresie, wprowadzone do stosowania przed zawarciem porozumienia. Jednostka obsługująca powinna wywiązać się z zapisów porozumienia poprzez opracowanie wskazanych procedur, natomiast jednostka obsługiwana winna zaktualizować obowiązujące uregulowania w obszarach pozostających w jej gestii.

Realizując wnioski pokontrolne z 2016 r., zarządzeniem nr 46/740/016 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 13 grudnia 2016 r. wprowadzono Instrukcję prowadzenia oraz zasad ewidencji i kontroli kwitariuszy przychodowych. Należy podkreślić, iż wskazaniem kontroli było uregulowanie zasad ewidencji i kontroli druków ścisłego zarachowania. Ww. instrukcja odnosi się do kwitariuszy przychodowych, chociaż w treści wskazano, że do druków ścisłego zarachowania zalicza się formularze, w stosunku do których wskazana jest wzmożona kontrola, tj. kwitariusze przychodowe oraz arkusze spisu z natury. Rozpatrując kategorie druków wykorzystywanych w instytucji, **brakuje jakichkolwiek uregulowań w zakresie używanych w kasie druków KP i KW, które niewątpliwie należy zaliczyć do druków ścisłego zarachowania.** Ponadto zgodnie z instrukcją: ewidencję arkuszy spisu z natury prowadzi się w osobnej księdze druków ścisłego zarachowania, jednakże **w trakcie kontroli nie stwierdzono aby ewidencja arkuszy była prowadzona w ten sposób. Do kontroli przedłożono jedynie 2 luźne kartki zatytułowane „Ewidencja arkuszy spisu z natury", jedna dotyczy arkuszy wydanych w 2017 r., a druga arkuszy wydanych w 2018 r.**

Zgodnie z zarządzeniem druki ścisłego zarachowania – kwitariusze powinny być inwentaryzowane na ostatni dzień roku obrachunkowego. Do kontroli przedłożono protokoły z inwentaryzacji przeprowadzonej 3.01.2018 r. (na podstawie Zarządzenia dyrektora MBP w Tychach Nr 97/790/17) oraz 2.01.2019 r. (na podstawie Zarządzenia dyrektora MBP w Tychach Nr 40/831/18). W obu protokołach wskazano **jedynie iż nie stwierdzono różnic. Nie dokonano jednak porównania stanu faktycznego ze stanem wynikającym z prowadzonej ewidencji, inwentaryzacja polegała jedynie na spisaniu kwitariuszy będących w użyciu.** Z dokonanych spisów wynikało, iż w użyciu było 29 bloczków kwitariuszy służących do udokumentowania wpłat dotyczących kaucji czytelników, co nie wynikało z księgi druków ścisłego zarachowania. Bloczki kwitariuszy były częściowo lub całkowicie wykorzystane. Z zasady pobranie nowego bloczku powinno nastąpić po zdaniu poprzedniego, wykorzystanego. W bibliotece, w odniesieniu do bloczków kwitariuszy dotyczących kaucji, w momencie jej zwrotu, wymaga się od czytelników zwrotu kopii wydanego im dowodu wpłaty, na którym odnotowuje się potwierdzenie zwrotu kaucji oraz „dokleja" się go do kopii kwitu pozostawionej w kwitariuszu. Z wyjaśnień udzielonych w trakcie kontroli wynika, że zwrot wykorzystanego bloczku kwitariusza nastąpi dopiero w momencie skompletowania wszystkich oryginałów kwitów. Stosowana praktyka nie znajduje odzwierciedlenia w ówcześnie obowiązującym regulaminie biblioteki, zaś sama nazwa kwitariusz przychodowy wskazuje jaki spełnia on charakter. **Aby prowadzić ewidencję przyjęcia i zwrotu depozytów (kaucji) należy założyć rejestr depozytów,**

w którym można odnotować fakt pobrania i wydania depozytu za pokwitowaniem osoby uprawnionej do jego odbioru – taki zapis zawarto w obowiązującej w jednostce Instrukcji kasowej.

Ponadto w kwitariuszach serii WA nr 4558801-4558900, 4559901-4560000, 5430501-5430600 brakuje daty ich wydania, natomiast w kwitariuszach serii WA nr 5873801-5873900, 5872901-5873000, 5870501-5870600 oraz serii WB nr 2624501-2424600 brakuje daty ich zwrotu.

W bibliotece dowody KP i KW nie są traktowane jako druki ścisłego zarachowania i nie zostały na koniec roku zinwentaryzowane, co skutkuje brakiem należytej kontroli nad ich obrotem.

Na powyższych ustaleniach protokół zakończono.

Protokół składa się z 69 stron kolejno ponumerowanych i zaparafowanych przez osoby uczestniczące w postępowaniu kontrolnym.

Niniejszy protokół podlega publikacji w wersji elektronicznej w Biuletynie Informacji Publicznej zgodnie z postanowieniami:

- art. 6 ust. 1 pkt. 4 lit a) tiret drugie z zastrzeżeniem art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1330).

Protokół sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, które po uprzednim odczytaniu podpisano. Jeden egzemplarz protokołu pozostawiono w kontrolowanej jednostce, tj. w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach, drugi w Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy.

5. Pouczenie:

Dyrektor kontrolowanej jednostki mgr [redacted] oraz Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy mgr [redacted] zostały poinformowane o prawie do złożenia w ciągu 7 dni od daty podpisania niniejszego protokołu dodatkowych wyjaśnień i uwag co do treści protokołu do Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy.

Tychy, dnia 12.04.2019 r.

Protokół podpisały następujące osoby:

Lp.	Imię i nazwisko, Stanowisko	Podpis i pieczątka
1.	[redacted] – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach	/-/ [redacted]
2.	[redacted] – Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy	/-/ [redacted]
3.	[redacted] – Główna Księgowa Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy	/-/ [redacted]
4.	[redacted] – Naczelnik Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy	/-/ [redacted]
5.	[redacted] – Inspektor Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy	/-/ [redacted]